

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
226. (1292.) szám**BNR- valutaárfolyamok**

1 euró	4,2960 ▲
1 amerikai dollár	3,1523 ▼
100 magyar forint	1,5622 ▲

Aktuális

2

NATO: ki legyen az ellenség?

Hatalmas pompa veszi körül a NATO állam- és kormányfőinek, védelmi és külügyminisztereinek ma kezdődő liszaboni csúcstekeztétét. A díszes körítésnél csak a biztonsági intézkedések mértéke nagyobb.

Aktuális

3

Lobbiznak a talárosoknál

Várhatóan jövő szerdán dönt az alkotmánybíróság a tanügyi törvénytervezet ügyében. Az testület tegnapi ülésén Emil Boc miniszterelnök és Roberta Anastase képviselőházi elnök a kormányzati felelősségvállalás folytatása mellett, Mircea Geoană szenátusi elnök pedig ellene érvelt.

Sport

12

Miklós Edit az ŰMSZ-nek: nem a zászló, a forma számít

Az egyetlen alpesi sízőnő volt, aki a vancouveri téli olimpián képviselte Romániát, szó szerint összetörte magát a román színekért. Bár a hazai szakszövetség mindent elkövetett, hogy ezt megakadályozza, Miklós Edit ezentúl magyar színekben versenyez.

Vezércikk

3

Milyen joga?

Románia – az az állam, amelynek kormányáról, elnökéről a Fidesz-kormány miniszterelnöke szuperlatívuszokban beszél annak kapcsán, hogy vezetői természetesnek tartják a magyar állampolgárság kiterjesztését mintegy másfélmillió állampolgárára – december elsején, hivatalos nemzeti ünnepén nemkívánatos ország Budapesten. ▶

Salamon Márton László

Nemzeti ünnepprontás

*Román-magyar diplomáciai viszályt okozott a december 1-jei budapesti rendezvény***A román lobogó zavarná a szemet a budapesti Nemzeti Színházban, a magyar zászló megszokott látvány Székelyföldön március 15-én**

Fotók: ŰMSZ/archív

Miközben december elsején, a román nemzeti ünnepén a budapesti román nagykövetség nem tarthatja meg rendezvényét a magyar Nemzeti Színházban, a székelyföldi önkormányzatok sorra jelentik be: a magyar nemzeti ünnepet, március 15-ét, saját hatáskörben hivatalos munkaszüneti nappá nyilvánították. Budapesti jobboldali politikusok érvei szerint a magyarok többségének Erdély egykori elvesztése máig ható mély traumát jelent. Az erdélyi román politikusok számára március 15-e megünneplése Székelyföldön „természetes”. **2. és 7. oldal ▶**

A könyv öröme Bukarestben

S. M. L.

„Gaudeamus igitur” – csendült fel a jól ismert dallam a bukaresti Romexpo kiállítócsarnok főpavilonjában, a legnagyobb hazai könyvvásár tegnapi esti megnyitóján. A délutáni órákban elkezdődött vásár már javában zajlott, amikor a hivatalos megnyitóra is sort kerítettek a szervezők. „A Gaudeamus rég meghaladta az egyszerű vásár státusát, ma már kulturális jelenségnek nevezhető” – vélekedett beszédében Demeter András István, a főszerző Román Rádiótársaság elnöke. **Folytatás a 6. oldalon ▶**

A könyvvásárt Demeter András rádióelnök nyitotta meg

Fotó: Tofán Levente

Bércsökentő fizetésemelés?

▶ A szakszervezetek számításai szerint a közalkalmazottak a jelenleg már huszonöt százalékkal csökkentett bérekhez képest éves összesítésben további, mintegy két százalékos veszteségre számíthatnak jövőben, ugyanis a tizenöt százalékos béremelést „ellensúlyozandó” a kabinet törölte a tizenharmadik fizetést és az üdülési csekkeket. **3. oldal ▶**

Mai mellékletünk:**úmsz színekép**

HIRDETÉS

ŰMSZ előfizetési akció 2011**Egyet fizet, kettőt kap!****Fizessen elő az Új Magyar Szóra, és ajándékozza meg szeretett, barátait, ismerősöket egy ingyenes ŰMSZ-előfizetéssel!****Részletek Szolgáltatás oldalunkon**

Röviden

Obama kitüntetéseket osztogatott

Barack Obama amerikai elnök 15 személynek, köztük Angela Merkel német kancellárnak, idősebb George Bush egykori amerikai elnöknek és Warren Buffett milliárdos befektetőnek ítélte oda idén a legmagasabb amerikai polgári kitüntetést, az Elnöki Szabadság-éremrendet.

Tíz fehérorosz elnökjelölt

A fehéroroszországi központi választási bizottság tegnapi ülésén tíz jelöltet regisztráltak a december 19-re meghirdetett elnökválasztásra. A jelöltek között van Aljakszandr Lukasenka jelenlegi államfő is, aki 1994 június óta tölti be az elnöki tiszteket. Lidzija Jermosina, a központi választási bizottság elnöke az ülésen azt mondta, hogy csak egy jelöltnek van reális esélye az államfői poszt elnyerésére, de nevet nem említett.

Összeírják az ungvári romákat

Ungvár újonnan megválasztott önkormányzata hamarosan összeírja a helyi roma lakosságot, hogy az eddignél hatékonyabban támogathassa a város leghátrányosabb helyzetű lakóit érintő problémák megoldását. Az új polgármester, Viktor Pogorelov bejelentette, hogy az összeírást követően teljes egészségügyi szűrést végeznek a roma lakosság körében, hiszen nem titok, hogy a közösségen belül terjed a tébcé.

Ahmadinezsád: ne fenyegetessék Iránt!

A nagyhatalmaknak fel kell hagyniuk Irán fenyegetésével, ha eredményeket akarnak elérni az ország atomprogramjával kapcsolatos tárgyalásokon – jelentette ki azerbajdzsáni látogatásán tegnap Mahmúd Ahmadinezsád iráni elnök (képeinken).

csolatban felújítandó tárgyalásokon – jelentette ki azerbajdzsáni látogatásán tegnap Mahmúd Ahmadinezsád iráni elnök (képeinken).

Phenjan atomrobbantásra készül

Amerikai műholdas felvételekből ítélve Észak-Korea feltehetően egy újabb, immár harmadik föld alatti atomrobbantásra készül – jelentette tegnap a japán sajtó.

Lecserélik az Airbusok hajtóműveit

Olajszivárgás miatt negyven hajtóművet le kell cserélni három légitársaság Airbus A380-as gépein – közölte tegnap Alan Joyce, az ausztrál Qantas légitársaság vezetője. A Qantas, a németországi Lufthansa és a Singapore Airlinesnak 20 darab A380-as gépét egyenként négy Trent 900-as típusú Rolls-Royce hajtómű tartja a levegőben.

Már Floridában is fertőz a kolera

Feltartóztathatatlanul terjed a kolera, miután szerdán a Dominikai Köztársaságban regisztráltak egy halottat, a kór már Floridában is fertőz – írta tegnapi számában a *The Miami Herald*. Az áldozat a halála előtt Haitiban járt rokonlátogatáson.

Két nő a WikiLeaks alapítója ellen

A svéd ügyészség tegnap bírósági végzést kért, hogy nemi erőszak, szexuális zaklatás és kényszerítés gyanúja alapján kerüljön őrizetbe Julian Assange, a WikiLeaks oknyomozó internetes oldal alapítója. Kiszivárgott rendőrségi dokumentumok szerint két nő ügyéről van szó, mindketten augusztus 14-én találkoztak a férfival, amikor az egy szemináriumot tartott. A nők hat nappal később tett feljelentést.

Nemzeti ünnepprontás

Cs. P. T.

Vihart kavart a román–magyar diplomáciai kapcsolatokban, hogy Alföldi Róbert, a magyar Nemzeti Színház igazgatója politikai nyomásra visszavonta azt a bérleti megállapodást, amelynek alapján az épületben a budapesti román nagykövetség rendezvényét tartott volna Románia nemzeti ünnepe alkalmából. A bukaresti külügyminisztérium tegnap „sajnálatosnak” nevezte a kialakult helyzetet. Közleményük szerint a kiváló kétoldalú kapcsolatok tükrében a gesztus „elszigetelt kivételnek” minősül, és a magyar hatóságok támogatását kérik, hogy megfelelő helyszínt találjanak a november 30-i rendezvénynek.

Alföldi Róbert szerda este közölte: visszavonja a teátrum bérletére vonatkozó szóbeli megállapodást a Budapesti Román Kulturális Intézettel. Közleményében emlékeztetett: „a Nemzeti Színház vezetőjeként engedélyeztem, hogy a román nemzeti ünnep előestéjén, november 30-án, a Budapesti Román Kulturális Intézet szervezésében ünnepi megemlékezést tartsanak a Nemzeti Színházban, és bérbe vegyék a Nagytermet.” Gesztusát az igazgató azzal indokolta, hogy „a két nemzet viharos történelme után, a román és a magyar nép a kultúra és a művészet segítségével is közeledjen egymáshoz”. Visszalépését pedig azzal magyarázta, rosszul mérte fel azt, hogy gesztusa félreérthető, és sok magyar ember érzését megsérti. „Az egyik legfontosabb kulturális közintézmény vezetőjeként nem hagyhatom figyelmen kívül a kialakult helyzetet” – fogalmazott. Alföldi Róbert arra utalt, hogy

Brândușa Armanca, a Román Kulturális Intézet igazgatója Alföldi Róbert szinidirektorral kötött egyezséget

szándékai nyilvánosságra kerülése után a magyarországi jobboldali politikusok és publicisták ösztözübe került. Támadóinak – a Fidesznek, a Kereszténydemokrata Néppártnak és a Jobbiknak – az volt az érve, hogy a magyar nemzet többsége számára Erdély egykori elvesztése máig ható mély traumát jelent, ezért nem engedhető meg, hogy a „magyar nemzeti kultúra egyik szimbolikus terében”, a Nemzeti Színházban rendezzék meg. A Jobbik közleményében egyenesen hazaárulónak nevezte az igazgatót, és provokációnak azt, hogy a budapesti Román Kulturális Intézet a „magyar nemzet teátrumáját” kívánta bérbe venni a román nemzeti ünnep alkalmából.

Brândușa Armanca: szó sincs provokációról

A budapesti Román Kulturális Intézet igazgatója lapunk kérdésére elutasította a provokáció vádját. Brândușa Armanca az

Alföldi menesztése a tét

ügy háttéréről elmondta: a román nagykövetség minden évben rendezvényt szervez a magyar fővárosban a román nemzeti ünnep alkalmából, s mivel ezek kulturális jellegűek, a szervezésből kivonja a részt az intézet is. „Intézetünk évente egy-egy reprezentatív intézményt keres meg azzal a kéréssel, adjon helyet a rendezvényünknek. Így 2005-ben az Uránia Nemzeti Filmszínház, 2006-ban a Művészetek Palotája, 2008-ban a Thália Színház, 2009-ben pedig a Belvárosi Színház fogadott bennünket. Idén több intézményvezetőt is megkerestünk, és Alföldi Róbert volt az, aki igent mondott” – magyarázta az ÚMSZ-nek az igazgató. Mint elmondta, az idei nemzeti ünnepén a Romanian Piano Trio ad elő Budapesten Bartók, Enescu és Haydn műveket. Brândușa Armanca a kialakult helyzetet nem kívánta kommentálni, mint fogalmazott: ezt a román külügyre bizza.

Lapunk budapesti forrásokból úgy tudja, az ügy háttérében Alföldi Róbert eltávolításának szándéka áll. A Gyurcsány-kormány idején kinevezett színházigazgatót a Fidesz hatalomra kerülése óta rendszeresen támadják a KDNP és a Jobbik politikusai távozását követelve. A támadások akkor erősödtek fel, amikor a *Magyar Hírlap* cikket jelentetett meg az Alföldi és a Román Kulturális Intézet közötti egyezségről. „Ez a cikk megrendelésre született. Űrügyként szolgál arra, hogy az igazgatót menesszék” – mondta informátorunk. A cikk megjelenése után a Jobbik tüntetést helyezett kilátásba, ha a Nemzeti Színházban megtartják a román rendezvényét. Tegnap Szávay István, a Jobbik politikusa arról beszélt: változatlanul Alföldi Róbert menesztését várják a kormánytól. A Jobbik véleménye szerint az igazgató „kuplerájja züllesztette” a Nemzeti Színházat. ◀

Obama ellen gyúr Sarah Palin

Gy. Z.

Egyértelmű jelzésként fogta fel Sarah Palin, hogy 2012-ben győztes lehet Barack Obamával szemben, az egykori alaszkaai szépségkirálynő és kormányzó – 2008-ban John McCain alelnökjelöltje – legalábbis így érzi, s már csak a családjával kell tisztáznia, hogy valóban induljon-e a Fehér Ház székéért. A hölgy önbizalma mindenesetre töretlen: az ABC amerikai tévétársaságnak nyilatkozva jónak ítélte meg esélyeit. Palin a konzervatív Teadélután-mozgalom nagyszónyaaként ugyan nem akarta az interjú során elkötelezni magát a jelöltsége mellett, de mindenképpen közvélemény-kutatást végzett a potenciális választók körében.

Az elmúlt hónapokban egyre több találkozás hangzott el Palin elnöki ambícióival kapcsolatban. A 2008-ban bekövetkezett emlékeztetés bukás óta sikeres könyveket ír „Amerikai értékeiről”, és már saját tévéshow-ja is van. Számos megfigyelő azt a következtetést vonja le ebből, hogy a leköszönt alaszka kormányzó azért lebegett meg időnként politikai terveit, hogy fenntartsa a személye iránt megnyilvánuló érdeklődést. Egy friss közvélemény-kutatás ugyanakkor azt

mutatta ki: a Republikánus Párt tagjainak és híveinek alig egyötöde gondolja úgy: Palin kellene hogy legyen Obama kihívója. A Gallup-intézet legutóbbi felmérése szerint az amerikaiak ötvenkét százaléka egyáltalán nincs jó véleménnyel Palinról. Intő jel lehet számára az is, hogy a Teadélután-mozgalom általa támogatott politikusa, Joe Miller republikánus jelölt az otthonául szolgáló államban, Alaszkában elbukott a szenátorválasztáson, s helyette egy másik hölgyet, Lisa Murkowskit juttatták be a Kongresszus felsőházába. Azt, aki Sarah Palin kőkemény riválisának számít.

A kétségtelenül mutatós politikusszasszonyt azonban mindez a legkevésbé sem bosszantja. Egyvalamire panaszkodott keserűen a *The New York Times* hasábjain, és ez a következő: „azoknak a vívmányaimnak és dolgoknak, amelyeket az elmúlt két évtizedben elértem, az eltorzított és kiforgatott megjelenítése”. Republikánus részről még nem kötelezték el magukat egyetlen jelölt mellett sem; George Pataki, New York állam egykori magyar származású kormányzója a napokban jelentette be, hogy gondolkodik az indulásán, amit pártbeli támogatásától tesz függővé. ◀

Csúcsforma – a fotó állítólag hiteles

NATO: ki legyen az ellenség?

ÚMSZ

Hatalmas pompa veszi körül a NATO állam- és kormányfőinek, védelmi és külügyminisztereinek ma kezdődő liszaboni csúcsterkezetét. A díszes körítésnél csak a biztonsági intézkedések mértéke nagyobb: nemhogy a fővárosba, de még az országba sem engedték belépni a Nemzetközi NATO-ellenes Egyeztetés nevű szervezet több tucat aktivistáját. A kétnapos tanácskozás várhatóan két fő kérdésre összpontosít: a szövetség Oroszországhoz fűződő viszonyának jövőjére és arra, hogy mi történik az atomfegyverekkel. Anders Fogh Rasmussen, a NATO dán főtitkára hosszú napokra egy dél-franciaországi nyaralóba vonult vissza, hogy új víziót vázoljon föl a világ vezető politikusai számára. Az is kérdés, hogy, ha ezentúl Moszkva partnernek számít kit kell a legfőbb ellenségnek tekinteni. Elvégre az oroszokat mégis csak szemmel lehetett tartani, de az Európában is megjelent szélsőséges iszlám terroristák – egyebek mellett az internet adta lehetőségeket is kihasználva – ennél rejtőzködőbb életformát választottak, s csak öngyilkos merényleteik elkövetésekor lépnek színre. ◀

Lobbiznak a talárosoknál

Jövő héten dönt az Alkotmánybíróság a tanügyi törvény sorsáról

M. Á. Zs.

► Várhatóan jövő szerdán dönt az Alkotmánybíróság a tanügyi törvénytervezet ügyében. A testület tegnapi ülésén Emil Boc miniszterelnök és Roberta Anastase képviselőházi elnök a kormányzati felelősségvállalás folytatása mellett, Mircea Geoană szociáldemokrata szenátusi elnök pedig ellene érvelt. Az Alkotmánybíróságnak azt követően kell döntenie ismét az oktatási törvénytervezetről, hogy a kormányfő engedélyt kért a tervezet gyorsított eljárással való parlamenti elfogadtatásához. Tette ezt annak ellenére, hogy az Alkotmánybíróság korábban alap-

törvénybe ütközönek ítélte ezt a procedúrát. A kormány úgynevezett felelősségvállalási eljárással nyújtotta be a tervezetet a törvényhozó testület elé, ami azt jelenti, hogy nem rendeznek a jogszabályról parlamenti vitát, viszont az ellenzék bizalmi szavazást kérhet a kormány ellen. „A kabinet eddig is tiszteletben tartotta és a jövőben is tiszteletben fogja tartani az Alkotmánybíróság döntéseit. Azt kérjük a taláros testülettől, hogy oldja fel a végrehajtó és a törvényhozás közötti intézményközi konfliktust. Felhívom a figyelmet arra, hogy Mircea Geoană szenátusi elnök beadványa egyéni akció, ez nem élvezi sem a felsőház egészének,

sem a másik házelnöknek a támogatását” – lobbizott a kamerák előtt is az alkotmánybírósági ülésről távozóban Emil Boc. A mellette álló Geoană ezzel szemben megpróbált a miniszterelnök lelkére beszélni, hogy vonja vissza a tanügyi törvényt a parlamentből. „Nem javasolnám, hogy konjunkturális parlamenti többségére hivatkozva erőltesse ezt a jogszabályt. A tanügyi törvényt már kétszer az alaptörvénybe ütközönek nyilvánította az Alkotmánybíróság” – fogalmazott az ellenzéki politikus.

Az oktatási törvénytervezet gyors parlamenti elfogadásához a román kormány fő erejét képező Demokrata-Liberális Párttal (PD-

L) együtt kormányzó RMDSZ ragaszkodik. A szövetség vezetői ismételtlen leszögezték: kilépnek a kormányból, ha az év végéig nem születik meg a nemzeti kisebbségek számára sok kedvező előírást tartalmazó oktatási törvény. A kormány számításait az Alkotmánybíróság húzta át, amely november eleji döntésében alkotmányellenesnek nyilvánította, hogy a kormány felelősségvállalási eljárással terjesztette a parlament elé a törvénytervezetet. A testülethez Mircea Geoană szenátusi elnök fordult, mert szerinte a kormánynak nem lett volna joga visszavonni a tervezetet a szenátus napirendjéről a felelősségvállalás érdekében. Ugyanakkor a házbizottság már az alkotmánybírósági döntés megszületése előtt jóváhagyta a felelősségvállalási eljárás ütemtervét, a taláros testület pedig elutasította a szenátus elnökének azt a kérését, hogy rendelje el a folyamat félbeszakítását.

Ebbe az évrbe kapaszkodott bele a kormány, amely Emil Boc miniszterelnök révén azzal az újabb kéréssel fordult a taláros testülethez, oldják fel a kormány és parlament közötti jogi konfliktust, ami annak nyomán keletkezett, hogy a törvényhozásban nem folytatódhatott a felelősségvállalási folyamat, noha a parlament vezetősége kitűzte korábban az időpontokat.

A helyzetet bonyolítja, hogy a jogi hercehurcával párhuzamosan a szenátus oktatási szakbizottsága folytatja a tervezet vitáját, és jövő héten a felsőház egésze elé kerül a jogszabály. ◀

Milyen jogon?

Erdélyi magyarként értetlenül állok a magyarországi jobboldali sajtó által kirobantott közéleti felbolydulás és diplomáciai fejlesztéskelés előtt.

(Nota bene: a román nemzeti ünnep alkalmából rendezett budapesti protokollese-

ményről van szó, amelyet a nagy magyar népharag száműzött a Nemzeti Színházból.) Az indok homályos: valami olyasmi, hogy nem ildomos egy épületben, amelynek a nevében benne van a „nemzeti” szó, olyan rendezvényt szervezni, amely egy – nem éppen a magyar nemzet dicső múltjával kapcsolatos – történelmi eseményhez fűződik. Magyarország keleti szomszédjának, NATO-beli szövetségeseinek, Európai Unió-beli egyik legfontosabb partnerének budapesti diplomáciai külképviselete december elsején ki van tiltva a Nemzeti Színházból, a Nemzeti Galériából, de még a Nemzeti Könyvtárban, a Nemzeti Bankban vagy a Hortobágyi Nemzeti Parkban sincs semmi keresnivalója. Mert Románia – az az állam, amelynek kormányáról, elnökéről a Fidesz-kormány miniszterelnöke szuperlatívuszokban beszél annak kapcsán, hogy vezetői természetesnek tartják a magyar állampolgárság kiterjesztését mintegy másfél millió állampolgárra – december elsején, hivatalos nemzeti ünnepén nemkívánatos ország Budapestben.

De kérdem én: mennyire hiteles az az anyaországi publicista-agitátor vagy politikus, aki a román nemzeti ünneptől nem tud aludni? Aki minden évben december elsején gyásznapot hirdet, fekete szalagot köt a karjára és fekete böjtöt tart. Mitől legitim az ő nagy magyar fájdalma – éppen az övé, aki a Trianon óta eltelt kilencven évből azt az akárhányat többségi nemzettagként élte le abban az országban, amelynek a neve Magyarország, amelynek a hivatalos nyelve a magyar, és amelynek a himnusza a Himnusz? Éppen az övé, akinek szülőhátát nem tették földdel egyenlővé a fahuromboló nacionálkommunista rezsim buldózerai. Akinek a keresztnevét születése után az anyakönyvvezető nem írta át a többségi nyelvben létezőre. Akit nem ért hátrányos megkülönböztetés az iskolában és megaláztatás a katonai szolgálat ideje alatt magyarsága miatt. Akinek számára a világ legtermészetesebb dolga volt, hogy anyanyelvén végezheti egyetemi tanulmányait. Akit nem helyeztek ki az egyetem elvégzése után isten háta mögötti helyre, ahol csak akkor szólaljon meg magyarul, ha hazatelefonál a falusi posta recsegő készülékéről. Kérdem tehát én, erdélyi magyarként: milyen alapon mond ő ítéletet az utóbbi kilencven évről? Milyen alapon dönti ő el, hogy a román nemzeti ünnep egyben magyar gyásznap is kell hogy legyen? És főleg: milyen jogon?

Kényelmetlenül érezte magát Emil Boc és Roberta Anastase „szorításában” Mircea Geoană

Fotó: Mediafax

Édler: gazdasági témákban az RMDSZ nincs felkészülve

Kovács Zsolt

► Kétségbe vonta a kormány és az RMDSZ hozzáértését gazdasági témákban Édler András. A sepsiszentgyörgyi RMDSZ-es képviselő szerint „a kormány a vállalkozások ellensége”, hiszen elmondása szerint politikai döntés született a képviselőházban, amikor visszautasították azt a törvénykezdeményezést, amely szerint az állami adósságot a vállalkozók kompenzálhatták volna, abban az esetben, ha az állam tartozik nekik. A sepsiszentgyörgyi képviselő úgy véli, hogy ezzel olyan lehetőséget utasítottak vissza, amivel segíthették volna a vállalkozókat, hiszen tulajdonképpen az ő pénzükről lett volna szó. „Az RMDSZ húsz éve kisebbségvédelemmel foglalkozik, és ebből a döntésből is látszik, hogy a gazdasági témákban nincs felkészülve” – mutatott rá Édler András, aki szerint nem látták át, hogy egy ilyen döntésnek mekkora jelentősége lett volna a vállalkozói szférában.

Édler elmondta, hogy a szerdai koalíciós megbeszéléseken felvette Emil Boc kormányfőnek a közbeszerzéseknél tapasztalható visszaélések megakadályozásának egy módját. Javaslatát felkeltette a miniszterelnök érdeklődését és jó-

vó héten személyesen is találkozott, hogy bővebben kifejtse megfontolását. Elképzelése szerint a kormány létrehozna egy közgazdászokból és mérnökökből álló bizottságot, amely egy bizonyos összegben felül, minden nyertes közbeszerzést megvizsgálja, hogy az árak reálisak-e vagy sem. „Ezeknek az embereknek nagy fizetést kell ajánlani, és büntönnel kell büntetni őket, ha összejátszanak az ajánlattevőkkel” – mondta Édler, aki szerint jelenleg két-háromszoros áron végzik az állami beruházásokat.

Édler arról is beszámolt, hogy a héten a képviselőházban elfogadták a munkanélküliségi törvény módosítását, és egy keretösszeget határoznak meg az alkalmazások állami támogatására. Emlékeztetett, eddig is kaptak segítséget a vállalkozók, ha például 45 évnél idősebbeket, friss végzősöket vagy fogyatékosokat alkalmaztak, ami nem változik, viszont csak az év elején meghatározott keretösszeg határain belül támogatják őket. Édler szerint ez diszkriminatív, ugyanis a tapasztalat azt mutatja, hogy ezek a pénzek az év elején mindig elfogynak, és a július-augusztusban iskolát, egyetemet végzett fiatalokat már nem tudják támogatni, őket féltéves munkanélkülségre ítélik. ◀

Bércsökkenő fizetésemelés?

ÚMSZ

► A szakszervezetek számításai szerint a közalkalmazottak a jelenleg már huszonöt százalékkal csökkentett bérekhez képest éves összesítésben további, mintegy kétszázalékos veszteségre számíthatnak jövőben, ugyanis a tizenöt százalékos béremelést „ellensúlyozandó” a kabinet törölte a tizenharmadik fizetést és az üdülési csekkeket. A munkaügyi minisztériumnál folytatott tárgyalás után Ringo Dămureanu, a Meridian szakszervezet vezetője elmondta, a fentebb említett elvonások 16,6 százalékos bércsökkenést jelentenek, így a megígért tizenöt százalékos emeléssel tulajdonképpen „minuszban maradnak” a közalkalmazottak.

Ezzel szemben Ioan Botiş munkaügyi miniszter azt hangsúlyozta, hogy a 2011 februárjában kézhez kapott első jövő évi fizetés „érezhető emelést” hoz majd. „Nem állítom, hogy ezzel az emeléssel elérjük a nyáron végrehajtott bérléfaragások előtti szintet, de mindenképpen egy előrelépést jelent majd” – fogalmazott Botiş. Hozzátette: a következő években nem lesznek csökkentések, rossz gazdasági teljesítmény esetén viszont elképzelhető, hogy emelésre se számíthatnak a közalkalmazottak. Mint ismeretes, az Emil Boc vezette kabinet a héten véglegesítette és jövő hétfőn

felelősséget vállal az egységes bértörvényért, amelyet viszont a költségvetés miatt csak 2012-től alkalmazna. Ugyanakkor elhatározták, hogy a minimálbér összegét a jelenlegi 600 lejről 670 lejre növelik. A bértörvény szerint a közalkalmazottak jövőre sem kapnak pótlékokat, ételjegyeket, ajándék- és vakációs utalványokat, túlóráikat pedig csak szabadnapokkal „fizethetik ki”. Továbbá 2011-ben sem kapnak végkielégítést vagy bármilyen támogatást nyugdíjba vonuláskor, illetve a tevékenységük felfüggesztésekor.

Theodor Stolojan, a Demokrata-Liberális Párt (PD-L) alelnöke szerint év végéig 16 ezer, jövőben pedig további 30 ezer közalkalmazottnak kell felmondani ahhoz, hogy 2011-ben „a költségvetési szféra hatékonyan működjön” és az ország teljesítse a Nemzetközi Valutaalapnak küldött szándéklevélben vállaltakat. „Sajnos a múltban ész nélkül alkalmazták a közszférában, ami oda vezetett, hogy nálunk sokkal népesebb országokénál nagyobb közalkalmazotti szférával rendelkezünk” – érvelt Stolojan.

Az ellenzék jelezte, amennyiben a kormány felelősséget vállal „a 25 százalékos bércsökkenést” törvényerőre emelő egységes bértörvényért, akkor bizalmatlansági indítványt nyújt be a Boc-kabinet ellen. ◀

Román lapszemle

Egyre több újszülöttet hagynak a kórházban vagy lépcsőházak pincebejárataiban a kismamák, de sokan egyszerűen a szemébe vagy a pöcegödörbe dobják a pár napos csecsemőket. Csupán a tavalyi évben 24 Arad, 50 Temes és 150 Bihar megyei újszülöttet bíztak saját sorsára a 28 százalékos 20 év alatti kismamák. (Adevărul) ► Lucian Bute is viselni fogja Elena Udrea levelét, miután régiófejlesztési és turisztikai miniszter meggyőzte, hogy népszerűsítse az országot. (Gândul) ► Annak ellenére, hogy a hatóságok több városban is betiltották az etnobotanikai szereket forgalmazó üzletek működését, a szektor él és virul. A hallucinogén készítményeket a forgalmazók az interneten létrehozott webáruházakban próbálják értékesíteni. (Puterea) ► Közel 10 ezer középkori arany-, ezüst-, illetve rézermét és hatszáz antik műtárgyat foglalt le a rendőrség Bukarestben, Vajdahunyadon és Konstancán tartott, 28 házkutatás során. (România liberă)

Anarchia – a rendfenntartónál

Jó ideje már, hogy a román rendőrség a lapok címlapján és a sugárzott média fő hírei között szerepel – ráadásul nem kiváló teljesítménye, hanem az intézményen belül (is) elburjánzó korrupció miatt.

Bogdán Tibor

Szinte naponta olvashatunk az ország különböző részeiben hazai maffiózók által elkövetett gyilkosságokról, klánok közötti nyílt, utcai leszámolásokról. A rendőrség mindezt nem csak tehetetlenül szemléli, de olykor a bűnözők oldalára is áll. Traian Băsescu államfő épp a napokban figyelmeztetett erre a rendkívül veszélyes jelenségre.

Hatalmi harc?

A román rendőrség legutóbb a Neamț megyei maffiózók közötti véres leszámolás kapcsán hallatott magáról. A fő hírt ezúttal nem a fényes nappal egy bárhelyiségben leadott lövések, és nem is a helyi rendőrfőnök valamint az alvilág közötti kapcsolatok jelentették, hanem az, hogy az ügy kapcsán alaposítást vált a gyanú, miszerint a Belügyminisztériumban, ezen belül pedig a rendfenntartók körében teljes az anarchia, kemény, „vére menő” hatalmi harc folyik.

Az ugyanis Romániában már nem szúr szemet senkinek, hogy a Neamț megyei rendőrfőnök, Aurelian Vasea Șoric „jó szomszédja” volt a leszámolás során meggyilkolt Gheorghijă Mararunak, legfeljebb csak arra kapta fel

némiképpen a fejét a közvélemény, hogy a rendőrfőnök semmi rosszat nem látott az uzsorakamatokban.

Az úgy akkor viszont valóban izgalmasá kezdett válni, amikor Dan Fătuloiu rendőr-kvesztor, államtitkár, a belügyi tárca közrendvédelmi főigazgatóságának főnöke a román rendőrség vezetője, Petre Tobă kvesztor lemondását követelte a történetek miatt. Kettőjük között ugyanis nem újkeletű a rivalizálás, amelynek során a felek nem riadtak vissza az övön aluli tütektől sem. Fătuloiu most, a Neamț megyei össze-tűzés nyomán úgy érezte, itt az ideje, hogy – Traian Igaș belügyi tárcavezető támogatását is élvezve – végre leszámoljon ellenfelével, akinek haladéktalan menesztését követelte. Érvei között ott szerepelt a rendbontásba torkolló, elhíresült bukaresti rendőrtüntetés is, amelyért úgyszintén Tobă tette felelőssé, jóllehet a tüntetés napján a megvádolt kvesztor hivatali kiküldetésben volt, így nem tartózkodott a fővárosban, ezért Vasile Blaga, akkori belügyminiszter éppen a „feljelentőt” bízta meg a tüntetés ellenőrzésével.

Schengen előtt

Bár Fătuloiu szerint a Tobă lemondását sürgető ké-

relem már a kormányfő asztalára került, a belügyi tárca vezető tagadta, hogy tudomása lenne ilyenfajta követelésről, amely csakis az ő közvetítésével kerülhetett volna a miniszterelnök elé. A játék nyilván élesbe megy, az utóbbi évek hazai gyakorlata pedig azt bizonyítja, hogy a belügyminiszteri tárca nem éppen nyugdíjas állás, a minisztérium élén rekordsebességgel váltották egymást a miniszterek – így tehát nem árt óvatosnak lenni.

Köztudott tény, hogy a rendfenntartók soraiban megmutatózó konfliktusok, hatalmi harcok igen veszélyes következménnyel járhatnak az ország biztonságára nézve, a mostani ellentétek

pedig azért különösképpen aggasztóak, mert éppen akkor robbantak ki, amikor az Európai Unió szakértői azt vizsgálják, miképpen készült fel Románia a schengeni egyezményhez való csatlakozásra. Márpedig uniós szinten egyre több ország kérdőjelezi meg az ország felkészültségét, pontosan a megfellebbezhetetlen korrupcióra hivatkozva. Brüsszel aggodalmait egyáltalán nem csökkenti Traian Băsescu államfő napokban tett kijelentése, miszerint a román rendőrség a maffia kiszolgálójává vált, sajátos sztriptizáncot járva egyenruhája után most jellemet vetkőzi le.

A főszereplők

Az 56 éves Dan Fătuloiu 2009 óta tölti be a belügyi tárca államtitkári tisztségét, 2005 és 2007 között pedig ő állt a román rendőrség élén. Karrierkatona, 1978-ban vé-

gezte el a Belügyminisztérium tisztképző iskoláját. Egy időben a belügyi tárca Szervezett Bűnözés és Kábítószer Elleni Igazgatóságának helyettes vezetője, majd a bukaresti, az Argeș és Dâmbovița megyei rendőrség főnöke volt. A bukaresti rendőrség éléről 2001-ben váltották le, „tevékenységi zavarok és a bűnözés fokozódása” miatt. Ő volt az, aki 2007-ben, a román rendőrség főnökeként, jóváhagyta a darabonként 70 ezer eurós Dacia Loganok botrányára dagadt megvásárlását.

A 46 éves Petre Tobă-t tavaly nevezték ki a román rendőrség élére, tisztségét, a gyakori miniszterváltás ellenére mostanáig megőrizte. Korábban a román rendőrség, a bukaresti rendőrség főnökhelyettese, a belügyi tárca külföldiekkel foglalkozó igazgatósága, a 10. kerületi rendőrség vezetője, illetve a bukaresti rendőrség közrend-

fenntartással foglalkozó tisztje volt. Nevéhez mindeddig semmilyen botrány nem fűződött.

Rendőrmaffiózó barátság

Az elmúlt években számos, magas rangú rendőrtisztről derült ki, hogy igen csak jó viszonyt ápol az alvilág vezéréivel.

Constantin Codiță, 2001-2004 között Dolj megye rendőrfőnöke, amolyan házi embere volt az államnak hatalmas károkat okozó gazdasági bűncselekmények miatt elítélt Genică Boericának. A rendőrpáncsnok egy ideig a maffiózó által rendelkezésére bocsátott villában lakott.

A csalásért, szabadságkorlátozásért és prostituáltak futtatásáért elítélt Cămaru-testvérpár jó ideig Zaharia Toma, volt belügyminiszter-helyettes és Virgil Ardelean, a belügyi tárca belső hírszerzési igazgatójának egykori vezetője védelmét élvezte.

A volt sloboziai rendőrpáncsnokról, Iosif Chiricáról a sajtó is bejárt fénykép készült, amint holtrészegen alszik az alvilágban Gigi Piticu néven ismert Gheorghe Toma bandavezér házában.

Cristinel Nițoi korábbi neptuni helyettes rendőrpáncsnokot és Gabriela Iacobot, a mangaliai rendőrség közlekedési irodájának vezetőjét pártfogoltjukkal, az országos viszonylatban is féltelmetes hírű maffiózóval, Nuredin Beinurral együtt vették őrizetbe. ◀

Le a rendőrsapkákkal! Az államfő szerint a román rendőrség sajátos sztriptizáncot jár

Európai Unió – magyar soros elnökség

Kulcsfeladat a keleti partnerség

Az Európai Unió soros elnökségét január 1-jétől fél évre Magyarország tölti be. A közösség irányítása a közelmúltban változáson ment át. Sorozatunkban időről időre a Budapest előtt álló feladatokat, a magyar uniós célokat mutatjuk be.

Gy. Z.

A magyar EU-elnökségnek fontos, kompromisszumteremtő feladata lesz abban, hogy a keleti partnerségi program 2011. májusi budapesti csúcstalálkozóján a résztvevők egyetértésben határozassák meg a továbblépés irányait. Budapestnek ugyanis az uniós soros elnökeként közvetítő, vagyis egyfajta „menedzserszerepet” kell játszania, elvégre az az érdeke, hogy „a nagyokat” meggyőzze a keleti régió fontosságáról, elsősorban a vízumügyek kérdésében.

Ne kelljen vízum

A hat keleti partner – Ukrajna, Fehéroroszország, Moldova, Örményország, Azerbajdzsán és Grúzia – számára közös cél a vízumkötelezettség eltörlése, elvég-

re a szóban forgó államokban csaknem nyolcvan millióan élnek. A magyar elnökség idején számottevő előrelépés történhet a konkrét határidők, valamint a menetrend egyeztetésében, ehhez azonban előbb biztonságossá, láthatóvá, legálissá kell tenni a migrációt. Magyarországnak stratégiai érdeke a 2009-ben elkezdett keleti partnerségi program erősítése, hiszen közvetlen szomszédairól van szó, ezért Budapestnek elemi érdeke tehát, hogy ezek az országok stabilak és kiszámíthatóak legyenek. Mindenesetre lényeges fejlemény, hogy az EU a korábbi keleti szomszédságpolitikával szemben már együtt kezeli a hat államot. A program – bár Oroszország nem szerepel benne – nem zárja ki „harmadik országok” részvételét, ez pedig alapvetően Oroszországot és

Törökországot jelenti. Brüsszel és Moszkva együttműködéséhez bőven van teret, főleg az energiabiztonságban, a környezetvédelemben és a határbiztonságban. Oroszország – bár korábban hangsúlyozta fenntartásait – „nem tart különösebben” a keleti partnerségtől, hiszen tisztában van az uniós korlátozott erőforrásaival. A program fő gyengesége épp ez: viszonylag kis összeget, csak 600 millió eurót különítettek el rá a 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozó költségvetésből.

Nem kell hergelni

A keleti partnerség programja az eredeti kezdeményezéshez képest nagymértékben „finomodott”, az egykori svéd–lengyel kezdeményezésben még a célok kö-

zött szerepelt a partnerállamok területi integritásának védelme. Ez ugyanis Grúziával és Moldovával kapcsolatban is irritálta Moszkvát, ezért ez az elem kikerült a végső programból, elvégre – ahogy szakértők megfogalmazzák – „fölösleges és értelmetlen lett volna vele Moszkvát hergelni”. A keleti partnerség rövid és középtávon sem az EU-tagság lehetőségéről szól, ez nem a csatlakozás előszobája, az uniós számára ezek az államok tartósan szomszédok maradnak.

Magyarországnak nem célja és nem is feladata, hogy a „jégtörő” szerepét játssza, mivel a magyart követő lengyel EU-elnökségnek ugyanis nagy ambíciói vannak ezzel kapcsolatban. Lengyelország, a keleti partnerség egyik szülőatyjaként mindig kiemelten kezelte a keleti szomszédságot, sokszor Oroszország ellenében is. Magyarország számára elsősorban a kompromisszumkérés és a közvetítés a fontosabb. A keleti partnerek néhány területen nagyon tudatosan kihasználják Brüsszel

és Moszkva rivalizálását. Azerbajdzsán például az EU gázigényét és Oroszország gáz kínálatát játssza ki egymás ellen.

Az orosz viszony

A magyar diplomácia számára az a fontos, hogy elérje: az EU mind a 27 tagállama egyetértésre jutva támogassa a keleti partnerség programját. A koncepcionális vitában az egyik oldalon a négy viaszgrád állam – Magyarország, Szlovákia, Csehország és Lengyelország – a szívügyének tekintik az ügyet, amikor azonban a V4-ek ezt hangsúlyozzák, az Oroszországhoz fűződő viszonyra általában nem térnek ki. A másik oldalt a franciák és az olaszok által támogatott német vonal jelenti, amely szerint nem lehet megelégedni Moszkvával. Az új tagállamok és a svédek viszont azt hangsúlyozzák, hogy a keleti partnerségnek és az orosz kapcsolatrendszernek egyenlő fontosságot kell tulajdonítani, más tagállamok viszont azt hangoztatják, hogy az

EU keleti politikájának elsősorban az orosz viszonyról kell szólnia. Külpolitikai szakértők azonban nem tartanak attól, hogy az uniós épp a keleti partnerség ürügyén harcoss kirohanást intézzen Oroszország ellen. Sokkal inkább békülékeny gesztusokat várnak el Brüsszeltől, és ennek moderálásában nagy szerepet játszhat a magyar külpolitika áthangolása, orientációjának most formálódó újrafogalmazása.

A keleti partnerség nem merülhet ki a szép és hangzatos elvek kifejtésében, a gyakorlatban eyebekek mellett a határizleti rendszer javítása és a már említett vízumliberalizáció hozhat pozitív változást. A jelenlegi fázis ugyanakkor nem érinti az orosz nagypolitika érdekszerét, elvégre nem olyan horderejű program, amely érdemi kihívást jelentene Moszkvának. Amíg nem kerül napirendre a keleti partnerek intézményi hozzákötése az EU-hoz, addig az uniós Oroszország-politikája és keleti partnerség programja összeegyeztethető egymással. ◀

Röviden

Évfordulós szoboravatás

Február 23-át, Mátyás király születésének 568. évfordulóját javasolja a Kolozsvár főterén levő felújított Mátyás-szoborcsoport avatónapsága időpontjának az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Kolozs megyei szervezete nevében Csigi Levente elnök. „Kérjük Önöket, hogy Mátyás király emlékének tisztelegve, a magyar és a román állam közös támogatásával felújított Mátyás-szoborcsoport avatását 2011. február 23-ra időzítsék” – áll a Kelemen Hunor művelődési miniszternek, Sorin Apostu, Kolozsvár polgármesterének és Szöcs Géza, Magyarország kultúráért felelős államtitkárnak írt nyílt levélben. Kelemen Hunor múlt héten Kolozsváron arról tájékoztatót, hogy a szobor átadása várhatóan január, februárban fog megtörténni.

Jelek Sepsiszentgyörgyön

A *Jelek 2010* című szobrászati kiállítást nyitják meg ma este hat órakor a sepsiszentgyörgyi Gyárfás Jenő Képtárban. Kiállítanak: Bara Barnabás, Berze Imre, Éltes Barna, Gergely Zoltán, Hosszú Zoltán, Madaras Péter, Nagy Sándor Zoltán, Petrovits István, Pokorny Attila, Sebestyén Róbert. A kiállítást megnyitja Vécsi Nagy Zoltán művészettörténész, a kurátor Éltes Barna, a házigazda pedig Sántha Géza művészettörténész.

A könyv öröme Bukarestben

Folytatás az 1. oldalról

Mint a rádióelnök kifejtette: meggyőződése, hogy ez a jelenség egyre elterjedtebbé válik a jövőben. Az idei díszvendég Belgium nevében Leo D'Aes nagykövet elmondta, a jelenleg tartó belga EU-elnökség – illetve az azt megelőző spanyol és az azt követő magyar – kiemelt szerepet szán a művelődésnek, az oktatásnak, az olyan kulturális eseményeknek, mint amilyen a bukaresti Gaudeamus Nemzetközi Könyvvásár.

A román fővárosban tartott rendezvény idei díszvendégeként Belgium Valonia-Brüsszel régiók kultúráját mutatja be. A belgumi vendégszereplésnek fontos része a szakmai beszélgetések ahol egyetemi oktatók, szerzők és könyvkiadók részvételével a kulturális élet kérdéseire keresik a válaszokat. Ennek keretében szombaton Jacques Dubois brüsszeli kiadói igazgató vezetésével „a könyvkiadás mint kulturális ipar” a beszélgetés témája. Vasárnap Emile Lansman belgumi irodalmár moderálásával azt a témát vizsgálják meg, hogyan tud kilépni az irodalom a könyvkiadás fogságából.

Többek közt a színházi előadás, illetve a képregény mutatkozik ilyen kilépési lehetőségnek, így meghívtak közt szerepel Geor-

„Költészeti menedékjog” Markó Bélának

Fotó: Tófián Levente

Ahogy a diktatúrákban folyamodnak disszidens költők politikai menedékjogért, úgy folyamodott menedékjogért politikusként a költészethez Markó Béla. Ez a gondolat kísérte végig Markónak a tegnapi délután, a bukaresti Gaudeamus Nemzetközi Könyvvásáron tartott verseskötet-bemutatóját. A Curtea Veche kiadó gondozásában megjelent két- (magyar és román) nyelvű szonettgyűjtemény 2009. júliusa és 2010. februárja között írt versekből áll; a szonettek Paul Drumaru költő fordította le románra. „Markó Béla verseinek fő jellemzője az elegancia, a gondolat architektúrájának gondozottsága, miközben a mai költészet kihívó gondozatlanságával próbál sokkolni” – jellemezte Alex Ștefănescu irodalomkritikus a költőt. Daniel Cristea-Enache szerkesztő bemutatójában azt emelte ki, hogy Markó a verset az őt körülvevő világ szűrőjeként használja, miközben meglepő és meghatározó érzékenységgel közelít a kisméretű

dolgokhoz – a kerti bogaraktól a legapróbb környezeti elemekig. „Mindezt a rögzített költői formákba öltöztetett érzékenységet érdekesen egészíti ki az enyhén ironikus hangvétel” – fogalmazott az irodalmár. Markó Béla a *Curtea Veche* kiadó vezérigazgatójának, Arsene Irénnek mondott köszönetet a kiváló grafikai kivitelezésért, amely Simona Tănăsescu könyvillusztrátor munkáját is dicséri. Paul Drumaru fordítása kapcsán kifejtette, a más nyelvre átültetett költészet esetében kérdéses, hogy a létrejövő szöveg tulajdonképpen kié is: a szerzőé vagy a fordítóé? Markó a hetvenes-nyolcvanas évekre emlékezve úgy vélte, akkor az irodalom volt az egyetlen menedék az értelmiségiek számára; saját „elrettentő példáját” állította a hallgatóság elé kifejtette: ma viszont a dolgok igazi, helyes értékrendjének kell a kultúra, az irodalom felé terelnie az embereket, egyéb elfoglaltságaikkal szemben.

(Salamon Márton László)

ges Banu román származású, Franciaországban élő színházkritikus, illetve Norman Manea Amerikában élő román író.

A belga-vallon díszvendégek közt nincsenek mindenki számára ismerősen csengő nevű szerzők, előadók. A kiadók viszont gondoskodtak frissen publikált kötetekkel, hogy a legismertebb kortárs szerzők is ott legyenek. A Humanitas könyvkiadó az idei Nobel-díjas író Mario Vargas Llosa műveiből új sorozatot indít, melyet szombaton mutatnak be. Ez alkalomból jelen lesz Perú romániai nagykövete, Ernesto Pinto Bazurco Rittler, és Gabriel Liiceanu is, a kiadó vezetője. Új kötettel jelentkezik a 2006-ban Nobel-díjjal kitüntetett Orhan Pamuk, melynek címe *Az ártatlanság múzeuma*. Salman Rushdie legújabb kötetét a vásárra kilátogatóg gyerekeknek ajánlják; címe: *Luka és az élet tüze*.

A *Román Rádió* kulturális csatornája egyébként a könyvvásár több eseményét is – így könyvbemutatókat és szakmai beszélgetéseket – közvetíti, lehetővé téve, hogy az ország bármely részén élők beleszóllhassanak a vásár eseményeibe. Demeter András István arról beszélt, hogy ezáltal is a kiejtett és az írott szó közötti kapcsolatot szeretnék ápolni, a kettő együvé tartozását hangsúlyozni. ◀

Berecz András Kolozsváron

Sipos M. Zoltán

▶ Holnap kezdődik a Kolozsvári Népzene- és Néptáncfaló, az Ördögtergye Néptáncgyűttes szervezésében. Az immár hetedik alkalommal megrendezett találkozó célja feleleveníteni és minél szélesebb körben terjeszteni a néphagyományokat, a népzene és a népi táncokat. Ennek érdekében egész napos, minden korosztályt megszólító programokkal várják a közönséget a kolozsvári Diákművelődési Házba. Szombaton délelőtt 10 órától a legkisebbeket szólítják meg a szervezők: kézműves foglalkozással és gyerektáncszízzal indul a programsorozat. Majd ezt követően lesz kézműves vásár, táncoktatás, különböző táncgyűttesek gálaműsorai. A gálaműsor este 7 órakor kezdődik, ahol Berecz András népszerű énekes és mesemondó is fellép. Ugyanakkor fellépnek a környéki néptáncgyűttesek is, így a kolozsvári Szarkaláb és Zurbóló, a szamosújvári Kaláka és a házigazda Ördögtergye. A napot hajnalig tartó táncház zárja, ahol a Harmadik, a Heveder, a Szározza és a Sevege zenekarok húzzák a talpalávalót. ◀

Ugrás a mélybe Szatmáron

Sike Lajos

▶ „Ez ugrás lesz a mélybe, de bizom benne, hogy sikerülni fog!” – nyilatkozta az *Új Magyar Szónak* Szilágyi Regina, a szatmárnémeti Harag György Társulat rendezője. Ma este tartják a színházi évad második bemutatóját: egy teljesen ismeretlen darabot állítanak színpadra, ráadásul egy alig ismert szerzőtől. Mikó Csaba *Testinség* című stúdiójátéka műfajilag is nehezen meghatározható, leginkább a beszéddopera vagy az emlékszimfónia illik rá, véli a rendező. „Bár szerettem volna, nem volt lehetőségem közelebről megismer-

ni a fiatal magyarországi író, akinek észrevételei, a művel kapcsolatos írói szándékai jól jöttek volna” – magyarázta lapunknak Szilágyi Regina.

A *Testinség* témája egy gyilkosság, és azt járja körül, miként lehetett volna megelőzni a tragédiát. „Egy család drámája, egy olyan családé, ahol a fásultság lesz az úr, ezért hiányzik a megfelelő kommunikáció, elbeszélnek egymás mellett. Mai eset, mai emberekkel, jellemeikkel” – meséli a rendező, aki azt reméli: a darab végén talán a nézőkben felmerül, hogy a napi gondok és zaklatottság közepette is lehetne másképpen él-

ni. „Ha többen is ezzel a gondolattal mennek haza, akkor az előadás mindenképpen elérte célját, a színház betöltötte szerepét” – vallja Szilágyi Regina, aki-nnek Gál Ágnes, Bandi Johanna és Nagy Orbán színészek valamint Cristian Gătina díszlettervező voltak a munkatársai.

A rendező nemrég tért haza Kaposvárról, ahol Presser Gábor és Varró Dániel *Túl a Maszat-hegyen* című musicaljét rendezte. Az idei évadban színpadra állítja a *Dzsungel könyvét* (Gesztibékés változat), Nemes-Novák *Bors néni*jét és a *Terülj-terülj asztalkám* című bábelőadást. ◀

A *Testinség* című darab a szatmárnémeti színházi évad idején második bemutatója

Nívódíjak Budapesten

Hírösszefoglaló

▶ Az Akadémiai Kiadó tizenkét kiadványa – illetve szerzőik, szerkesztőik – részesült az idén Akadémiai Nívódíjban. A kitüntetéseket a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében tegnap adták át a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) székházában.

A kiadó közleménye szerint első alkalommal 1974-ben jutalmazták Akadémiai Nívódíjjal a kor legjelesebb hazai tudományos munkáit. Az azóta eltelt harminchat év bizonyította, hogy a szándék helyes volt, hiszen a kezdeményezésből hagyomány lett, miközben a cél ma is ugyanaz: elsősorban erkölcsi elismerésben részesíteni a közelmúlt legszínvonalasabb tudományos kiadványait és szerzőiket.

A díjazottak évről évre az MTA tudományos osztályainak jelölése alapján a Magyar Tudományos Akadémia által támogatott és a kiadó gondozásában megjelent művek közül kerülnek ki.

Tózsér János *Metafizika* című kötetéért kapta meg az elismerést. Munkájából az olvasók megtudhatják, hogy mit is gondolnak a mai filozófusok azokról a nagy metafizikai kérdésekről, amelyekkel Arisztotelész, Aqu-

nói Szent Tamás, Descartes és mások foglalkoztak. „A filozófia nem megtanulásra váró, jól megalapozott igazságok gyűjteménye, hanem rivális álláspontoké, mellettük és ellenük szóló érveké, s Tózsér István ilyenek ábrázolja, képet ad arról, hogy mit is jelent ma »filozofálni«” – hangsúlyozza a közlemény.

Beck Mihályt a *Humor a tudományban* című könyvéért tüntették ki Akadémiai Nívódíjjal. A kiadó szerint a humor tudományáról sok mű született már, ám a tudomány humoráról most jelent meg első ízben átfogó munka. Beck Mihály könyvéből kiderül, hogy a tudomány nagyon is emberi dolog, ahol mindig van min nevetni: ironikus díjakon, humoros kohlalmányokon, a tudományos elnevezések vicces vonatkozásain, esetleg bolondos vagy éppen képtelen találmányokon, szabadalmakon.

Ugyancsak Akadémiai Nívódíjban részesült az *Angol-magyar és magyar-angol kéziszótár*ért Magay Tamás, „akinek neve az anglistikában összefonódott a szótárkészítéssel, szótárírással. (...) Immár közel 50 szótárt szerkesztett, amelyek együttes oldalszáma több mint 30 ezret tesz ki”.

Magyar ünnep – mindenkinek

Kovács Zsolt

► Kovászna Megye Tanácsának példájára egész Székelyföldön hivatalossá tennék a március 15-i munkaszüneti napot, erre biztatnak a megye önkormányzati vezetői. A magyar nemzeti ünnep szabadnappá nyilvánítását a megyei tanács az alkalmazottakkal kötött kollektív munkaszerződésbe iktatta, és hasonlóan járt el a sepsiszentgyörgyi városháza is is. Antal Árpád polgármester kifejtette: reméli, ragadós lesz a példájuk, és a többi önkormányzat, köztintézmény, iskolák és óvodák is élnek majd a lehetőséggel, amely teljesen jogszerű. Az intézményvezetők ugyanis – fejtegette ki Antal – saját hatáskörben bővíthetik az állami-lag szavatolt munkaszüneti napok számát.

Kecske és káposzta

A sepsiszentgyörgyi előjáró szerint március 15-e szabadnappá tétele jelzés a törvényhozásnak: igénylik ezt a gesztust a romániai magyarok. A háromszéki kezdeményezésekre való hivatkozással – véli Antal – a törvényhozást is könnyebb lesz rábírn, hogy szabadá tegye március 15-ét.

Hargita Megye Tanácsának elnöke, Borboly Csaba

lapunk érdeklődésére rámutatott: az általa vezetett önkormányzatnál már két éve – sajátos módszerrel – szabadá teszik a magyar nemzeti ünnepet az alkalmazottak számára. A „kecske és a káposzta” elv alapján nem hivatalos munkaszüneti nap március 15-e, az alkalmazottakat – formailag – „otthon végzett munkával” bízzák meg, gyakorlatilag pedig lehetővé teszik számukra a pihenést és az ünneplést. A tanácselnök szerint erre azért van szükség, mert így elszámolható a munkanap. Borboly hozzátette: jónak tartja a háromszéki önkormányzati vezetők eljárását, ezért a kollektív munkaszerződés következő módosításakor bevezetik az új munkaszüneti napot.

A románok is ünnepelnek

Keresztély Irma Kovászna megyei főtanfelügyelő lapunk érdeklődésére kifejtette: a tanintézmények működését és a tanév szerkezetét miniszteri rendelet szabályozza. erről nem az önkormányzat dönt. Ám minden iskolának, óvodának lehetősége van arra, hogy tanévenként öt napot pedagógiai céllal szabadá tegyen – magyarázta az ÚMSZ-nek Keresztély –, és

A megyei tanács mintájára a szentgyörgyi városházán is munkaszüneti nap lesz március 15. Fotó: archív

ilyenkor külön programot lehet szervezni a diákok számára. A főtanfelügyelő azt javasolja, hogy a tanintézmények március 15-én ne szabadnapot biztosítsanak az iskolákban, hanem az ünnepet használják nevelő jellegű tevékenységekre, ismertessék a diákokkal az esemény jelentőségét, vegyenek részt az ünnepségeken. Keresztély szorgalmazza, hogy valamennyi iskola és óvoda vezető tanácsa saját hatáskörben

döntson erről, és belátásuk szerint éljenek a lehetőséggel. Ugyanakkor figyelmeztetett: március 15-e megünneplése könnyen megoldható a magyar tannyelvű iskolákban, de vélhetően nem csatlakoznak hozzá a román iskolák, továbbá problémát jelenthet a vegyes tannyelvű tanintézményekben a megemlékezés. A főtanfelügyelő szerint tisztázni kell: ki hogyan és miért vesz vagy nem vesz részt az ünnepségeken.

A Kovászna megyei és sepsiszentgyörgyi önkormányzatok alkalmazottai nemzetiségétől függetlenül üdvözlők a kezdeményezést – nyilatkozta Ferenc Tibor. Az önkormányzati alkalmazottakat képviselő Nova Vita szakszervezet elnöke lapunk kérdésére elmondta: az alkalmazottak és szakszervezeti tagok között nem volt vita, románok és magyarok egyformán jónak tartották a szabadnapra vonat-

kozó döntést. Emlékeztetett: a döntésnek nem csak érzelmi vetülete van, a fizetéslevonás és a megszorító intézkedések egyaránt rosszul érintették a magyar és román alkalmazottakat, így mindenki örvend az ilyen jellegű kompenzálsnak. Ferenc Tibor lapunk olvasóit arról tájékoztatta, hogy a szakszervezet szorgalmazza: minden önkormányzat módosítsa a kollektív munkaszerződést, és abba foglalják bele az új munkaszüneti napot, ezen a téren már elkezdtek tárgyalásokat, és hamarosan várhatóan mások is csatlakoznak a kezdeményezéshez.

Manolăchescu: ez természetes

Az RMDSZ-szel együtt kormányzó Demokrata-Liberális Párt háromszéki szervezetének elnöke nem lát kivétnevalót a székelyföldi önkormányzatok szándékában. „A székelyföldi románok már úgymé megszokták, hogy március 15-én megáll az élet a hivatalokban. Teljesen természetes, ha a magyar ünnepet formálisan is munkaszüneti nappá nyilvánítják. Meg kellene tanulnunk tisztelni egymás ünnepeit” – nyilatkozta az ÚMSZ-nek Dan Manolăchescu. ◀

Módosítják a patikatörvényt

ÚMSZ

► Eltűnhetnek a vidéki patikák, és „túlszaporodhatnak” a városi gyógyszertárak: ezért van szükség az érvényben lévő jogszabályok módosítására – jelentette be tegnap Cseke Attila egészségügyi miniszter. Az új módosító javaslat értelmében városban csak akkor nyithat valaki új patikát, ha az egy már működő gyógyszertártól legalább 500 méteres távolságra lesz. Megyei szinten 3500, városi rangú településeken 4000 lakosonként lehet egy gyógyszertár. Megszűnik a kivételes pati-

kanyítás lehetősége a kereskedelmi központokban, a vasútállomásokon és légitörzsekben, de az állandó orvosi felügyeletet biztosító kórházak 100 méteres körzetében működtethető állandó ügyeletet biztosító gyógyszertár.

Az állandó ügyeletre vonatkozó módosítás, hogy minden 20 ezernél több lakosú településen lennie kell legalább egy éjszakai ügyeletes gyógyszertárnak. A nyitvatartási szabályokat a Gyógyszerészkamara megkérdezése után kidolgozott miniszteri rendelet tartalmazza majd. „Csak néhány példát mondok, hogy indo-

koljam az előírást: Beszterce-Naszód, Kovászna, Hargita, Ilfov és Gorj megyében például nincs ügyeletes gyógyszertár éjszaka, máshol pedig, például Brassó, Galac, Olt, Fehér, Szatmár, Suceava és Kraszó-Szörény megyében csak egyetlen állandó ügyeletet ellátó patika van” – magyarázta a döntés hátterét Cseke Attila tárcavezető. A módosítás megtiltja a gyógyszerek egyre elterjedtebb internetes értékesítését, ugyanakkor, az új szabályozás kötelezi a patikákat és drogériákat a lejárt szavatosságú gyógyszerek átvételére. ◀

Jövőbe nyúló roncsprogram

Hírösszefoglaló

► Meghosszabbítja a környezetvédelmi minisztérium a roncsautóprogramban kibocsátott értékjegyek érvényességét – jelentette be tegnap Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszter. A döntés értelmében a roncsautóprogram értékjegyei január 31-ig lesznek érvényesek, az ellenérték kifizetésére vonatkozó kéréseket legkésőbb 2011. február 4-ig lehet leadni. „Míg a régi roncsautóprogram révén tavaly alig 32 ezer szennyező gépkoc-

csitól sikerült megszabadítanunk a hazai utakat, addig idén a módosított programnak köszönhetően több mint 183 ezer régi autót sikerült kivonnunk a forgalomból” – hangsúlyozta az intézkedéssel kapcsolatban Borbély László, aki emlékeztetett: 2010-ben, a gazdasági megszorítások évében ez a kezdeményezés hathatósan segítette a hazai autógyártást is. A környezetvédelmi alapról finanszírozott értékjegyek segítségével idén a minisztérium nyilvántartása szerint több mint 56 ezer új gépkocsit

vásároltak a programban részt vevők, és több mint 24 ezer hazai gyártmányú gépkocsi kelt el.

2010-ben a roncsautóprogram részeként 722 millió lej értékben bocsátott ki értékjegyeket az állam, de a pénzalapot még nem használták fel teljesen a gépkocsi-tulajdonosok. Jelenleg további 25 ezer fel nem használt értékjegy található a piacon. A szaktárca abban bizik, hogy a határidő-módosításnak köszönhetően a következő hetekben élnek a gépkocsi-tulajdonosok a kedvező lehetőséggel. ◀

HIRDETÉS

Szabaduljon meg a magas törlesztőrészek nyomásától!

4,99%

fix kamat az első évre

0,1%

havi kezelési költség

0

folyósítási díj

Hogyan? Csoportosítsa hiteleit az OTP Banknál és csökkentse havi törlesztőrésztét!

- 4,99%* fix kamat az első évre;
- 3 havi EURIBOR + 4,09% az első évi fix kamat után;
- ingyenes OTPdirekt szolgáltatás 2011. február végéig;
- 3 hónap türelmi idő a fix kamatos első évet követően.

* Hadd szemléltessük egy példával a hitelösszeg alakulását: 40.000 eurós lakásvásárlási hitel vagy jelzálog alapú személyi hitel esetén 357 hónapos futamidő és 6,37% tényleges éves kamat mellett a teljes kifizetett összeg 85.794,- euró. Az ajánlat 2010. október 1. és december 31. között érvényes.

www.otpbank.ro

0800 88 22 88

Megbízunk egymásban

euró alapú lakásvásárlási hitelek

SZOMBAT

2010. november 20.

A nap filmjei

m1, 22.00

Első a szerelem

A frissen elvált, 37 éves Rafi, aki a divat világának kifinomult, magasabb szféráiban mozgó, katolikus, ám vallását nem gyakorló fényképész-producer, egy szép napon megismerkedik Daviddal, a 23 éves zsidó származású szobafestővel. Egy szempillantás alatt egymásba szeretnek. David és Rafi előtt nagy feladat áll: nemcsak a köztük lévő 14 év különbséggel kell megküzdeniük.

TV2, 22.15

Casino Royale

Első küldetésére indul James Bond, az angol titkosszolgálat 007-es ügynöke. Feladata, hogy a montenegrói Casino Royale-ban sorra kerülő pókermérkőzésen legyőzze a terroristák bankárát. Le Chiffre ugyanis milliárdok tartozik a megbízóinak, és a hatalmas tétre menő pókerpartin akarja visszaszerezni a pénzt. Bondot bosszantja, hogy a gyönyörű Vesper Lynd személyében felvigyázót rendelnek ki mellé.

DUNA TV, 23.00

Ópium – Egy elmebeteg nő naplója

1913, Magyarország. Brenner József író-orvos története egy újkori Faust-történet. Brenner orvosként dolgozik egy múlt század eleji elmeegógyintézetben. Már hónapok óta írói válságban szenved, egy sort sem képes papírra vetni. És közben a morium rabjává válik. Egy nap új beteget bíznak rá, a huszonnyolc éves Gizellát. Az elmebeteg nő viszont csak ír és ír, ő saját naplója rabja.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

15.00 Híradó

15.10 Hétvégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély!

Híradás, Telefontársasjáték, Nyelvőr, Világjárók

10.05 Térerő

14.00 Híradás, Aranyszalagtár, Alternatívzene

16.00 Híradó

Aranyemberek, Versműsor, Komolyzene, Gramofon, Bóvilit nem tartunk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

8.00 Hírek, műsorism., sport

8.15 Körhinta, Zenenegyed

9.15 Cifra palota

9.55 Hírek, műsorism.

15.00 Slágerlista

16.00 Hírek, műsorism.

16.10 Falfirka

17.00 Láthatár

17.30 Sorsok az operaszínpadon

17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.50 Élő egyház (ism.)

8.20 Arcélek

8.35 Antje

8.50 Mirabella Mama házimozi

9.00 Marsupilami

9.25 Cimbora

9.55 Nyelvőr (ism.)

10.20 Kutyaélet

10.50 Az egyházi művészet kincsei

11.25 Univerzum

12.45 Híradó

13.05 Isten kezében

13.35 EtnoKlub

14.50 Daktari (sor.)

15.40 Formációs Táncok Magyar Bajnoksága – Miskolc

16.40 Kisenciklopédia

16.50 Balatoni utazás

17.20 Talpalatnyi zöld

17.50 Pannonia 3 keréken

18.30 Kirakat

19.00 Híradó

19.35 Mese

20.00 "A zene az kell"

20.25 Mansfield Park (angol filmdráma, 2007)

22.00 Dunasport

22.20 Lélek Boulevard

22.50 Mama (magyar kisjátékfilm)

23.00 Ópium - Egy elmebeteg nő naplója (magyar f. dráma, 2007)

0.50 Kínai Odisszeia 2002 (hongk. rom. vígj., 2002)

m1

6.50 Ma Reggel

9.00 Híradó

9.05 Sport hírek

9.10 Európa Magyarországon

9.40 Marci

10.00 A kis királylány

10.20 Thomas, a gőzmozdony

10.40 Gyerekdalok

10.42 Amika (belga sor.)

11.05 Sarah Jane kalandjai (angol sor.)

11.35 Sötét jóslat (anim. sor.)

12.05 AutóVízio

12.30 Sztársáv

14.05 Delta

14.35 Egészség ABC

15.05 Kincskereső

15.35 Pécsi keringő

16.05 Barangolások öt kontinensen

16.35 Biskuz és a többiek

18.05 Hogy volt!?

19.25 Elisa lánya - Visszatérés Rivombrosába (olasz sor.)

20.30 Híradó este

20.55 Sport hírek

21.05 SzerencseSzombat Luxor, Ötösöt és Joker sorsolása

22.00 Első a szerelem (angol rom. vígj.)

23.50 Hírek

23.55 Sport hírek

0.00 Ami megtörtént és ami megtörténhetett volna

m2

6.50 Ma Reggel

8.55 Hogy volt!?

10.10 Körzeti magazin – Pécs

11.00 M I É R T ?

11.45 Nem hunyhat ki a láng

11.35 Lajtha László és a népzene (portrét.)

13.00 Natúra

13.25 Magyar elsők

13.40 Háttér tudomány

14.10 Orbán Balázs nyomában

15.05 Bordal (dokumentumf.)

15.30 80 kert nyomában a Föld körül

16.30 Zene az életem

17.25 Úri házak titkai (francia sor.)

18.20 T.I.R. (olasz-magyar sor.)

19.15 Nem csak a 20 éveseké a világ

20.10 Süni és barátai

20.15 A nagy ho-ho-ho-horgász

20.30 Bestseller

21.00 Híradó este

21.25 Sport hírek

21.30 Asszisztensek (am. vígj. sor.)

21.55 Beugró

22.45 A velencei kalmár (am.-olasz-lux. filmdráma, 2004)

0.55 A szabadság útja (am. minisor.)

2.35 Pompei (3. rész)

RTL KLUB

7.30 Top Shop

8.00 Kölyökklub

Benne: Okostojások, Kalózmások, Tom és Jerry legújabb kalandjai

11.00 A fantasztikus négyes

11.25 Asztro Show

12.25 Házon kívül Heti magazin

13.00 RTL Klub Híradó

13.10 Autómánia - Autómagazin

13.45 Tuti gimí (am. drámasorozat)

14.40 Sue Thomas - FBI (am. sor.)

15.35 Tengeri őrző (olasz krimisor.)

16.35 Édes, drága titkaink (amerikai sor.)

17.35 Merlin kalandjai (angol sor.)

18.30 Glee - Sztárok leszünk! (am. vígj. sor.)

19.30 RTL Klub Híradó

20.00 Fókusz Plusz - Magazin

20.30 X-Faktor (élő) Utána. RTL-hírek

22.45 ValóVilág

0.25 BloodRayne - Az igazság árnyékában (amerikai-német akcióf., 2005)

2.10 Másnap (am. sci-fi sor.)

3.05 Fókusz Plusz - Magazin

TV2 TV 2

7.00 Látlelet a Földről

7.25 Tv2 matiné

Gyermekmesék, Fifi virágoskertje, Roary, a versenyautó

11.45 414-es küldetés

12.10 Kath és Kim (am.-auszt. vígj. sor.)

12.40 Bajnokok Ligája magazin

13.10 Babavilág

13.40 A láthatatlan ember (am. sor.)

14.35 Az Ügynökség (kan.-am. sor.)

15.35 Shark - Törvényszéki ragadozó (am. krimisor.)

17.30 Duval és Moretti (krimisor.)

18.30 Luxusdoki (am. vígj. sor.)

19.30 Tények Hírműsor

20.05 Magellán

20.35 Bean - az igazi katasztrófafilm (angol-amerikai vígj., 1997)

22.15 Casino Royale (am.-angol-német akcióf., 2006)

1.05 Fűrész II. (am.-kan. horror, 2005)

2.35 EZO.TV

3.30 Kalandjártár (ism.) Az útitárs Kandász Andrea

3.55 Teleshop

4.55 Animációs filmek

HÍR TV

8.00 Híradó

8.30 Soroló

9.05 Széles út

9.30 BBC Reporters

10.05 Felfedező

10.30 Arcok a liftben

11.05 Különkiadás

13.00 Déli híradó

13.30 Hungarorama

14.05 BBC Click

14.30 Negyedik

15.05 Garázs - Ahonnan az autózás indul!

15.30 BBC Hard Talk (ism.)

16.05 ?sök tere (ism.)

16.30 Ingatlanpiac (ism.)

17.05 Értéktelenség más-ként (ism.)

17.30 Európai híradó (ism.)

18.00 Híradó

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

18.30 Célpont (ism.)

TVR 1

7.00 Disney Klub

8.00 Jelek

8.30 Noé bárkája

9.00 Babamágia

9.30 Hannah Montana (am. sor.)

10.00 Tuning Románia

10.55 Beteljesült remények

11.00 UEFA Magazin

11.30 Nappalok és éjszakák

12.00 Vízor monden (ism.)

12.30 Pro Patria

13.00 Határok nélkül

14.00 Hírek, időjárásjelentés

14.20 Életre szóló utazó

14.45 A Simpson család (am. rajzfilm sor.)

15.15 Találkozunk a TVR-ben

16.35 Beteljesült remények

16.40 Egyszer az életben

VASÁRNAP

2010. november 21.

A nap filmjei

RTL Klub, 20.00

Harry Potter és a Főnix Rendje

A kalandosra sikeredett nyári vakáció után Harry Potter visszatér Roxfortba. A Sötét Varázslatok Kivédése tárgyát új tanár tanítja, akinek legfőbb feladata Dumbledore professzor és a diákok szemmel tartása. Miközben a diákok a Rendes Bűbájos Fokozat vizsgára készülnek, az új oktatási rendeleket felbolygatják az iskola életét. Talán ezért éri őket váratlanul a sötét varázslat, amely ellenük fordul.

TV2, 21.05

Dick és Jane trükkjei

Az éveken át tartó kitaró munka meghozza gyümölcsét, Dick Harper a média óriáscég alelnöke lesz. Ám a cég váratlanul összeomlik és Dicknek mennie kell. Még pénzt sem tudott félretenni a borús napokra. Most viszont zuhog, mintha dézsából öntenék. Dick és neje, Jane rettegve nézi, amint a csinos külvárosi otthonuk és az autók elúsznak, az érdekbártaik eltűnnek mellőlük.

m2, 22.25

A Kilimandzsáró hava

Egy híres író, vadász, sebesülten fekszik Afrikában s míg a betegszállító repülőgépre vár, emlékezetében leperregnek életének legfontosabb eseményei. A halál közelségében megérti a leopárd rejtelmét, miért fekszik több ezer méter magasan, megfagyva a Kilimandzsáró tetején. A filmet 1953-ban Oscar-díj-ra jelölték a legjobb operatőr és a legjobb látványtervezés kategóriákban.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás
11.00 Híradás, Gyermekműsor
12.00 Híradás
12.05 Igehirdetés, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nótá
14.00 Itthon – faluműsor: Homoródalmás, Hargita megye
15.00 Zenés üzenetek
16.00 Híradó
16.10 Zenés üzenetek
17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Műsorismertetés
14.05 Dalposta
15.40 Vidékről vidékre
16.25 Térerő
17.15 Egyházi műsor, református
17.58 Műsorismertetés

DUNA TV

7.40 Cimborák (ism.)
9.10 Hol volt, hol nem volt... (ism.)
9.25 Mirabella Mama házimozi
9.40 Marsupilami
10.05 Antje
10.20 Magyar első
10.35 A csirke, a hal és a királyrág (dokumentumf.)
12.10 Hatodik sebesség
12.45 Híradó
13.05 Élő egyház
13.30 Élő népzene
14.00 Csellengők
14.25 Lila ákác (magyar rom. film, 1972)
15.50 Dunáról fúj a szél
16.00 Izzók. Gyula-lafirátót
16.35 London civilben
17.05 Vannak vidékek
18.05 Janosch álommeséi
18.40 Arcélek
19.00 Híradó
19.25 Heti Hírmondó
20.15 Egy kis művészet
20.20 Kikötő
21.05 Háború és béke (szovjet történelmi dráma, 1. rész, 1965)
23.30 Divathét
0.00 Dunasport
0.15 A zóna (mex. filmdráma, 2007)
1.55 Híradó (ism.)
2.20 Heti Hírmondó (ism.)

TVR 1

6.20 Románia himnusa
6.25 Teleshopping
7.10 A hit világa
9.00 Ahogy elő van írva
10.00 Disney Klub
11.00 Az én Európám
11.30 A falu élete – kulturális magazin
13.00 Utolsó kiadás
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.20 Operett gála
16.00 Népi hagyományok
16.55 Beteljesült remények
17.10 Danutz SRL, első rész
18.00 Jocker, Loto 5 /40, Loto 6/49 és Noroc sorsolás
18.40 Danutz SRL, második rész
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
20.40 A nap témája
21.10 Jackie, a legenda (kínai-hongkongi akció-vígjáték, 2005)
23.20 100%-ban garantált
0.20 Minden hétre egy könyv
0.25 Elit halálosztók (brazili akciófilm, 2007)
2.15 Vízor monden (ism.)
2.40 Ahogy elő van írva (ism.)
3.30 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

VIASAT 3

9.25 Flipper legújabb kalandjai 10.20 Négy esküvő 11.15 Gigamad 11.45 A szépség és a szörny (sorozat) 12.50 Smallville (sorozat) 13.45 Amerika csillagai 14.40 A Nagy Ő 16.10 Kézilabda: IK Sävahof - MKB Veszprém 17.55 A Rózsaszín Párduc újra lecsap (angol-amerikai vígjáték) 20.05 Lehetetlen küldetés 22.00 Ki nevet a végén? (amerikai krimi) 0.10 Fakó lovas (amerikai west.)

m1

6.50 Ma Reggel
9.00 Híradó
9.05 Sporthírek
9.10 Főtér
10.05 Így szól az Úr!
10.15 Katolikus krónika
10.40 A tenger
10.50 Katolikus válaszok
11.15 A sokszínű vallás
11.20 Evangélikus magazin
11.55 Református ifjúsági műsor
12.05 Zsoltár variációk
12.30 Az utódok reménysége
13.01 Hírek
13.10 Telesport - Sport 7
14.05 Halra magyar
14.35 Hogy volt!?
16.05 Szellem a palackból...
16.35 Körhinta
17.05 A Kilimandzsáró hava (am. kalandf., 1952)
19.00 Panoráma
19.30 Elisa lánya - Visszatérés Rivombrosába (olasz sor.)
20.30 Híradó este
21.05 Szempont
22.00 A társulat
22.55 Aranymetszés
23.50 Hírek
23.55 Sporthírek
0.05 A Hősök terétől a Piccadilly-ig
1.00 Alexandra Pavlovna, a magyarok királynéja

TVR 2

7.00 Gitárok ideje
8.00 A térképen túl (ism.)
8.30 Kaland és természet (ism.)
9.00 Kicsik órája
10.00 Farm
11.00 Csavargó halász
11.30 Arc és hasonlóság
12.00 Motomágia
12.30 UEFA Champions League Magazin
13.00 Az én költségvetésem (ism.)
13.30 IT zon@ (ism.)
14.00 Főzzünk megint egyszerűen!
14.30 Atlasz
15.10 Esti dalok (kanadai filmdráma, 2007)
16.45 Lehet, hogy nem tudtad
17.00 Hírek
17.30 A világ városai
18.00 Balkáni szokások
19.00 Videóterápia
20.10 Szerelmi leckék hitetleneknek (amerikai vígjáték, 2003)
22.00 Hírek
23.00 Duke Ellington Orchestra koncert
0.00 Vesztélyes! (auszt. sor.)
0.55 A világ városai (ism.)
1.25 Atlasz (ism.)
1.55 Ha leszál az éj (belga-fr.-német akcióf.) (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek 7.30 Pro Motor 8.00 Sport.ro Hírek 11.00 Külön kiadás 12.00 Román Kupa 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 BoxBuster: Sergio Martínez - Paul Williams 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 Mitica ligája (live) 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.00 Mitica ligája (live) 20.00 Gigászok harca 21.00 Sport.ro Hírek (live) 22.00 Mitica ligája 0.00 UFC 123

m2

6.50 Ma Reggel
8.55 Mesék
9.45 Spuri (sor.)
10.10 Derek, a fenegyerek (sor.)
10.35 A fantasztikus nagynéni (magyar f.)
11.25 Koala a konyhában (német f.)
13.15 Katolikus krónika
13.40 A tenger
13.50 Katolikus válaszok
14.30 Evangélikus magazin
14.55 Református ifjúsági műsor
15.05 Zsoltár variációk
15.30 Az utódok reménysége
16.00 Az Árpád-kor templomai
16.10 Unokáink is látni fogják
16.40 Kultúrkontroll
17.05 Elit gimí (sor.)
18.00 Abigél (magyar f., 1. rész)
19.15 Pillér
20.05 Dörmögők legújabb kalandjai
20.15 Kérem a következőt!
20.30 Telesport
21.00 Híradó este
21.30 Nem csak a 20 évesek a világ
22.25 A Kilimandzsáró hava (am. kalandf., 1952)
0.15 A szabadság útja (am. minisor.)

PRO TV

5.30 Batman és Drakula (amerikai animációs film, 2005) (ism.)
7.00 ProTV hírek, sport
10.00 20 év után (talk show)
11.00 Holtomiglan, holtodiglan (am. akció-vígjáték, 1996)
13.00 ProTV hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Apropro TV - szórakoztató műsor
14.00 3 nindzsa nem hagyja magát (am. akció-vígjáték, 1995)
16.00 Tommy Boy (amerikai vígjáték, 1995)
18.00 Románia szeretlek - kulturális magazin
19.00 Hétvégi Pro Tv hírek
20.45 Land of Jokes - szórakoztató műsor
21.45 Román komédia társaság - szórakoztató műsor
22.45 Halálos hajsa (am.-német akcióf., 2006)
1.30 Apropro TV - szórakoztató műsor (ism.)
2.30 3 nindzsa nem hagyja magát (ism.)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Okostojások, Kalózmesék, Tom és Jerry legújabb kalandjai, Kengyelfutó gyalogkakukk
11.05 Trendmánia Életmód- és szépségmagazin
11.35 Asztro Show
12.35 meneTrend
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Havazin
13.40 Magyar autósport-magazin
14.00 Forma-1 Magazin
14.25 Robin Hood (angol kaland sor.)
15.20 Doktor Addison (am. sor.)
16.15 Eltűntnek nyilvánítva (am.-kan. akció sor.)
Közben: 17.00 Hatoslot-tó-sorsolás
17.20 Bombajó boksoló (olasz akció-víg., 1982)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Harry Potter és a Főnix Rendje (angol-amerikai kalandf., 2007)
22.45 Heti hetes Vidám, aktuális talk-show
Utána: RTL-hírek
0.05 Négyeskettes (am. vígj., 2001)
1.45 Portré (ism.)
Riportmagazin

ANTENA 1

4.45 Bíz a hackerre! (am. krimi, 2001) (ism.)
7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
9.00 Pistruiatul (román kalandfilm, 1973)
10.30 Smaragderdő (angol akciófilm, 1985)
13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
13.15 Vad nárcisz (román sorzat)
14.30 A Keresztapús (amerikai-angol vígjáték, 1999) (ism.)
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.45 Benny Hill (angol vígjáték sorozat)
17.30 A fenébe is... - szórakoztató műsor
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.00 Kickboxer 2. (amerikai akciófilm, 1991)
Sz.: Sasha Mitchell, Vince Murdocco, Michel Qissi
Peter Boyle
22.00 SuperBingo Metropolis - versenyszow
1.30 A bukás
- Hitler utolsó napjai (német filmdráma, 2004)

TV2 TV 2

6.45 Reggeli gondolatok
7.15 Látlelet a Földről
7.45 Tv2 matiné
11.00 Nagy Vagy!
11.50 Stahl konyhája
12.20 Kalandjártat
12.50 Borkultusz (magyar kult. mag.)
13.20 Sliders (am. sor.)
14.20 Monk - Flúgos nyomozó (am. krimisor.)
15.20 Sheena, a dzsungel királynője (am. kaland sor.)
16.20 Megasztár 5. (szórakoztató műsor)
19.30 Tények
20.00 Napló Mérelegen a valóság
21.05 Dick és Jane trükkjei (am. vígj., 2005)
22.40 Fribiz Hajdú Péterrel (talk show)
23.40 The Cleaner - A Független (amerikai sor.)
Közben: Kenósorsolás
0.35 Utolsó tangó Párizsban (olasz-francia filmdráma, 1972)
2.50 E20.TV 06-90-602-022 Jósok, látók, médiumok!
3.45 Napló (ism.)
Mérelegen a valóság
4.35 Animációs filmek

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (ism.)
7.00 Kandikamera
7.30 Teleshopping
8.00 Furcsa pár 2. (amerikai vígjáték) (ism.)
9.30 Ház, építés, design - szórakoztató műsor
10.00 Teleshopping
10.30 Nyakamban az egész világ
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Mondenii (Világiak) (ism.)
12.30 Mestersége önkéntes (reality show)
13.00 Farmer feleséget keresek (reality show)
15.00 Kötelkedők krónikája - szórakoztató műsor
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán (reality show)
20.30 Anyacsere (reality show)
22.00 A skórpó megselezítése (reality show)
23.00 Pókerklub - reality show
0.00 Vanília égbolt (amerikai thriller, 2001)
1.00 Hírek (ism.)
3.00 Vanília égbolt (ism.)

HÍR TV

8.00 Híradó
Friss napi információk
8.30 Soroló
9.05 Ingatlanpiac (ism.)
9.30 Felfedező (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat (am. kaland sor.)
14.05 Különkiadás (ism.)
16.05 Arcok a liftben (ism.)
16.30 Széles út (ism.)
Motoros élelmód-magazin
17.05 Garázs (ism.)
Ahonnan az autózás indul!
17.30 GyógyHír
Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet Riportmagazin
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Értéktelenség más-ként (ism.)
23.05 Vetítő
23.06 Hit és Fény, Nils Holgersson
0.05 Kontraszt (ism.)

DISCOVERY

6.10 Állítólag... - Szuperhősök órája
7.00 Hogyan csinálják? /Luxushajó /Műhold /Függőhíd
8.00 Harc az elemekkel
9.00 A túlélés törvényei
10.00 Amcsi motorok - A fekete özvegy
11.00 Ötödik sebesség
12.00 Csúcsmotorok - Ducati
13.00 Autókereskedők
14.00 Hogyan működnek a gépek?
15.00 X-Machines - A szupergépek
16.00 Állítólag...
17.00 A túlélés törvényei - Lakatlan sziget
18.00 Egyedül a rengetegben
19.00 Mit nekem egy monstrum!
20.00 Trükkös tesók - Badger minitank
21.00 Halálos fogás - Elsötétül a tenger
22.00 Bear Grylls: Ha minden kötél szakad
23.00 A borzalom pillanatai
0.00 Végzetes másodpercek
1.00 Nagy durranások - Torontó, ó!
2.00 Dühöngő világ - Dühöngő sofőrök
3.00 Halálos fogás

HÁLÓZAT

9.00 Hírhaló 9.30 Teleshop 10.30 Nyitott Egyetem 11.00 Zodiákus 13.00 Teleshop 14.00 Ördögötánc (amerikai filmdráma, 1989) 16.00 Zodiákus 18.00 Bence-Show 18.30 Tabu Tv 19.00 Sztárok a konyhában 19.30 Elveszve Afrikában (amerikai-angol akciófilm, 1994) 21.35 Hírhaló 22.00 Karate kutya (német-amerikai akció-vígjáték, 2004) 0.00 Házibuli Attilával és vendégeivel

HÉTFŐ

2010. november 22.

A nap filmjei

TV2, 12.45

A 7 törpe visszatér, az erdő nem elég

Az Óperenciás tengeren és az Üveghegyen túl, az elvarázsolt erdő mélyén él Hófehérkével és a kis Hercegnővel a történelem 7 leghíresebb agglegénye, a Hét Törpe. Egy nap hatalmas feladatot kapnak: Hófehérke megkéri őket, hogy segítsenek neki megakadályozni, hogy a gonosz Rumpelstilzchen elrabolja a kislányát. Útjukon persze rengeteg kaland és még több meglepetés vár rájuk.

Antena 1, 14.00 Akárki Joe

Joe nem akarja: van egy szép lánya, jól fizető állása, és stabil a lelki békéje. Csak hogy rajta kívül még néhány ezer munkatársa is elmondhatja ugyanezt magáról a cégnél, ahol dolgozik. Egy nap azonban minden megváltozik: hatalmas pofont kap a vállalat nagymenőjétől, aminek a lánya is tanúja lesz, a kollégákról már nem is beszélve. Akárki Joe a megállítástól bosszút akar állni.

VIASAT3, 23.30

Vagány nők klubja

Sidda Walker sikeres drámaírónő a Broadway-n. Egy interjú során boldogtalan gyermekkoráról mesél. Édesanyja felháborodottan olvassa a sorokat több ezer kilométerrel távolabb. Újra felizzik kettejük között a régi feszültség. Majd Sidda hirtelen titokzatos körülmények között eltűnik. Édesanyja túlbuzgó barátai rabolják el és Louisianába hurcolják, hogy szembesítsék Siddát gyermekkorával.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

- 15.00 Híradó, kommentár
- 15.20 Magyar zenei lexikon
- 15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

- 11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók
- 12.00 Híradás
- 12.10 Művelődési hírek
- 12.35 Kispad - sportműsor
- 13.05 Zenei üzenetek
- 14.00 Délutáni váltás - tájékoztató műsor/ Hírnegyedóra
- 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
- 17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár
- 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

- 2.00 Éjszakai váltás
- 8.00 Hírek, sport
- 8.10 Hangoló
- 9.50 Hírek, műsorism.
- 15.00 Slágeróra
- 16.00 Hírek
- 16.15 Hétköznapi igazsága
- 17.00 Nap-óra
- 17.30 Zene, zene, zenelánc
- 17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

- 7.00 Hattól Nyolcig
- 9.00 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
- 9.45 Dakteri (am. kaland sor.)
- 10.50 Egy kis művészet
- 11.00 Család-barát
- 11.55 Ízörzők
- 12.30 Kíváncsgosár
- 15.00 Híradó
- 15.15 Kikötő - Friss
- 15.30 Az utolsó nomádok
- 16.25 Korea, Kína és Japán kultúrájának története
- 17.15 Halld Izrael!
- 17.40 Heureka! Megtaláltam!
- 18.15 Térkép
- 19.00 Híradó
- 19.35 Mese
- 19.45 Dunáról fúj a szél
- 19.55 Derrick (német krimisor.)
- 21.00 Híradó
- 21.15 Közbeszéd
- 21.40 Bűn és büntetlenség (dok. f.)
- 22.50 Sport hírek
- 22.55 Váltó
- 23.05 Sportaréna
- 23.50 Naphosszat (dok. f.)
- 0.40 Múlt idő '90
- 1.05 Haydn: C-dúr gordonkaverseny
- 1.35 Beavatás (ism.)
- 1.45 Kikötő - Friss (ism.)
- 2.05 Híradó (ism.)
- 2.35 Isten kezében (ism.)

TVR 1

- 7.00 Reggeli híradó
- 9.00 Szerelmi bizonyíték (ism.)
- 10.00 Danutz SRL (ism.)
- 11.00 Nagy emberek a TVR-ben
- 11.15 Danutz SRL (ism.)
- 12.15 Nappalok és éjszakák (ism.)
- 12.45 A legendás Hur Jun doktor (sor.)
- 13.45 Ragadós történetek kicsiknek
- 13.55 Beteljesült remények
- 14.00 Hírek
- 14.45 Egyszerűen üzlet
- 14.50 A bor románul
- 15.00 Teleshopping
- 15.30 Krónika
- 17.00 Mond mi fáj
- 17.30 A hölgy papucs
- 18.00 Hírek
- 18.30 A legendás Hur Jun doktor (sor.)
- 19.30 Nagy emberek a TVR-ben
- 19.40 Sport
- 20.00 Hírek
- 20.40 A nap témája
- 21.00 Prim plán
- 22.00 Grey anatómiája (amerikai sorozat)
- 22.55 Nagy emberek a TVR-ben
- 23.10 Terrorista a szomszédom (kanadai filmdráma, 2008)
- 0.50 Éjszakai beszélgetések (ism.)

VIASAT 3

- 8.50 Gyilkos sorok
- 9.55 Egy kórház magánélete
- 11.00 Tuti gim (sorozat)
- 12.00 A Rózsaszín Párduc újra lecsap (angol-am. vígjáték)
- 14.10 Monk (sorozat)
- 16.05 CSI (ismétlés)
- 17.00 Egy kapcsolat szabályai (sorozat)
- 18.00 Fellelőcsere
- 19.00 A médium (sorozat)
- 19.55 A dádus (sorozat)
- 21.00 Jó barátok (sorozat)
- 21.30 CSI (sorozat)
- 22.30 Álom-Építők
- 23.30 Vagány nők klubja (am. vígjáték)

m1

- 6.50 Ma Reggel
- 10.00 Aranymetszés (ism.)
- 10.55 Nappali
- 11.55 Parlamenti Napló
- 13.01 Híradó délben
- 13.18 Sport hírek
- 13.30 Kárpát Expressz
- 14.00 Szomszédok (magyar sor.)
- 14.35 Roma Magazin
- 15.05 Domovina
- 15.35 Ájtáró
- 16.05 Szülőföldjeim
- 16.55 Időzített bombák
- 17.20 MC - Magyarok Cselekedetei
- 17.30 Híradó
- 17.41 Körzeti híradó
- 17.55 Teadélután
- 18.35 A Silla királyság ékköve (dél-koreai sorozat)
- 19.40 McLeod lányai (ausztrál kaland sorozat)
- 20.30 Híradó este
- 20.55 Sport hírek
- 21.05 Kékfény
- 22.05 Az Este
- 22.35 Orvosi bűnügyek (olasz sor.)
- 23.25 Szeretők (angol drámasorozat)
- 0.20 Pécsi keringő (ism.)
- 0.50 Prizma
- 1.05 Hírek
- 1.10 Sport hírek
- 1.15 Telesport (ism.) - Motorsport
- 1.45 Ma Reggel (ism.)

TVR 2

- 5.25 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
- 6.15 Teleshopping
- 7.00 Wild Card (am. dráma sorozat)
- 8.10 DP 2 tonomat
- 10.10 Esti dal (kanadai filmdráma) (ism.)
- 11.45 Lehet, hogy nem tudtad
- 12.00 Hírek, időjárásjelentés
- 12.30 A farm (ism.)
- 13.30 Teleshopping
- 14.30 Együtt Európába
- 15.30 A románok kincsei
- 16.00 Wild Card (am. dráma sorozat)
- 17.00 Hírek, időjárásjelentés
- 17.30 Vallomások
- 18.00 Euronews híradó
- 18.30 A törvény ereje
- 19.00 Biznisz óra
- 20.00 Az oroszánok arénája - reality show
- 21.00 Az elveszett szimbólum: igaz vagy fikció?
- 22.00 Hírek, időjárásjelentés
- 23.00 A Donnelly klán (ausztrál krimisorozat)
- 23.55 Győztesek
- 0.10 Visszajátszás
- 1.30 Vallomások (ism.)
- 2.30 Közről a világ (ism.)

SPORT.RO

- 7.00 Sport.ro Hírek
- 10.00 Pontos sportidő (live) Lipovan műsora
- 12.00 Sport.ro Hírek (live)
- 13.10 Pontos sportidő
- 14.10 Külön kiadás
- 15.00 Sport.ro Hírek
- 16.00 Tenisz Bajnokok Ligája: London (live)
- 18.00 Sport.ro Hírek (live)
- 19.05 Információk (live)
- 21.00 Sport.ro Hírek (live)
- 22.00 Tenisz Bajnokok Ligája: London (live)
- 0.10 Gigások harca

m2

- 6.50 Ma Reggel
- 10.00 Rondó
- 10.55 Körzeti magazin
- 11.45 Híres magyar könytárak
- 12.25 Jelképtár
- 12.30 Most a Buday!
- 13.01 Híróra
- 13.02 Híradó
- 13.30 Kárpát Expressz
- 13.55 Napló
- 14.00 Közvetítés a parlament üléséről
- 17.30 Nekem ne lenne hazám?
- 17.40 Bűvölet (olasz sorozat)
- 18.10 Magyar rock
- 19.10 Ájtáró
- 19.35 Sherlock Holmes, a mesterköve
- 20.00 "Életcélok-hittvallások"
- 20.05 Therese nővér.com (francia sorozat)
- 21.00 Híradó este
- 21.25 Sport hírek
- 21.30 Dublini doktorok (ír sorozat)
- 22.25 Stingers (ausztrál krimisorozat)
- 23.10 Záróra
- 0.00 McLeod lányai (auszt. kaland sor.)
- 0.45 A Silla királyság ékköve (dél-kor. sor.)
- 1.45 Orvosi bűnügyek (olasz sor.)
- 2.35 Fehér névjegykártya (lengyel sor.)

PRO TV

- 7.00 Pro Tv hírek, Mi történik doktor Úr?
- 9.55 Könyvbemutató
- 10.00 Tommy Boy
- (am. vígjáték, 1995) (ism.)
- 12.00 Fiala és nyugtalan (amerikai sor.)
- 13.00 Pro Tv hírek, sport
- 13.30 Nevezz csak! (am. vígj. sor.)
- 14.00 Románia szeretlek!
- 15.00 Román komédia társaság - szórakoztató műsor (ism.)
- 16.00 Fiala és nyugtalan (amerikai sorozat)
- 17.00 Pro Tv hírek
- 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
- 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
- 20.30 A jövő emberei (német-dél-afrikai-amerikai sci-fi kalandf., 2010)
- 22.15 Az örökség (román sorozat)
- 23.30 Pro Tv hírek, sport
- 0.00 Dexter (amerikai sorozat) (ism.)
- 1.00 A jövő emberei (német-dél-afrikai-amerikai sci-fi kalandf.) (ism.)

ACASĂ

- 9.45 Rosalinda (sorozat)
- 11.15 Elátott paradi-csom (sorozat)
- 12.30 Mese hölgyek (ismétlés)
- 13.30 Teleshopping
- 14.00 Marina (sorozat)
- 15.15 Viktória (sorozat)
- 16.30 Rosalinda (sorozat)
- 17.30 Igaz történetek
- 18.30 Tengeri szenvedély (sorozat.)
- 19.30 Tiltott gyümölcs (sorozat)
- 20.30 Szerem és becsület (sorozat)
- 21.30 Analia másik arca (sorozat)
- 22.30 Éjszakai történetek

RTL KLUB

- 6.30 Top Shop
- 7.00 Fókusz Plusz - Magazin (ism.)
- 7.25 Fókusz (ism.)
- 7.55 Reggeli magazinműsor
- 10.05 Te vagy az életem (argentin sorozat)
- 11.05 Top Shop
- 13.00 RTL Klub Híradó
- 13.15 Asztró Show
- 14.30 Fél kettő Magazin a legjobb történetekkel
- 15.20 112 - Életmentők (német akció sorozat)
- 16.20 Mindörökké szerelem (mexikói sorozat)
- 17.20 A szerelem rabjai (argentin sorozat)
- 18.20 Vacsoracsata Gasztreality
- 19.30 RTL Klub Híradó
- 20.05 ValóVilág (2010) (élő)
- 21.10 Fókusz Közszolgálati magazin
- 21.40 Barátok közt (magyar sorozat)
- 22.20 Dr. Csont (amerikai krimisorozat)
- 23.20 Showder Klub Vidám show-műsor
- 0.30 Face the Pro
- 1.35 Reflektor - Sztármagazin
- 1.50 Odaát (am. akció sor.)

ANTENA 1

- 6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 8.00 Jó reggelt - Razvan és Dani műsora
- 10.00 Sajtószemle Mircea Badea-val
- 11.15 Pistriatul (román sorozat)
- 13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 14.00 Akárki Joe (amerikai romantikus vígjáték, 2001)
- 16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghie műsora
- 19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 20.30 Nálam az irányítás - reality show
- 22.00 Vad nárcisz (román dráma sorozat)
- 23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 23.45 Bűnös show - Dan Capatos műsora (hongkongi film, 1986)
- 2.45 Híradó, Sport, időjárásjelentés (ism.)
- 3.45 Közvetlen hozzáférés (ism.)

FILM+

- 8.05 Renaissance (anim. film)
- 10.00 Televíziós vásárlás
- 13.10 A Midsomer gyilkosságok (krimisorozat)
- 15.05 Murdoch nyomozó rejtélyei (krimisor.)
- 16.45 Átkozottak otthona (am. horror)
- 18.30 Ördögi út a boldogsághoz (amerikai vígjáték)
- 20.25 Független játzsma 3. - Halálos túra (kanadai-amerikai kalandfilm)
- 22.10 A hazafi (amerikai akciófilm)
- 23.50 Az utolsó seriff (amerikai akciófilm)

TV2 TV 2

- 7.00 Magellán (ism.)
- 7.25 Tények Reggel
- 8.00 Mokka
- 10.00 Stahl konyhája
- 10.10 Babapercek
- 10.20 Telekvíz
- 11.30 Teleshop
- 12.45 A 7 törpe visszatér, avagy az erdő nem elég (német vígj.)
- 14.25 Kvízó
- 15.50 Megamánia (ism.)
- 16.25 Rex felügyelő (osztrák-német krimisor.)
- 17.30 Marina (mex.-am. sor.)
- 18.30 Árva angyal (mex. sor.)
- 19.30 Tények Hírműsor
- 20.05 Ezek megőrültek!
- 21.10 Aktív - A TV2 magazinja
- 21.45 Jóban Rosszban (magyar sorozat)
- 22.20 NCIS (amerikai krimisorozat)
- 23.20 Gyilkos számok (amerikai krimisor.)
- Közben. Kenőrsorolás
- 0.10 Aktív
- 0.25 Megamánia
- 0.55 Elit egység (kan. akció sor.)
- 1.50 Tények Este
- 2.20 EZO.TV Jósok, látók, médiumok!
- 3.15 A szomszéd ház rejtélye (am.-kan. horror)

PRIMA TV

- 6.00 A cseresznye a tortán (reality show)
- 7.00 Kandikamera
- 7.30 Specialisták
- 8.20 Sport Florentinaval
- 8.30 Teleshopping
- 9.15 Csingiling és az elveszett kincs (amerikai animációs f.) (ism.)
- 11.30 Az öt csillagos otthon
- 12.30 Teleshopping
- 13.15 Kandikamera
- 13.30 Teleshopping
- 14.00 Jó lovam, Mississippi (német vígjáték, 2007)
- 16.00 A cseresznye a tortán (reality show)
- 17.00 Lököttek
- 18.00 Hírek, időjárásjelentés
- 19.00 Sport
- 19.30 Aki tud az nyer - versenyshow
- 20.30 Farmer feleséget keresek (reality show)
- 22.15 Lököttek (román vígjáték sorozat)
- 23.00 Mondenii Show
- 23.30 Foglakozása: Fejvadász (amerikai akciófilm, 1987)
- 1.30 Hírek (ism.)
- 2.30 Lököttek (román vígjáték sorozat) (ism.)

KANAL D

- 8.00 Orvosok
- 10.00 Menyet anyának 5
- 12.30 Kanal-D Hírek
- 13.15 Légy az enyém
- 15.00 Teleshopping
- 15.15 1001 éjszaka (sor.)
- 16.45 Célpontban
- 18.45 A nap híre
- 19.00 Kanal-D Hírek
- 19.45 Menyet anyának 5 - reality show
- 20.30 Bűnösök börtöne
- 21.30 Ezel (török sorozat)
- 23.00 Szörnyűségek laboratóriuma (amerikai horror)
- 1.00 Tökös srác (amerikai vígjáték)

HÍR TV

- 7.00 Széles út (ism.)
- Motoros életmód-magazin
- 7.30 Soroló (ism.)
- 8.00 Híradó
- Friss napi információk
- 9.05 Kontraszt (ism.)
- 10.05 Különkiadás (ism.)
- A kultúra külön kiadásban
- 12.05 Ingatlanpiac (ism.)
- 13.00 Hírvilág (ism.)
- 13.00 Déli híradó
- 13.30 Hungarorama
- 14.05 Soroló (ism.)
- 14.30 Garázs (ism.)
- Ahonnán az autózás indul!
- 15.05 Európai híradó (ism.)
- 15.30 Napról napra (ism.)
- Belpolitikai összefoglaló
- 16.05 Péntek (ism.)
- Mondatvadászat
- 17.05 Célpont (ism.)
- 17.30 Paletta
- 18.00 Híradó
- 18.30 Panaszkönyv
- 19.05 Vonalban Interaktív politikai show-műsor
- 20.00 Híradó
- 21.05 Rájátszás
- 22.00 Híradó
- 22.35 Lapzártá - Vitáműsor újságírókkal
- 23.05 Ösök tere
- 23.30 Pálya
- 0.05 BBC World Híradó
- 0.30 Panaszkönyv

DISCOVERY

- 7.00 Motorkerékpár-építő VB
- 8.00 Újjáépítők - Újjászületés
- 9.00 Halálos fogás - Úszóklub
- 10.00 Piszkos munkák - Aligátortojás-gyűjtő
- 11.00 Végzetes másodpercek
- 12.00 Amcsi motorok - Michigan /A nevem Earl, 1. rész
- 13.00 A túlélés törvényei
- Válogott kalandok
- 14.00 Állítólag... - Szökés a börtönből
- 15.00 Piszkos munkák - Vadlibaúzó
- 16.00 Hogyan készült?
- 17.00 Halálos fogás - Sarki kutatás
- 18.00 Amcsi motorok - Monster dízelmotor
- 19.00 A túlélés törvényei
- Válogott kalandok
- 20.00 Állítólag... - Egyetlen lövéssel
- 21.00 Hogyan készült?
- 21.30 Piszkos munkák
- 22.30 -178 kg
- 23.30 A túlélés törvényei
- 0.30 Eljűk túl a katasztrófát
- Földrengés
- 1.30 Ross Kemp - Gengszterbandák nyomában

HÁLÓZAT

- 10.00 Prímátorna
- 10.30 Teleshop
- 11.00 Zodiákus
- 13.00 Teleshop
- 14.30 Szentjakabi Bencés Apát-ság
- 15.00 Infománia
- 15.30 Tabu
- 16.00 Zodiákus
- 18.00 Magyarország lenyomata
- 18.30 Helyszín
- 19.00 Házibuli Attilával
- 20.30 Sztárok a konyhában
- 20.30 Szentek és legendák útján
- 21.10 Siketek Szépe 2010.
- 21.35 Hírháló
- 22.00 Védj magad! (amerikai-német filmszatíra)

November 19., péntek

Az év 47. hete és 323. napja, hátravan 42 nap

Ma **Erzsébet** nevű olvasóinkat köszöntjük. Az Erzsébet női név, amely a héber Eliseba névből származik. Holnap **Jolán** napja van. Vasárnap az **Olivérek** ünnepe. Hétfőn a **Cecíliákat** köszöntjük.

Évfordulók

- 1900-ban elindulnak Budapest utcáin első gyűjtőútkra a Posta által forgalomba állított automobilonak nevezett járművek.
- 1905-ben megnyitják a hívek előtt a budapesti Szent István-templomot, a későbbi Bazilikát.
- 1969-ben leszállnak a Holdra az Apollo-12 űrhajósai (Charles Conrad és Alan Bean).

Vicc

Az irodában dolgozó csinos nőhöz mindennap odamegy a kollégája, odaáll szorosán mellé, nagy levegőt vesz, és megszólal: – Hm... Csodálatos illatod van!
A nő egy ideig túri, majd felmegy az igazgatóhoz: – Szeretném beperelni a

kollégámat és a céget szexuális zaklatás miatt!
– De miért? – kérdi a főnök döbbenetben.
– A kolléga mindennap odaáll elé, elkezd szimatolni, majd azt mondja, hogy jó illatom van!
– És ez miért lenne szexuális zaklatás?
– Mert a kolléga egy törpe, és csak a derekamig ér!

Recept

Fokhagymás tengeri halfilé
Hozzávalók: 1/2 kg fagyaszott szálkamentes tengeri halfilé, 2-3 dl tej, 2-3 evőkanál vaj, 3 gerezd fokhagyma, kevés grill, fűszerkeverék, bors.
Elkészítés: A fagyos halat szobahőmérsékleten felengedjük, megszórjuk apróra vágott fokhagymával, tejjel leöntjük, úgy hogy ellepje, majd hűtőbe tesszük 3-4 órára. Ezután lecsurgatjuk a halszeletekről a tejet, fűszerkeverékkel meghintjük, borsozzuk. Teflonedényben 1-1,5 evőkanál vaját olvasztunk, beletesszük a halszeleteket fedő alatt, mindkét oldalán 2,5-2,5 percig puhára pároljuk, majd a fedőt levéve, mindkét oldalát megpirítjuk.

A hatos lottó nyerőszámai:
29, 11, 15, 7, 5, 9.

HIRDETÉS

Egyet fizet, kettőt kap!
ÚMSZ-előfizetési akció – 2011

Fizessen elő 2011-re az **Új Magyar Szóra**, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy **ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!** Ha előfizet egy teljes évre, 150 lejért eljuttatjuk a lapot két különböző címre: az Ön címére, illetve egy Ön által megjelölt személy címére is!

Figyelem! Az akció csak olyan előfizetőinknek szól, akik közvetlenül a kiadónak vagy területi megbízottainknak fizetik ki az egyéves díjat. A postától, illetve a terjesztői cégektől ne kérje a kedvezményt!

Területi megbízottaink hához mennek, Önnek csak egy telefonhívásába kerül:

Hargita, Kovászna, Maros, Brassó: Baricz István, 0748 314.609.
Kolozsvár és környéke: Tósa András, 0788 715 481.
Nagyvárad és környéke: Béres Attila, 0788 318 353.

Amennyiben postai utalvánnyal (mandat postal) szeretné elküldeni az előfizetés ellenértékét, azt a következőképpen töltsd ki:
Destinatar: Béres Attila, la Editura Scripta S. A.
Adresa: OP 9 CP 49, Localitatea: Oradea, Jud.: Bihor.

Ne felejtse el a saját, pontos címét feltüntetni a postai utalványon, illetve az utalvány hátoldalára, az üres helyre beírni a kedvezményezett olvasónk pontos nevét és címét. Így az illető is egy teljes évig kézhez veheti napilapunkat!

Előfizetési áraink 2011-re:

- 1 hónap: 15 RON
- 3 hónap: 38 RON
- 6 hónap: 75 RON
- 12 hónap: 148 RON

2 (személy) x 12 hónap: 296 RON HELYETT
2 (személy) x 12 hónap: 150 RON (megtakarítás: 146 RON)!

További információért forduljon Béres Attilához, a 0788-318 353-as telefonszámon!

Megemlékezés

Férjem halálának, Fekete Lajosnak 2 éves évfordulójára emlékezünk. A jó Isten nyugtassa. Pihenj csendesen.

Neje Kata, fiai Lajoska és Zsolt családjukkal együtt.

Ma

A következő napok időjárása

Szombat: 11°C, 16°C. Eleinte még több helyen lehet eső, zápor, majd megszűnik a csapadék.

Vasárnap: 12°C, 14°C. Délnyugat felől beborul az ég, de számottevő csapadék még nem várható.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet	
Arad	borongós, esős idő	14°C	6°C
Brassó	napsütés felhőkkel	13°C	3°C
Bukarest	sok napsütés, kevés felhő	16°C	8°C
Csiksztereda	sok napsütés, kevés felhő	13°C	3°C
Kolozsvár	sok napsütés, kevés felhő	13°C	6°C
Marosvásárhely	sok napsütés, kevés felhő	14°C	6°C
Nagyvárad	nyirkos, ködös idő	14°C	5°C
Szatmárnémeti	borongós, esős idő	12°C	7°C
Temesvár	borongós, esős idő	15°C	5°C

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Nyugaton erősen felhős lesz az ég, ott eső, zápor is előfordulhat. Másutt napos és tartósan párás, ködös, felhős területek váltakoznak, de estig csak nyugaton várható csapadék. A délkeleti szél időnként megélel.

A jelölt

A hirdetésben az állt, hogy szőke, nagy mellű, fiatal hölgyet keresünk...

Na ja! De próba-szerencse... Nem?

Horváth István

***	NEM KELL RÁ ILLETKETETNI	ALACSONY FEKVESŐ SIKSÁG	FŐLEFE NYÚJTÓZKODÁS	PIPACS-SZERŰ NÖVÉNY	DISZNOLAK	FAGYLALTOT ESZIK	NÉMET AUTÓK JELZÉSE	RÉVEN	SAJÁTOS KIFEJEZÉSI STILUS
SZINKONIZÁLÁS									
APÁLY ELLENTE							ELZASZ RÉSZEI		
FENYELNYELO, HOMÁLYOS					GÉPJÁRMŰ		ARADI SPORTKÖR		
EGYEB				KERESZTŰL	HAMIS INDITEK				
MEGVESZIK				ALMOS ANYJA		FŐLE ELLENTETE			
SZÖKÖL-KÓDES						ARANY, MÉRTEK		FLASKÓ KÖZEPEI	
A TÁRGY RAGJA		TIZES CSOPORT						PENÉSZ SZAG	MÉTER
FÖLDRE REJT		RÓMAI 51			A MADARAK NŐSTENYE				NEMET IGEN
BIBLIAI ÁRTÓ SEREG					RÁDIUSZ				

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)
Ma a legnehezebbnek tűnő problémákat is képes megoldani, hálá az intuíciójának.
BIKA (IV. 21.–V. 20.)
Sikerre számíthat, és a jószerencse követi mindenhová. Intim kapcsolatai kedvezően alakulnak.
IKREK (V. 21.–VI. 21.)
Tisztán látja, hogy mi az, amit el szeretne érni, és ehhez az égiek adnak elegendő erőt, energiát.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)
Vannak pillanatok, amikor komolyan aggódik a jövője miatt. A kintartása és a szorgalma jelentik a legnagyobb biztonságot.
OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)
Ha vétett valaki ellen, ne gyötörje magát szemrehányásokkal. Az élet mindig kínál lehetőséget arra, hogy jóvá tegye hibáit.
SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)
Nem kell mindig a munkába temetkeznie, dolgozott eleget a héten. Hagyja magát elcsábítani, amikor a barátai este szórakozni hívják.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)
Erőtartalékai kimerülöb, munkájából hiányzik a kreativitás. Elhanyagolta a mozgást, pedig aktív pihenéssel növelhetné erőnlétét.
SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)
Munkatársa által olyan információ birtokába jut, ami megdöbbeníti. Életvitelét befolyásoló kérésekre kaphat válaszokat.
NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)
Sokat gondol a múltra, s azon kesereg, hogy nem térnek vissza azok az idők. Széppé teheti napját, ha másoknak örömet szerez.

BAK (XII. 22.–I. 20.)
Bolygója erőteljes befolyást gyakorol a szerelmi életére. Energiája lesz annyi, amennyire szüksége lesz szíveteknek.
VÍZöntő (I. 21.–II. 19.)
A bolygóvibrációk új eseményeket helyeznek kilátásba. Életéből kiiktat egy csomó olyan dolgot, amelyek hátráltatták.
HALAK (II. 20.–III. 20.)
A bevétele nem túlságosan bőséges, de nem fogja veszteség érni. Szabadideje egy részét fel kell áldoznia plusz munkára, de ezt nem fogja megbánni.

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő: Salamon Márton László

Vezető szerkesztő: Cseke Péter Tamás

Vezető publicista: Agoston Hugó

Főmunkatársak: Bíró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők: Moldován Árpád Zsolt (Aktuális) Bogdán Tibor (Háttér) Baló Levente (Kultúra) Szakács Zsuzsanna (Gazdaság) Turós-Jakab László (Sport) Farkas István (Média) Orosz Anna (Életmód) Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószerkesztők: Osváth Annamária, Nyáguly András

Tudósítók: Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárad), Horváth István – 0747-517574 (Csiksztereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő: Tofán Levente

Grafikus: Horváth István

Tördelőszerkesztők: Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser: Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak: Baricz István – 0788-488739, Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos: Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ

Nem a zászló, a forma számít

Interjú Miklós Edittel, a magyar színekre váltó csíkszeredai alpesi sízővel

Az egyetlen alpesi síző volt, aki a van-couveri téli olimpián képviselte Romániát, szó szerint összetörte magát a román színekért. Bár a hazai szakszövetség mindent elkövetett, hogy ezt megakadályozza, Miklós Edit idén állampolgárságot váltott, ezentúl magyar színekben versenyez. A csíkszeredai alpesi sízőt a terveiről kérdeztük.

Farkas István

► **A sajtó és a szakszövetség érdeklődésének a központjába került, mivel felvette a magyar állampolgárságot, és ezentúl Magyarország színeiben fog versenyezni. „Áthonosodott” játékosokra a fociban rengeteg példa van, miért kelt nálunk ekkora hullámokat egy síző átigazolása?**

– Egyszerű a válasz. Nem akarok önteltnek tűnni, de focistákból általában rengeteg van, így van miből válogatni. Sízőből azonban egyre kevesebb. Ha Románia nem becsüli meg ennek a szakágnak a sportolóit, akkor egyre kevesebb marad. Ha a román sízőszövetség nem változtat a gondolkodásmódján, hozzáállásán, nagyon könnyen elveszítheti a legjobb sportolóit.

► **Miért döntött úgy, hogy kilép a román szövetségből és magyar színekben folytatja?**

– Voltak problémáim a szövetségben, de ezeket már nem szeretném firtatni. Székeslegesen mondván: egyszerűen nem talált közötünk a szó. Egyfajta célt tűztek ki elé, én más akartam elérni, ezért elváltam útjaink. Nem volt megfelelő a hozzáállás, ami az

én motivációm is nagyban befolyásolta. De mindez szerencsére a múlté, és éppen ezért nem akarom firtatni.

► **Fog számítani az, hogy más ország színeiben versenyez?**

– Abban a pillanatban, amikor vonalhoz állok, nem számít, hogy milyen ország színeiben vagyok, csak egy dolog számít, hogy a lehető legjobb formám hozzam. Ilyen értelemben tehát nem számít az ország. Viszont úgy vélem, most, hogy Magyarországhoz igazoltam, sokkal nyugodtabb leszek. Bizony nagyon sokat számít az, hogy milyen lelkiállapotban veszi a rajtot egy sportoló. Az ország színe tehát ilyen értelemben befolyásolhatja a versenyt. Persze, emellett fel kell pörgesse magát az ember, de ez már csak rajtam múlik.

► **Mennyire nehéz Romániában alpesi sízőnek lenni?**

– Hát sokkal nehezebb, mint biatlonistának vagy futósízőnek lenni, de úgy vélem, hogy a szízés még mostoha-gyerek nálunk. Az alpesi sízés a többi sportághoz képest lényegesen alulfinanszírozott. Az anyagi gondok mellett pedig morális gondok is vannak.

► **A szakszövetség hozzáállására céloz?**

– Igen, a szövetségnek nem csupán anyagilag – ami persze elengedhetetlen –, hanem – hogy úgy mondjam – lelkiileg is kellene támogatnia a sportolót. Ami nálunk nem igazán divat. Az állandó veszekedés, torzalkodás felőrli az embert.

► **Mekkora szerepet játszik a jó szereplésben a szerencse?**

– A szerencse, bármennyire is hihetetlen, szinte fél siker. Lehet, hogy egy sportoló fáradtságot nem kímélve edzett, és a tehetsége is megvan, viszont amikor versenyre kerül a sor, picit nedvesebb vagy fagyosabb a hó, nagyobb a szél stb., és bukik. A legfontosabb talán a szorgalom, anélkül, legyen bármilyen istenadta tehetsége is valakinek, eltékozolja. A szorgalomhoz persze hozzáadódik még a ráter-

mettség is. Valamilyen szinten sízőnek is születni kell. Hozzátenném mindehhez az ambíciót is – ami egy bizonyos szint után szintén nélkülözhetetlen. Úgy fogalmaznék, hogy fejben is össze kell hogy álljon ez az egész, meg kell érni az egyes versenyekre.

► **Mennyire fontos az edző személye?**

– Nagyon fontos, minden egyes ereszkedést megnéz, kielemezi, kijavítja a hibákat. A szakmai támogatás mellett az edzőnek kell motiválnia a sportolót, jobban-rosszban mellette kell lennie. Feladata tehát nem merül ki abban, hogy „kitűzi” a pályát, ismerteti az edzéstervet, felvett kamerára a síző lesiklását, majd a végén összefoglalja az „órát”, és elmondja, hogy hol volt a hiba.

► **A felszerelés minősége mennyire számít?**

– A versenysportban hihetetlen mértékben számít a minőség. És a minőség itt is, mint mindenhol, árfüggvényű. Egy lécs ára ötszáz euró körül mozog. Nekem több mint tíz lécem van. Mindeniknek megvan a maga funkciója, hisz a különböző számokhoz más és más lécs szükséges. Bár a lécsért nem kell fizetnem, az edző bérért saját zsebből teszem ki, ezenkívül az egyes pályákért is kell fizetni, amihez még hozzáadódik a felvonó használati díja. Mivel mindig külföldön vagyok kénytelen edzeni, elképzelheti, hogy ez milyen anyagi vonzattal jár. Főleg most, hogy a románoktól nem kaptam semmit, és értelemszerűen, amíg nem lettem magyar állampolgár, a magyaroktól sem.

► **Romániában nem is lehetne edzeni?**

– Romániában nincsenek jó pályák, nincs elég hó, és ahol van, ott a pálya nincs eléggé kiépítve. Persze lehetnének nálunk is a nyugati országokéhoz hasonló sípályák, de ahhoz egyrészt az állam részéről más hozzáállásra, másrészt pedig befektetőkre lenne szükség. Amíg ez nem lesz meg – és félő, hogy nagyon sokat kell várunk –, aki eredményeket akar elérni, kénytelen külföldön edzeni.

► **Mit vár az idei szezonról?**

– Szeretnék indulni St. Moritzban a Világkupán, és részt venni a világbajnokságon. A Világkupán, gondolom, sikerül majd az első húsz-harmincba bekerülni, a világbajnokságon pedig szeretnék ott lenni az első tízben. Úgy vélem, ez tartható is lesz. A felkészüléssel egy picit le vagyunk maradva, de mire elkezdődik nekem is a Világkupa, biztos vagyok benne, hogy behozom a lemaradást.

Röviden

A Liga 1 műsora

A labdarúgó-Liga 1 16. fordulójának műsora: ma: Pandurii–Brassó (14 óra, *Gsp Tv*), Kv. CFR 1907–Gaz Metan (18.45 óra, *Digi Sport*), Rapid–Kolozsvári U (20.30 óra, *Antena 1*); szombaton: Marosvásárhely–Steaua (14 óra, *Digi Sport*), Univ. Craiova–Gloria (19 óra, *Gsp Tv*); vasárnap: Sportul–FC Vaslui (14 óra, *Gsp Tv*), Temesvár–Otelul (20.30 óra, *Digi Sport*); hétfőn: Astra–Un. Urziceni (18 óra, *Gsp Tv*), Brănești–Dinamo (20.30 óra, *Digi Sport*).

Hétfégi kosárforduló

A férfi-kosárlabdabajnokság hétfégi 11. fordulójából két meccset közvetít a TVR 3: szombaton, 15 órától a CS Municipal Bukarest–BC Argeş Piteşti, vasárnap, 18 órától pedig a Temesvári BC–Kolozsvári U–Mobitelco BT-találkozót. Szombaton még Medgyesi Gaz Metan–SCM Universitatea Craiova-, CS Otopeni– Nagyszebeni CSU Atlasiib-, Marosvásárhelyi BC Mureş– Nagyvárad CSM-, Energia Rovinari–CSU Asesoft Ploieşti- és Politehnica Iaşi–Steaua Turabo-mérkőzéseket rendeznek, míg a Brassói CSU Cuadripol vasárnap délután fogadja a Csíkszeredai Hargita Gyöngye BC-t.

Csíki siker Bukarestben

A magyar–román jégkorongbajnokságban, a MOL Ligában, az élvonalas HSC Csíkszereda 8-2-re nyert Bukarestben a Steaua Rangers ellen. A HSC 54 ponttal áll az élen, a 16 pontos Steaua a nyolcadik. Ma újabb teljes fordulóra kerül sor az alábbi menetrend szerint: Vasas HC–Brassói Fenestela 68, Dunaújvárosi Acélbikák. Docler–Újpesti TE, HSC Csík–Miskolci JJSE, Steaua-Sapa Fehérvár AV19.

Kupákért a palánk alatt

Hírösszefoglaló

► Az MKB-Euroleasing Sopron 80-61 aranyú vereséget szenvedett az orosz Jekatyerinburg vendégeként a női kosárlabda-Euroliga negyedik fordulójában, és jövő héten a horvát Gospicot fogadja a B csoportban. Kikapott az A csoportban szereplő Pécs 2010 is: 57-75 Kasán. A pécsiek jövő csütörtökön az olasz Tarantóhoz látogatnak. A Győr 72-62-re kikapott a francia Nantes vendégeként, így elkönnyvelte első vereségét a női Európa Kupában. A Tapodi-alakulat csütörtökön a német Saarlouist fogadja. Az L-csoportban a Szeged lapzárta után fogadta a belga BBC Sint-Katelijne Waver együttesét. Az Európa Kupa román résztvevője, a SCM Craiova szabadnapos volt a B csoportban. ◀

Gólt és öngólt is rúgott Marica

Labdarúgás

Turós-Jakab László

► Hét perc választotta el szerda este a román labdarúgó-válogatottat az olaszok elleni győzelemtől, az ausztriai Klagenfurtban végül 1-1 lett a végeredmény. A 2006-ban világbajnok squadra azzurra elleni döntetlen jó eredmény, ha figyelembe vesszük, hogy három meghatározó játékos, Mutu, Rădoi és Chivu hiányában született meg. Utóbbi éppen a barátságos mérkőzés 15. percben sérült meg, s helyette D. Goian vette át a háttérben teendőket. A román csapat gólját Ciprian Marica szerezte, aki a 34. percben bombázott közelről Viviano hálójába. Cesare Prandelli olasz szövetségi kapitány a szünetben felhagyott a kísérletezéssel, a tapasztalt

Pirlót, Gilardinót, majd Quagliarellát küldte pályára, s utóbbi meg is hálálta a bizalmat. A csatár 83. percben kapura fejtelt lövését azonban ugyanaz a Marica továbbította Tătăruşanu kapujába, 1-1. Győzelemmel zárta az évet a magyar válogatott, amely szerdán este 2-0-ra nyert a litvánok ellen Székesfehérváron. Egervári Sándor együtteséből Priskin (61.) és Dzsudzszák (80.) volt eredményes. A magyarok sorozatban negyedik meccsüket nyerték. ◀

Térden. Ciprian Marica gólja után öngólt vétett az olaszok ellen

Eb-selejtező: a finnek lelépték San Marinót

Szerdán két Eb-selejtezőt is lebonyolítottak. A magyarokkal egy csoportban levő finnek szétszedték San Marinót: 8-0, Väyrynen, Hämäläinen (2), Forssell (3), Litmanen (11 m) és Porokara góljaival. A jövő tavaszi folytatásig a sorrend: 1. Hollandia 12 pont (12-2), 2. Magyarország 9 (12-4), 3. Svédország 6 (9-4), 4.

Moldova 6 (5-3), 5. Finnország 3 (10-6), 6. San Marino 0 (0-29). Az F csoportban Horvátország 3-0-ra nyert Málta ellen, a gólokat Kranjcar (2) és Kalinic szerezte. Az állás: 1. Horvátország 10 pont/4 mérkőzés, 2. Görögország 8/4, 3. Grúzia 6/4, 4. Izrael 4/4 (5-5), 5. Lettország 4/4 (3-5), 6. Málta 0/4.

A szerda esti barátságos nagygyűzem legérdekesebb eredménye a lisszaboni Estádio da Luzon született, ahol Portugália Martins, Helder Postiga (2) és Almeida góljaival 4-0-ra tötötte ki a világbajnok Spanyolországot. Hollandia is csak 1-0-ra tudta legyőzni Törökországot, a gólt Huntelaar szerezte az 52. percben. A Wembley-ben a franciák 2-1-re lepték meg a házigazda angolokat, a németek nem bírtak idegenben a svédekkel (0-0), Belgium pedig az új csoda-tehetség, a 17 éves Lukaku duplájával győzték le a házigazda oroszokat. Messi gólja döntött Katarban, ahol Argentína 1-0-ra nyert az ősi rivális Brazília ellen. A Romániával egy selejtezőcsoportban levő Bosznia idegenben remekelt, s Medunjanin, Pjanic és Dzeko góljaival 3-2-re verte Szlovákiát. ◀

Belső kötődések értékvilága

Puskás Attila tanár szerint a hit mellett a szokásrendhez tartozó gasztronómia is meghatároz egy kultúrát

Interjúalanyunk a Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület elnöke. Beszélgetésünk során úgy fogalmazott, szerinte az örmény identitás többlet a magyar identitáson belül. Örménynek lenni ma azt jelenti, hogy a magyar közösségen belül egy olyan kulturális közösséghez tartozni, amely elsősorban a családi hagyományokat, az egyházi ünnepeket jelenti. Ezt járja körbe és részletezi interjúnk.

Antal Erika

► Ki számít ma Erdélyben örménynek, ki az örmény származású?

– Ez egy történelmi jelenség. Száz évvel ezelőtt, de még hetven éve is, ha valaki örmény származású volt, erre büszke is volt. Örménynek lenni azt jelentette, hogy a magyarságon belül egy kulturális közösséghez tartozni és bizonyos hagyományokat őrizni, ami elsősorban a családi tradíciót jelentette. Nagyjából, akik Marosvásárhelyen éltek, kereskedők voltak, tehát a polgári réteghez tartoztak és a polgárság életmódját éltek. Vannak olyan dokumentumaink, hogy Marosvásárhelyen örmény bált is szerveztek az 1900-as évek elején. Hivatalos meghívókat küldtek az előjáróknak, a város fontos személyiségeinek. Ha valaki örmény volt, az nem jelentett nagy szenzációt, tudták róla, tudták, hogy ez egy örmény kereskedő, a másik zsidó kereskedő, ez hozzátartozott a városképhez. A gond akkor kezdődött, amikor a háború után és az államosításkor elkezdődött ezeknek az embereknek a meghurcoltatása. Tudok olyant, személyes vallomásokot hallgattam végig, Erdélyben, nemcsak Marosvásárhelyen, hogy az éjszaka közepén megjelent a fekete autó, és elvitték az egész családot egy teljesen idegen városba, birtokaikat elvették, egyetemről kirúgták a fiatalokat. Az örmények, kereskedő népről van szó, általában polgári életet élő személyek voltak, akik sportra, zenére tanították a gyermekeiket, idegen nyelveket tanítottak nekik, akinek lehetősége volt rá, külföldön is tanult, általában egyházi intéz-

ményeket is támogattak, szerzetes rendeknél tanultak, tanult emberek voltak. Ezért aztán a múlt rendszerben hallgattak azzal, hogy kik ők, milyen származásúak. Tehát nem arról volt szó, hogy szégyelltek volna a származásukat, hanem védekeztek a megpróbáltatások ellen. Így voltunk nevelve, még én is így voltam nevelve, és teljesen véletlenül került elő otthon nagymamánál a családfa, így tudtam meg, hogy volt egy nemesi oklevelünk is, természetesen vásárolt nemesi oklevél, az eredetije a levéltárban, a másolatát otthon őrizték. Ezekről nem volt szabad beszélni, mint ahogy a tiltott könyveket sem volt szabad elővenni és dicsekedni az iskolában. Mindez el is felejtődött egy idő után, mert a vagyont elvették, úgymond mindenki egyenlő lett. Most, amikor az emberek szabadabbak és keresik gyökereiket, folyamatosan rádöbbenek arra, hogy ennek van értelme, egy olyan kultúra, amit nem kell szégyellni, őseink semmi rosszat nem tettek, ebben értékek vannak, ez szép. Én mindig azt szoktam mondani, hogy Erdély arculatához hozzátartozik ez is, Erdély egy olvasztókemence, Szent István-i értelemben mindenkit befogadó. Amikor megkérdeznék, hogy miért kell most örménykedni, miért kell a magyarságot még egy részre osztani, mindig elmondom, hogy nem erről van szó, hogy nem a magyarságot osztjuk részekre, azzal, hogy örmények vagyunk, vagy örmény származású magyarok, hanem tulajdonképpen úgy élünk, ahogy alakult itt a történelem és ahogyan Szent István király akarta. Mi magyarok vagyunk, de tudjuk

azt, hogy azon belül vannak a gyökereink, ami még egy szint, többletet jelent.

► Milyen céllal jött létre a Marosvásárhelyi Örmény Magyar Kulturális Egyesület, és ezt a célt sikerült-e megvalósítania?

– Először megnéztük, van-e értelme, próbálgattuk, különböző rendezvényeket szerveztünk. Az elején elégé belterjesen működünk, mert felmértük, az ismerősökön keresztül, hogy hányan lennénk, hányan vagyunk, akik örmény származásúaknak valljuk magunkat. Tiszta örményről nem lehet beszélni Marosvásárhelyen, de nem is ez a lényeg, hanem a kulturális identitás ápolása és ezáltal az egész erdélyi társadalom gazdagítása. Tehát 2007-ben alakultunk meg, a bírósági bejegyzésre később került sor, 2008. december 12-én, és azóta már hivatalosan működünk, megvan minden jogi keret arra, hogy pályázzunk. Hivatalosan bejegyzett tagunk, aki tagsági díjat is fizet, körülbelül ötven személy, természetesen az alapszabályzatunkban az is benne van, hogy megvan a lehetőség arra is, hogy valaki pártoló tag legyen, tehát nem rendszeresen jár, nem fizet tagsági díjat, hanem érdeklődik, szeret minket, érdeklő a kultúra és rokonszenvezik velünk. Több ilyen személy is van, akikkel, úgy érzem, jó a kapcsolatunk, és ha olyan rendezvényt szervezünk, hogy

érdeklőket, akkor eljönnek.

► Említette, hogy előkerült a családfa. Ez mikor történt, gyermek volt még akkor?

– Pontosan abban a korban voltam, amikor ezek az érdekeségek az embert megragadják, kamasz voltam, tizenöt éves, és akkor természetesen nemcsak, hogy ezek tiltott dolgok voltak, és a tiltott gyümölcs mindig vonzóbb, de utána előkerültek a polcra a régi Arménia kiadványai, füzetek is. Ez egy régi örmény újság, még Szamosújváron jelent meg a 19. század végén. Tehát kiderült, hogy az is van a családom tulajdonában, ami számomra azt jelentette, hogy az én nagyszüleim aktív tagjai voltak az erdélyi örmény közösségnek.

► Ez annyira felkeltette az érdeklődését, hogy a későbbiekben a pályaválasztását is meghatározta?

– Annyira a pályaválasztást nem befolyásolta, én ugyanis teológiát végeztem. De

tudvalevő volt, hogy örmény származású vagyok, és akkor merült fel, hogy az erdélyi örmény katolikusokért felelős lelképásztor legyek. Akkor kerültem egy olyan körbe, amely úgy mond megerősített ebben a küldetésstudatban.

► Tehát mégis befolyásolta az örmény közösséghez való tartozása...

– Igen, végül is úgy alakult.

► Örményországba is eljött. Találkozott olyan tárgyi vagy szellemi emlékekkel ott, ami közös a hazaiakkal?

– A kultúrája egyedülálló, az őskereszténységéből fakad, hiszen a világ legelső keresztény állama volt. Magyar emberként, akiben több identitás van, az ragadott meg, hogy az örmények történelme is olyan, mint a magyaroké. A saját területükön vannak, de az sokkal kisebb, mint az eredeti ország területe. A kereszténységhez való viszonyuk is sajátos, Világosító

Szent Gergely, aki az egész örménységet megkeresztelte, Szent István királyunknak a megfelelője. És érdekes, hogy az erdélyi identitásban is jelen van ez, hiszen a gyergyószentmiklósi örmény templomban a főoltártól jobbra Szent István vitralja látható, balra Világosító Szent Gergelynek a képe. Az örményországi örmények egyébként tőlünk távol állnak. Viszont mégis valamilyen fomatában közel vannak, mert amikor szó került ott Örményországban Erdélyről, azonnal tudták, hogy van ott egy örmény közösség, hogy létezik egy Gerla nevezetű város, és tudták azt is, hogy ezek az örmények Lembergől származnak. Nem a felső réteg vagy a tanult emberek tudták ezt, hanem a köztudatban benne van, hogy Erdélyben él egy örmény diaszpóra. Valamilyen formában mégis kötődünk, de szinte 800 éve annak, hogy az őseink eljöttek onnan.

Folytatása a 2. oldalon

Fotó: ÚMSZ

Puskás Attila (1974, Marosvásárhely)

Tanár, lelképásztor. Teológiai tanulmányait 1992-ben a gyulafehérvári Hittudományi Főiskolán kezdi. 1995-től a római Pápai Gergely Egyetem hallgatója, ahol 1998-ban teológiai diplomát, 2001-ben fundamentális teológiai szaklicenciátust szerez. 2001–2003 között a római Örmény Kollégium lakója és a Keleti Intézet örmény történelem és nyelv kurzusainak hallgatója. 2003–2006 között a gyergyószentmiklósi Örmény Katolikus Plébánia lelképásztora,

2003-tól a Romániai Örmény Katolikus Ordináriátus kormányzó helynöke. A budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetemen szerez doktori diplomát 2005-ben. Publikációi: Erdélyi örmények nyomában; Az örmény egyház és a kalcedoni dogma; Új ég és új föld. Rendszeres szerzője az Erdélyi Örmény Gyökerek című budapesti kiadványnak. Marosvásárhelyen a Bolyai Farkas Elméleti Líceumban és Református Kollégiumban tanít.

Cs. Gyimesi Éva

Több mint kuriózum

Idén a kolozsvári Polis Könyvkiadó, személyesen Dávid Gyula gondozásában három izléses kötésű és grafikájú kis könyv jelent meg ugyanazon szerző, Lőrinczi László tollából. Az Üzenetek Erdélyből a kitűnő filológus élvezetes esszéit és jegyzeteit foglalja magába a múlt század nyolcvanas éveitől 2007-ig, Az alázat ünnepei pedig a román és a világirodalom nagy költőinek verseiből válogatott fordításokat tartalmaz Soó Zöld Margit gyönyörű grafikáival. A harmadik az a könyvecske, amelynek ismertetésére vállalkozom, a Szomszédok című kisregény. Mindhárom kötet borítóját a kiadóhoz hűséges és kiváló Unipan Helga tervezte.

„Lőrinczi László 1919. január 21-én született a Szeben megyei Pusztacelinán. Tanulmányait Segesváron és Kolozsváron végezte. Első verseit az *Ifjú Erdély*, első prózai írásait, fordításait az Erdélyi Helikon közölte. 1946-tól közel egy fél évszázadon át Bukarestben élt: román klasszikusok és kortársak mellett olasz, francia és spanyol költőket fordított. Kuncz Aladár nyomain Franciaországot bejárva született legismertebb, többször is kiadott könyve, az *Utazás a Fekete kolostorhoz* (1975). A szerző jelenleg Szardínia szigetén él. Ezt a regényt 1940 kora nyarán írta, közvetlenül egyetemi vizsgáinak befejezése után. Eredetileg az Erdélyi Helikon akarta közölni, de végül a közlésre nem került sor. A kézirat sok évtizedes lap-pangásának a véletlen vetett végét.” – írja a szerkesztő a könyv fülszövegében.

Ha nem lenne más ok, már az is figyelemre méltó, sőt, valóságos szenzáció, hogy a huszonegy éves író kisregénye hetven év után és még életében jelenik meg! Érdemes lenne utánajárni, hogyan és miért lapangott hosszú évtizedeken át, hiszen a Kritérionnál, mondjuk, nyugodtan megjelenhetett volna. Különös jelentőséggel bír azért is, mert a második világháborút közvetlenül megelőző időszak erdélyi valóságába nyújt betekintést, olyan társadalmi közeg-

be, amely a korabeli regényekben nemigen jelenítődött meg, az erdélyi kispolgárság szellemi, szociális, erkölcsi, kulturális atmoszférájába. A kisregénybeli történet viszonylag szűk téridejébe sikerül az írónak belesűrítene ennek a külön világnak néhány olyan jellegzetességét, amelyet az én nemzedékemnek is módjában állott érzékelni még, ha közvetlenül a háború után született. A korszak a mi szüleink fiatalságának éveit foglalja magába, az apák legény- és anyáink leánykorát, amelyből e mentalitás néhány vonása átmentődött még az ötvenes évekbe is.

Szívügyemnek érzem, hogy írjak róla, két okból is. Az egyik, hogy volt szerencsém személyesen is megismerni a szerzőt, Laci bácsit, ahogyan az akkori fiatalok Bukarestben nevezték, aki

olyan erős kisugárzású, fiatalos, derűs és dinamikus volt a hetvenes években, hogy a „bácsi” megszólítás minden bizonnyal a nagy tisztelet kifejezése volt, és nem az életkorára utalt. Mi akkor abban az életkorban voltunk, mint ő maga akkortájt, amikor a *Szomszédok*at megírta. Sokat mesélt nekünk, áradt belőle az európai értelmiségi szellem, a nagy és sokoldalú műveltség, minden szépségre való érzékenység és a humor. Érdemes lett volna a közelében élni, hogy sokat tanulhassunk tőle. Talán nem véletlen, hogy végül egyetemi oktató lett belőle, hogy tanított is a bukaresti egyetem Hungarológiai Tanszékén, majd pedig Olaszországban. Nyitottsága, széles látóköre azzal is összefügg, hogy olasz felesége lévén, többet utazhatott a nagyvilágban, mint mi, erdélyi

Lőrinczi László 2001-ben, a Kuncz Aladár emléktábla előtt

lyi átlagmagyarok. A kisregényről nem emlékszem, hogy beszélt volna nekünk.

Persze, ha ez a könyv csupán filológiai kuriózum voltában lenne érdekes, sokkal nehezebb lenne az ismertetése, értelmezése, akkor nagy zavarban is lenne a recenzió. Viszont a kisregény háromszori elolvasása után is úgy hat, mintha nem huszoneves kezdő prózaíró, hanem gyakorlott, érett szerző műalkotása lenne. Ez a másik indok, ami miatt, úgy érzem, népszerűsíteniem illik.

A regények tekintetében nem túl gazdag két világháború közötti erdélyi magyar irodalomba most külön színfoltként, karakteres alkotás-ként illeszthető be, minthogy a benne megjelenített világ más regényekben ritkán ábrázoltatik, vagy ha igen, akkor sem ennyire jellemző

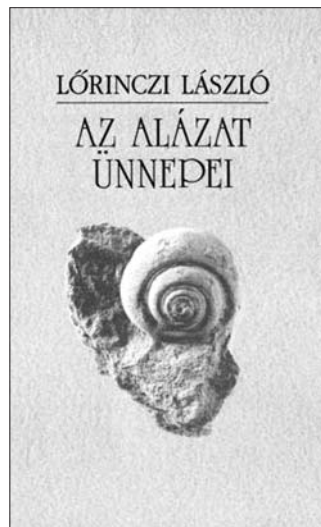
erővel, tömören és nagyon érzékletesen. És ugyanakkor, bármiképpen kerestem is a „fogást” rajta, nem lehet semmi ügytelenségen rajtanyitni a „kezdőt”, sem a könyv szerkezetében, sem a stílusában, jóllehet a történet befejezetlen. Vagy úgy tűnik, hogy befejezetlen.

A Boros és a Schusztter család tőzsomszédok. Jóllehet közös előtérből nyílik a lakásuk, társadalmi helyzetük fogva meglehetősen nagy az ellentét életszínvonaluk és mentalitásuk között. Borosnak, a szegény kistisztviselőnek, a „főkönyvvezető” úrnak szerény a fizetése, alkatánál fogva lusta és rendetlen, ám éles nyelvű és zsugori feleségét, valamint férjfogásra berendezkedett, vénülő leányát kell belőle eltartania. Megalázott helyzetében lopkodnia kell a pénzt a dohányra, presztízse nem valami nagy a munkahelyén sem, a kollégái között. Schusztter viszont jól kereső, ambíciózus, titkon képviselői szerepre is pályázó ügyvéd, felesége – a migrénes típusból – vérbeli cselédvadászként éli ki hatalmi hajlamait. Csitri lányuk, Mancsi, az elkényeztetett, könnyelműsködő fruska prototípusa. Borosék szegénységükben leányuk lehetséges vőlegényében és házasságában látják a kitörés egyetlen lehetőségét, Schusztterék viszont megengedhetik maguknak, hogy olykor ven-

déglőben ebédeljenek. Közös történetükben találkozási pontként nagy szerepet játszik a nőszövetségi délután, a bál, amelyre mindkét család a maga módján készül, és amely Mancinak köszönhetően, aki a szomszéd lány vőlegényjelöltjét megkörnyékezi, számukra botrányba fullad. Társadalmi pozícióik különbségei ellenére mindkét család perspektívája kisszerű, viszonyukat a kölcsönös idegenkedés határozza meg, Schusztterék sem nagypolgárok, habár cselédet tartanak, sőt: a feleség cselédmániája Kosztolányi Édes Annájának asszonyához hasonlóan hisztérikus. A lenézés sok gesztusa Borosék iránt, a kölcsönös utálat a két család között nem tünteti el az azonosságot, hogy ugyanazon kispolgári cipőben járnak, látókörük szűk, fülledt közelségüket a civódás és a pletyka napon-ta fertőzi meg.

Ami a korabeli erdélyi regényekben ritka (talán Karácsony Benő a kivétel): az író nem szigeteli ki a magyar szereplőket a román környezetből, és a viszonylag rövid történet kibontakozásában jól érzékelhetők a realitások, a kor társadalmi-politikai légtere. Egy adott pillanatban a Schusztter család elegáns vendéglőben ül, ahol a magyar „főszerkesztő úr”, Marcell, az alkoholista, együtt mulat a Marin nevű román szolgabíróval, és a cigányzenészekkel magyar és román nótákat is húzatnak. Főként az ügyvéd Pisti nevű fia által már elég erőteljesen ábrázolja a szerző a náci eszmék erdélyi hatását is. Magyarrá asszimilálódott apjával ellentétben őbenne előtérbe kerül a német identitás keresése, növekvő öntudata: német körbe jár, németül olvas, szász népviseletbe öltözik, sőt, már zsidózik is.

A kisregény az irodalom-szeretőknek érdekes olvasmány, az irodalmárok számára színesíti, tágitja azt a képet, amelyet eddig a korabeli erdélyi magyar irodalomról alkothattunk.

Belső kötődések értékvilága

Folytatás az 1. oldalról

– Ami közös még ma is, az az étel íze. Tudjuk, hogy az étel az, ami az egyház mellett, a hit mellett a legjobban meghatározza a kultúránkat, mert visszatér magunkkal, a szokásainkkal. Az az ízvilág, amit mi Erdélyben örményként megízlelünk, például Gyergyószentmiklóson, ahol az egyik vendéglőben örmény menüt is felszolgálnak, amit ott megízlel az ember, ugyanaz, mint Örményországban is. Ez biztosan

összeköt, de már más nem, mert a tárgyi emlékek, a dokumentumok a plébániákon vagy a Vatikánból származnak, vagy Lembergől, de oda is vándorolva jutottak az örmények. Még a templomok sem hasonlítanak, mert a betelepüléskor kötelezően a barokkot fogadták el mint stílust, és barokk stílusban építkeztek, mert be kellett illeszkedni egy osztrák katolikus környezetbe, és a Mária Terézia adta kedvezményekért kompromisszumokat kellett kötni. Viszont ha átmenyünk Moldvába, az ör-

mény stílus megmaradt, lásd a suceavai kolostort vagy a bukaresti örmény templomot. Csak egyszer jártam Örményországban, és jövőben szeretnék a magyarországi és erdélyi örményeknek egy közös kirándulást szervezni. Nagyon távolinak tűnik, bár közel van, viszont a Törökországgal való rossz politikai kapcsolata miatt csak repülővel utazhatunk. Azért érdekes Örményország, mert elsősorban lelki kötődést jelent, olyan, mint az otthon. Miért megy az ember szívesen például a

nagyszüleikhez? Valószínű, akik érzik ezt a súlyt, a gyökereket, azok mennek szívesen oda, kíváncsiságból és egyfajta ósvonzalomból is, ami megmagyarázhatatlan emberi dolog.

► **Ma még beszéli valaki Erdélyben az örmény nyelvet? Vagy olvassa a templomok örmény feliratát?**

– Aki tanulta, az tudja csak olvasni, az örmény iskola ugyanis már a 19. század végén megszűnt Gyergyószentmiklóson. Volt ugyanis egy olyan iskolareform, ami-

kor iskolákat, gimnáziumokat hoztak létre, és az örmény nyelvet kisebbségi nyelvként kezelték még az örmény településeken is, és azokban a gimnáziumokban vagy algimnáziumokban, mint például Erzsébetvárosban, az örmény származásúknak lehetőségük volt az örmény nyelvet tanulni. Sőt, az örmény közösség kötelezte, hogy megtanulják a nyelvet. De ez lassan háttérbe szorult, mert elveszett az anyaországgal a kapcsolat, amúgy is latinul folyt a historia domus. A plébániák történetei érdekes módon az elején örményül vannak, de már az 1700-as évektől latinul vagy egyenesen magya-

rul. Sőt, olyat is találtunk, hogy örmény betűkkel írtak, de magyarul. Kovács Bálint örménykutató Szépvízen talált egy olyan imádságos könyvet, amelyben örmény betűkkel van írva a magyar szöveg. Feliratok léteznek örményül, dokumentumok, plébániákon anyakönyvek, feljegyzések. Nekem örmény könyveim vannak otthon, de az örmény nyelv annyira más, van egy keleti és egy nyugati örmény nyelv, és van az egyházi örmény nyelv. Ezt úgy kell elképzelni, mint a latint, a beszélt nyelvet, mint az olaszt. Tehát vannak eltérések, átfedések, de aki tudja az egyiket, érti a másikat is.

TGM esete az Intézettel

Pajzán história

Mesterházy Miklós

NÉPSZABADSÁG

Hírlik, a Filozófiai Kutatóintézetben tevékenykedő úr, aki valamilyen (hmm...) adminisztratív félreértés folytán igazgatói kinevezést kapott, nyugdíjba akarja küldeni volt kollégámat, Tamás Gáspár Miklóst.

Valakit nyugdíjba küldeni, aki elérte a nyugdíjkorhatárt, nem sért jogot, ennyiben az intézkedés voltaképp maga is különlegesség, hisz az igazgatói szobában őrzött tünemény minden eddigi cselekedete a jogérzék tökéletes hiányáról tanúskodott (írtak is róla a lapok). Mondom, nem jogtalan a dolog, csak épp szemmel láthatólag nem szép, olyannyira nem szép, hogy ronda. Merthogy bár nem jogtalan, ellenben baj.

Baj persze, mellel, TGM-nek is, aki ismert okok miatt nemigen volt állásban jó ideig, és amikor rehabilitálták, kapott tén, már nem emlékszem, valami térszalagot, fülbevalót, orrkarikát, szóval olyasmit, amit osztogatni szoktak, szolgálati éveket ellenben nem kapott – ő tehát aligha fogadhatja a hírt avval, hogy: Barátaim, vár már a munka a kertben!

De nem csak neki baj. TGM azoknak a szemében is, akik nem értenek egyet vele, ha nem vakok, megtesztí valamit abból, amit arról, hogy filozófus, képzelünk. És ami a konferenciaturizmusban és a szorgos irodalmi összefoglalókban az istennek sem bír megtestesülni. Mármost: ha nem csal az emlékezetem, igen jeles szigetországi szerző kezdi avval (amúgy remek) könyvét, hogy van valami közös a kurvákban és a filozófusokban: ezek is, amazok is élvezik tudniillik a munkát, amellyel a kenyerüket keresik. A tétel igazsága tárgyában vannak kételyeim (inkább a kurvákat, mintsem a filozófusokat illetően – habár...), de a szóban forgó szerző, meglehet, nem járt rossz nyomon.

Megeshetik, hogy legalábbis a két szakma lokális erkölcsi imperatívusza valóban egybecseng, s ez úgy szól, hogy: nyalj! Csak remélem, hogy ami a Filozófiai Kutatóintézetben épp zajlik, az intézet átalakítása Kuriositätenkabinetté (a természet ésszel felfoghatatlan alkotásainak gyűjteményévé), nem arról szól, hogy akad az Akadémia égisze alatt, aki az imént jelzett sejtést igazolni kívánna. TGM fölöslegessé nyilvánítása mindenestre igencsak úgy fest, mintha épp ennek a filozófiáról alkotott, természetesen...ööö... szigorúan tudományos és kétségkívül korszerű elgondolásnak volna természetesen konzekvenciája. Az Akadémia, elisme-

rem, nem problémátlan intézmény, ám végül is mégiscsak azzal hengegethet, hogy hosszabb ideig a munkatársa voltam. Valaki, akinek módjában áll, tehetne róla, hogy ne kelljen pirulnom miatta. Ne kelljen mindannyiunknak köldökig elpirulnunk.

Most tudtuk meg: TGM tehetséges

Lévai Júlia

„Tamás Gáspár Miklós rendkívül tehetséges ember” – hangzott el a vicces mondat a Tudományos Akadémia filozófiai kutatóintézetének igazgatójától, Boros Jánostól, a Bolgár Györgynek adott.

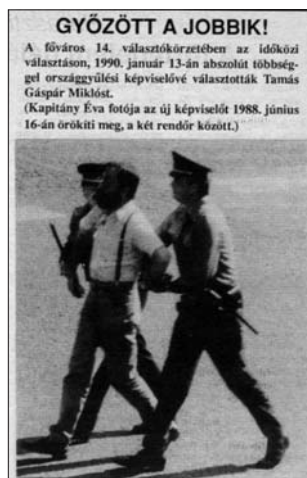
Boros János persze olvasott, művelt ember, aki jól tudja, mi a szerepe a kultúrában az úgynevezett finanszírozásnak, amely a dolgok illeszkedését hivatott elősegíteni. Ezért gyorsan maga is finomított a mondaton, ezzel: „nemcsak kiforrott és kidolgozott tehetség”. De már késő, TGM addigra menthetetlenül le volt tehetésegezeve. (...)

A kérdés persze az, hogy ugyan miért van szükség egyáltalán TGM egészének bármilyen stílusú, minőségű méricskélésére egy olyan országban, amelyben mindenki, de még aki egy árva sort sem olvasott tőle, az is tudja, hogy kiről van szó. TGM ugyanis Magyarországon egész egyszerűen VALAKI, és kész. Ettől kezdve a továbbiakban lehet szeretni, nem szeretni, egyetérteni, nem érteni egyet, de nekilátni colstokkal mérni, hogy akkor most pontosan hány centi ez a valakisága (vagy -sége? Majd Schmitt Pál eldönti, ha fölnézett a napi evangéliom-olvasásából), és mibe is fér papírilag leigazoltan bele, az akkora baromság, amelynek méréséhez már nincs is eszköz. Vannak maguktól értetődő dolgok, amelyek nem szorulnak igazolásra.

Boros János azzal indokolta a méricskélés szükségességét, hogy „Nem állhat senki a törvény fölött és a szabályok fölött és az akadémia szabályai fölött sem”. Ezen a ponton a filozófiai kutatóintézet vezetője még arra is képes volt, hogy a tapasztalati tudását („TGM több nyelven ír és beszél”) hátrább sorolja az intézeti rendszabályozás iránti tiszteleténél: „Vannak azonban olyan formai kérdések és problémák, amelyek mellett egy a Magyar Tudományos Akadémia intézetének vezetője (...) nem mehet el szó nélkül. Az egyik az, és ezt le is írja az újság, hogy Tamás Gáspár Miklósnak nincs nyelvvizsgálója, sőt Tamás Gáspár Miklós valójában mind a mai napig nem mutatta be az egyetemi diplomáját” – mondta. Értsd: nem az az érdekes, amit mindenki – ő is – tud és

ismer TGM nyelvtudásáról és iskolázottságáról, hanem az, hogy vannak bizonyos formai követelmények. Oké, ismerjük el: TGM nem az igazodás nagymestere, sőt. Am az egyensúly kedvéért állítsuk fel ugyanezeket a formai követelményeket a magyar társadalom elé is, és nézzük, hogy vele kapcsolatban eleget tett-e a legalapvetőbbeknek. Mérlegetlünk.

Magyarországon mindenkinek alapvető joga, hogy a munkájáért megfelelő ellenérték kapjon, illetve amennyiben ezt nem kapta meg, akkor kárpótlásban részesüljön. Tamás Gáspár Miklós az előző rendszerben tíz éven át nem jutott olyan, intézményesen igazolható munkához, amely a Nyugdíjfolyósító Intézetnél beszámítható lenne a munkában töltött évei közé. Ezért hiába, hogy a rendszerváltás után már volt folyamatos munkaviszonya, a nyugdíjazáshoz szükséges évek számával ma nem rendelkezik. Tehát: olyan előnyöknél fogják tekinteni, aki valójában – pro for-

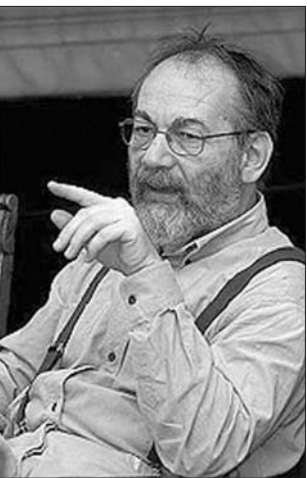

Tamás Gáspár Miklós – 1989 előtt is meghurcolták

ma – még nem jogosult az öregségi nyugdíjra, ezért annak csak a töredékét kaphatja meg. Boros Jánosnak ezt nem filozófusként, hanem igazgatóként, döntéshozóként kéne tudnia, ám ő vagy valóban nem tudja, vagy csak úgy tesz, mintha nem tudná. S e nemtudás birtokában meri kijelenteni: „Tamás Gáspár Miklósnak körülbelül ugyanannyi havi jövedelme lesz, mint eddig” (...)

A dolgok rendje – formája – úgy kívánta volna, hogy a rendszerváltó állam a rendszerváltás és az egyéb kárpótlások idején azért is adjon kárpótlást, ha emberek, TGM-hez hasonlóan, világnézeti-politikai okok miatt hátrányt szenvedtek a munkaviszonyaik terén. Mivel azonban a szóban forgó emberek társadalmi értéke, világnézeti hatása centivel nem mérhető, s nem szokásos, hanem sajátos „piaci termék”-ről van szó, az állam ennek formailag nem tudott eleget tenni. Tartalmilag azonban igen: a (centivel ugyancsak nem mérhető) szabadság egészének érvényesítését tekintette kárpótlásnak. És ezt az érintettek is

elfogadták. A tényleges kárpótlások formai követelményeinek teljesítése ezután az egyes intézményekre van bízva: ott szokás finomhangolással hozzáilleszteni az egyéni értékeket az intézményi lehetőségekhez. Megismétlem: a lehetőségekhez, és nem a szabályok büntető oldalához. Ott szokás belátni, hogy ha valaki tíz évet felaludott a járulékozható munkaviszonyából – gyakorlatilag a társadalomért és a demokrácia szabadságáért –, akkor a demokrácia szabadságának beálltával az a tíz évet illik visszaadni neki. Ismerem olyan helyeket, ahol a nehézségek ellenére is megtették ezt, és az illető addig megtartották a munkaviszonyában, amíg el nem érte a bűvös 40 évet. (Ez ma a jogosultság megállapításához figyelembe vehető szolgálati idő.) Így lett viszonylag teljes a kárpótlás mint forma. De ha ez követhetetlen megoldás – mert esetleg valóban mások, produktívabb fiatalok elől vesz el helyet –, akkor a gondot nem közvetlenül az intézményekben, ha-

semmi, rég megérkezünk. galamus.hu

Budapesti védelem

Mezei Balázs

Egyesült Államok-beli ismerősöm, aki éveket töltött Magyarországon, több alkalommal is megfogalmazta: Egyetlen országban vagy városban sem találkozott annyi tájékozott emberrel, mint nálunk. Nem értette, hogy a magyar anyanyelvű tudósok, gondolkodók, kutatók miért nincsenek nagyobb számban jelen a nyugati világ egyetemén és intézetében, hiszen – hajtogatva – az átlagos magyar tanár vagy kutató tájékozottabb, mint legtöbb nyugati kollégája. Speciális ismeretben nem marad le mögöttük, inveniában gyakran felül is múlja őket.

Míndez arról jutott eszembe, hogy felröppent a hír: Tamás Gáspár Miklóstól meg akar válni az MTA Filozófiai Kutatóintézet. Tamás éveket töltött nyugati országok egyetemi környezetében, oktatott is, kutatott is; gondolhatnánk, mi sem lenne könnyebb számára, mint átköltözni francia vagy angol nyelvterületre. Akik így gondolják, nem veszik figyelembe a magyar nyelvű gondolkodás jellegzetességeit. Az iskolásság, amely a filozófiát az angol, nem kis részben a francia és a német területen is jellemzi, idehaza nem alakulhatott ki. (...) Azok a kutatók, akik a tárgyyszerű összefoglalónál többre vágyanak, gyakran lépnek át az eszére, a szépirodalom, vagy a publicisztika körébe. Tamás Gáspár Miklósnál is ez a helyzet. Filozófiatörténészként indult, de a tényszerűnek vélt beszámoló kiskertje túl szűknek bizonyult számára. Hamarosan átlépett a politikai gondolkodás, majd a közéleti publicisztika területére, s legjelentősebb hatását itt fejtette ki. Írásai lehetnek egyoldalúak, de mindenkor tájékozottak – egy hatalmas ismeretanyaggal bíró, kutató személyiség lenyomatai. Számos követőre talált, de nem kevés ellenségre is, mivel álláspontját ironikusan, szellemesen tudta kifejteni – szenvedő alanyainak rovására. A jelen sorok írója másokkal együtt maga is célpontja volt Tamás egy-egy támadásának, amit akkor szélsőségesnek és elfogadhatatlannak minősítettünk. Nem kétséges, igazunk volt. Am abban, aki valódi tárgyszerűségre vágyik, az igazságtalanság elszenvéde nem lehet meghatározó: el kell ismernie Tamás sajátos képességeit, egyes vonatkozásokban páratlan éleslátását, kiemelkedő tájékozottságát, jelentős befolyását a kortárs filozófiai-közéleti publicisztika terén. A hazai gondolkodás hagyománytalan-

sága miatt fontosnak tartom az ilyen és ehhez hasonló megnyilvánulások számon tartását és értékelését. Legyen szó Lukács Györgyről vagy Hamvas Béláról, Várkonyi Nándorról, vagy Hankiss Elemerről, Zalai Béláról vagy gróf Brandensteinről, John Keckesről vagy Molnár Tamásról – minden esetben érdemes a gondolkodó erényeit tárgyyszerűen mérlegelni, a hiányosságokkal egyetemben. Tökéletes gondolkodó – talán az egyetlen Platón-típusú kivétel – egyelőre nem született, a gondolkodás világa pedig a legképlekenyebb az emberi tevékenységek közül. (...) A magyar gondolkodás sokfélesége, nyitottsága: erény, előny, érték. Ha ez a nyitottság nehezen talál kapcsolatot más országok kutatói közösségeihez, az ok éppen az említett: míg másféle a specifikusság, az öntudatos korlátoltság garancia lehet a sikerre, a hazai beállítódás átfogó jellege nehezebben jut kapcsolathoz másképpen rétegződő tudományosságban. Mindig vannak jelentős kivételek, ám a gondolkodás kiemelkedő személyiségei ritkán maradnak elvont specialisták. Ha Tamás távozása a Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai Kutatóintézetéből olyan felfogás eredménye, amely nem veszi figyelembe a hazai gondolkodás sokféleségét, vagy olyan követelményekkel lép fel a kutatókkal szemben, amelyek egyoldalúan a technikai-szaktudományos kutatásokra jellemzők – akkor nehéz lenne ezzel egyetérteni. Belátható, hogy az akadémiai intézetek az adófizetők pénzéből állnak fenn, s az is, hogy az akadémiai költségvetés túlságosan szűk az elvárható nagylelkűséghez képest. Nem kétem, hogy a kutatóintézet jelenlegi vezetése körültekintően jár el, amikor munkatársi gárdáját kialakítja. Arra azonban érdemes vigyázni, hogy a valódi érdekeket szerzett személyiségek ne annyira akadályként, mint inkább támogatandóként jelenjenek meg. (...) Érthető, hogy az akadémiai vezetés sokkal világosabban osztályozható szempontrendszert kíván alkalmazni a tevékenységek mérlegelésénél. De fontos ügyelni arra, hogy a fürdővízzel együtt ne engedjük le a gyermeket is. Ha a biodiverzitás érték, a filozófiai diverzitás még inkább az. Mint amerikai ismerősöm mondotta: Magyarországon egymástól órányi távolságra élnek olyan gondolkodói személyiségek, amelyeket a történelemben gyakran idő- és térbeli határok választanak el egymástól. Valójában – minden nyomorúságunk ellenére – gazdagok vagyunk. Manapság, az új politikai-társadalmi helyzetben végre lehetővé válhat a valódi elfogultatlanság. Élünk a lehetőséggel! (blogspot.com)

Romlottság és örület

Egy felfúj gyilkosság

Marius Nițu

A Piatra Neamț-i bárban lelőtt két személy esete, ahogyan azt a sajtó és a hatóságok tálalják, azt a benyomást kelti, mintha két rettenetes erő csapott volna össze. Egyfelől adva van egy hidegvérrel ölé gyilkos, maffiózóklánok, helyi cinkosságok, esetleg holmi korrupt rendőrök. Másfelől ott van a határozottan fellépő Rendőrség, Fătuloiu országos rendőrfőnök, aki igazi dâmbovițai Corrado Cattaniként nekiront, hogy szétverje a nagy neamți maffiát, s ez alkalomból leváltja tisztségéből Șoric rendőrkapitányt - közli a Belügyminisztérium Hírszerző és Elhárító Főigazgatósága (DGPI) -, a különleges csapatok akcióba lépnek, a gyilkost elkapják, örömteli finálé, jöhetnek a TV-vitaműsorok. E nagy, emészthetetlen szavakon túl az összecsapás sokkal kisebb szinten zajlott. A gyilkos nem profi, hanem egy fajnő, aki a legkisebb erőfeszítést sem tette, hogy elrejtse arcát. Nem az álcázás bizonyult művészetére, parókára, álszakállra gondolunk. De a veszedelmes „Falău” annyi fáradságot sem vett magának, hogy sapkát húzzon a fejére, vagy hogy sötét szemüveget tegyen az orrára, ami komolyan megkérdőjelezi értelmi képességeinek színvonalát. Aztán a gyilkos menekülésének filmje egyszerűen röhejes. A szó igazi értelmében vett maffiózó klán esetében a gyilkost két óra leforgása alatt kivitették volna az országból. Ezzel szemben „Falău” elmenekül és elbújik nagyszülei házában, Dârloaia faluban, vagyis egy olyan kis közösségben, amelynek tagjai azt is észreveszik, ha egy új kutya jelenik meg az utcán, nemhogy egy városi alak. Itt nyilatkozik meg a Rendőrség kommunikációs tehetsége. Azzal dicsekedni, hogy DGPI adatai alapján, vagyis egy titkosszolgálat segítségével megtaláltad a gyanúsítottat a nagyszülei házában, egy kicsit sok, hiszen az utolsó körzeti rendőr is tudja, hogy a gyanúsítottat legelőször rokonai lakásán kell keresni. Egy szó mint száz, nem maga a gyilkosság agasztó, hanem a fegyver, amellyel azt elkövették. Ez azt mutatja, hogy az olyan kis városokban is, mint Piatra Neamț, a kisvilági alakok is fejlődnek. Hiszen mit is tettek mindmostanáig az ottani klánok, leglátványosabb akcióik során? Autókat gyújtottak fel, és meg-megszurkálták egymást. Az idegesebb szomszédaid megkarcolják kulcs-

csal a gépkocsidat, a „maffiózó” leöntik benzinnel, és felgyújtják. Mostanában az alvilági alakok lassanként feljavítják műszaki-anyagi alapjukat. Ahogy az egyszerű állampolgárok plazmára cserélik tévékészülékeiket, az alvilágiak nindzsa-kardjaikat pisztolyra váltják. Manapság immár, a nagyvárosokban, ha be akarsz bonyolítani, hogy nem egyszerű tyúktolvaj vagy, kötelezően rendelkezned kell lőfegyverrel. A felfegyverkezés jelensége megkerülhetetlen, és még a hivatalos statisztikák is rögzítik, azok, amelyek csak a „engedéllyel birtokolt fegyvereket” veszik számításba. Így például az ENSZ egy 2007. évi jelentése sze-

összetartani. Antonie Solomon mondta, hogy ha a bűnvádi dossziék után menénk, nincs család, amelyben ne fordulna elő ilyesmi. Feltehetően ilyennek látszik Románia Solomon szintjéről nézve: ha az ügyészek elkezdik végezni a dolgukat, valamennyi általa ismert családban előfordulhat egy bűneset – ilyen világban mozog emberünk. Az örökösen fiatalok, de nem kevésbé korruptak táborába tartozó Cristian Boureanu maga is úgy véli, „a bukaresti értelmiségi körökben megoszlanak a vélemények a párt bázisáról, amely azonban sokkal közelebb áll az emberekhez”. Boureanu hozzáállása már filozófiai. Aszongya, a vé-

tekintetben, mint Elena Udrea egyedüli jelöltsége a párt legnagyobb, bukaresti szervezetének élére? Hogy lehet, hogy a fővárosban, ahol a legtanultabb és a legújéközöttebb a közönség, a PDL ilyen emberileg és politikailag egyaránt szerencsétlen példányt ajánl? Az újgazdag hiányos műveltsége, a gyanús állami ügyletek, a rártartás, a grandomania és a közpolitikákban való járatlanság – mindez megtalálható a lakosságtól elszakadt, korrupt politikai osztályt megtestesítő Elena Udrea CV-jében. Annak a szervezetnek, amely ilyesvalakit jelölt, semmi köze nem lehet az Egyetem téren Bănescu hívszavára megjelentekhez – két

lyási vagy ellenőrzési övezeteket, amelyen belül a mozgósítás a haszon- és az alalmazás alapján történik. Viszont „odabent” a növekedési lehetőségek korlátozottak. Noha az olyan politikusok, mint Blaga és Berceanu, képtelenek felfogni, Romániában létezik egy embertömeg, amely nem függ az államtól, szavazata nem vásárolható meg alalmazással, és minden tekintetben kívül áll a pártok haszonleosztó hálójának hatósugarán. Valójában ők azok, akik minden alkalommal kikényszerítették a változást Romániában, főleg a kulcsmomentumokban: 1996-ban és 2004-ben. Talán nem ők jelentik a többséget, de mozgósításuk dön-

tit meg” - olvassuk a Wall Street Journalban. A cikk szerzője Jonah Lehrer, a Hogyan döntünk? című népszerű könyv szerzője a tekintélynek és a hatalomnak a személyiségre gyakorolt hatásával kapcsolatos legújabb pszichológiai kutatásokat foglalja össze. Sokan hiszik, hogy eleve a kellemetlen, arrogáns és gátlástalan egyének lesznek sikeresek. Már a korai újkor sok politikai filozófusa, többek között Machiavelli is abból a feltételezésből indult ki, hogy a hatalmat az szerezheti meg, aki félelmet keltve tekintélyt terem. Lehrer szerint a felmérések ennek ellenkezőjét igazolják: számos kutatás jutott arra a következtetésre, hogy a figyelmes és kedves emberek válnak egy-egy közösség központjává, a rosszindulatú áskálódók pedig elszigetelődnek. Mindebből azonban sajnos nem következik, hogy a hatalom birtokosai kedves emberek lennének. A hatalom ugyanis megbolondít: mindenféle gonosz és erkölcsstelen visszaélésre tesz hajlamossá - idézi Lehrer Dacher Keltner kaliforniai pszichológust, aki kutatásai során arra a következtetésre jutott, hogy a hatalom az örülethez hasonló pszichés állapotot okoz. Minél nagyobb valakinek a hatalma, annál kevésbé törődik mások véleményével és érdekeivel. Minél magasabb beosztásban dolgozunk, annál elnézőbbek vagyunk saját normaszegéseinkkel. Ahogyan azt Lord Acton angol történész már a 19. század végén kifejtette, a „hatalom romlottságot tesz, és a teljhatalom teljesen megront”. A hatalom ráadásul nem csak magatartásunkat befolyásolja. Richard Petty ohioi pszichológus vizsgálata arra engednek következtetni, hogy a hatalom birtokosai kevésbé kételkednek megérzéseikben, így inkább ösztönösen, mintsem józan mérlegelés alapján döntenek. Deborah Gruenfeld stanfordi professzor az amerikai legfelsőbb bíróság ítéleteit elemezve arra a következtetésre jutott, hogy a többségi álláspontot kidolgozó bírók leegyszerűsítőbben és átgondolatlanabban érvelnek, mint az ellenvélemények megfogalmazói. Szerencsére a kutatások azt is igazolják, hogy a hatalmon lévők ellenőrzésével és az átláthatóság erősítésével csökkenthető a vezetők baszáskodása és a visszaélések száma. Sajnos azonban a hatalmon lévők is résen vannak, és általában igyekeznek befolyásolni az ellenőrzésükre és kordában tartásukra létrehozott mechanizmusokat. A pszichológusok mindenestre ellenszert is ajánlanak a vezetőket tönkretévő hatások enyhítésére: a kíséreltek szerint sokat javít a helyzet, ha a munkatársak is belátnak a vezető irodájába. (metazin.hu)

Elena Udrea és Radu Berceanu – él a „klientéla”

rint száz románra esett egy lőfegyver. Ma száz honfitársunk közül háromnak van lőfegyvere. És lassan egyre több törvénysértő tanulja meg hatékonyan használni a pisztolyokat - profikká válnak. A kérdés az, hogy a Rendőrség tartja-e a lépést ezzel a fejlődéssel, mert a nagyszülőkhöz menekülő gyilkosok egyre kevesebben lesznek. (Fordította: K. B. A.)

Monica Macoveiek vs. Elena Udreák

Cristian Ghinea

România Liberă

Traian Bănescu megpróbált átültetni a PDL-be jó néhány vezetőt, akik korábban a sajtóban és a civil szférában szereztek maguknak nevet. Mára nyilvánvalóvá vált, hogy a transzplantáció nem sikerült, a párt teste brutális módon kilöki a jövevényeket. Igaz, utóbbiak sem közösen, hanem egyenként léptek fel, ami furcsa dolog amúgy egyetértő emberektől. Na, nem mintha nem próbálkoztak volna, de a sötét kilátások, valójában a perspektíva hiánya szinte magától értetődővé tette a reformista csoport felbomlását. Másfelől pedig a párt profi politikusi egységeket bizonyultak az implantátum kilökésében, sokszor túllépve korábbi konfliktusokon és a rivális táborok közti határokon. Összetartanak, ahogyan csak a rossz tud

lasztói bázis rendszerint a Solomon- és Berceanu-féléket előnyben részesíti az olyanokkal szemben, mint Macovei és Preda. Kicsodák az „emberek”, akikhez közel áll a bázis? Hogy van az, hogy két egyszerű párttag, amilyen Macovei és Preda, hullámot ver, akárhányszor hazatér és interjút ad? Ez is a sajtó összeesküvése? Vagy egész egyszerűen ezek az emberek, akinek még vannak elveik, a közvélemény előtt hitelesebbnek és népszerűbbnek tűnnek a PDL csúcsán álló, minden hájjal megkent politikusi garnitúránál? Boureanu olcsó trükkkel próbálkozik, amikor szembeállítja az „értelmiségieket” a párt bázisával. A baj az, hogy a bázis mint olyan nem létezik, ahogy az egy modern pártokkal megáldott, modern államban szokás. Azaz nem létezik egy politikai projekt által vonzott választói tömeg, amely időnként a párt csúcsán lévőket legitimálja. Tulajdonképpen a PDL, a többi romániai párthoz hasonlóan, vertikálisan szerveződő klientéla-rendszer, amely az állami hasznok leosztására jött létre. Ilyen körülmények között a vezetők ellenőrzik a bázist, nem pedig fordítva. Magának a bázisnak pedig semmi köze általában a választói közösséghez. A politikai mozgalom, amely Traian Bănescu szavazott a referendumon, eltűnt a ködben, a PDL már csak az adminisztratív-klientéla-rendszerre támaszkodik. Kell-e nyilvánvalóbb bizonyíték e

Monica Macovei és Cristian Preda – modernizálnának

külön világ. Talán nem létezhet a „Monica Macoveiek pártja”, ahogyan Radu Berceanu fogalmazott. A bukaresti PDL mindenesetre Elene Udreák szervezetének tűnik. (...) Eleddig csupán Macovei és Preda fogalmaz meg igazi alternatívát. Az Eventimentul zilei-nek adott interjújában Preda a haszonosztogató hálózatoktól elszakadt párt mellett kardoskodik: „A politika Romániában rákényszerített a pártokra egy sajátos kifejezési módot, ami abból áll, hogy hiányos műveltségű emberek mozgatták a pénzforrásokat és alakítják ezzel az állampolgárok viszonyulását a szervilizmus felé. A szervezés aszerint történik, hogy a 'regruta' mennyire hú a projekthez, amelynek célja a közpénzek esztelen mozgósítása a függőségi hálón belül. Ez drámai mértékben elkedvetlenítette a művelt közönséget, amely a pénztől eltérő erőforrásokkal rendelkezik, szabad, önálló és nyilvánvalóan kiábrándult ebből a politikából.” Preda jól látja a problémát: a PDL bázisának semmi köze a tömeghez, amely összefogott 2004-ben a PSD ellen és 2007-ben Bănescu mellett. Predának elő kell állnia egy stratégiával e függéstől mentes, városi középréteg számára, de kétem, hogy erre képes lesz a jelenlegi PDL berkein belül. Ki szólítja meg ezt a réteget a következő választásokon? Ez a kulcs, azt hiszem. Az alulmozgások elszántan harcolnak a biztos pártszavazókért, megpróbálják kiterjeszteni befo-

tően kihat az eredményre. Miként a CDR 1996-ban, 2004-ben a D.A. Szövetség is pár százalékkal nyert és váltotta fel az adminisztrációpártot (vagy az állampártot, noha a terminusnak más a jelentése a politológiában, mint a közhasználatban). Ezúttal a PDL igazi állampárttá vált, a klasszikus recept alapján; az új emberek „beültetése” nemhogy nem sikerült, de a beteg szervezet viharosan kilöki azokat, akik alternatívákat mutatnak fel, ugyanakkor szó nélkül befogadja, megsemmisíti a „realistákat”. Emil Boc el van foglalva az adminisztrációval, a pártban pedig múlt időben beszélnek róla – az új „sztárok”: Blaga, Udrea, Vi-deanu, Falcă. Általuk a PDL megszűnik modernizáló erőnek lenni. Ezt a szerepet a Monicák pártja kellene hogy átvegye. (Fordította: Sz. L.)

A hatalom romlottá tesz

Jonah Lehrer

THE WALL STREET JOURNAL

Sokan hiszik, hogy a tehetségtelen és kellemetlen emberekből lesz vezető. Amerikai pszichológusok szerint épp ellenkezőleg: a hatalom veszi el az ember józan esztét. A teljhatalom totális elborulással jár.

„Prostituáltak szolgáltatásainak igénybe vétele, korruptió - a híreket elnézve az újságokat a vállalatvezetők és élsportolók botrányai tol-

Ingatlaneladás: az eladó javára szóló privilégiumról

Deák Levente

Az ingatlaneladás nem minden esetben könnyű művelet, különösen akkor nem, ha a vevő csak később tudja előteremteni az eladó által kért teljes vételárat. Napjaink valóságához tartozik, hogy a legtöbb tömbházi lakás tulajdonosa családi házra vágyik, de ennek jóval magasabb vételárát csak később, tömbházi lakás eladása után tudná kifizetni. S bár már tud adni előleget, a teljes vételárra halasztást szeretne kialakítani. A minap egy ilyen ügyben kértek tőlem jogi tanácsot. Ebben az írásomban az adott tanács lényegét foglalom össze.

Az adásvételi szerződés érvényének nem feltétele a kikötött vételár előzetes kifizetése, ezt későbbre is lehet halasztani, természetesen a fizetési határidő(k) kikötése mellett. Csakhogy sok a rossz tapasztalat, a felek nem mindig bíznak egymásban, amiért a gyakorlatban a vételár kifizetése majdnem mindig a szerződés megkötésével, annak közjegyző általi hitelesítésével esik egybe. Kevesen tudják, hogy a hatályos Román Polgári Törvénykönyv (a továbbiakban Ptk.) ismeri a privilégium jogintézményét, amely az eladó javára szólóan a még ki nem fizetett vételár erejéig az eladott ingatlant megterheli. Ezt a terhet, ezt a tartozást vezeti rá aztán a kataszteri és ingatlan-nyilvántartási hivatal az ingatlan

terhelapjára, megakadályozva ezzel az ingatlan továbbadását, egyben pedig kiváltságos helyzetbe hozza az eladót a vevő más hitelezőivel szemben. Ezt akkor, ha a vételárból még kifizetetlenül maradt összeget végül csak perben tudja a vevővel szemben érvényesíteni.

A Ptk. 1722. szakaszának értelmezése szerint a privilégium egy olyan kiváltság, egy olyan előnyös jog, amelyet ő az adósa ellen a többi hitelező előtt – beleértve a jelzáloghitelezőket is – érvényesíthet, hajthat be, kényszeríthet ki. Az 1737. szakasz 1. pontjában pedig az áll, hogy az ingatlan eladóját ez a jog, ez a privilégium a kifizetetlenül maradt részvétel erejéig megilleti, mi több, ez a jog kiterjed az ingatlan további, egymást követő eladásaira is, a vételárból ki nem egyenlített összegekre, az eladások sorrendjében.

Sok a hasonlóság e garancia, azaz a privilégium és mondjuk, a hitelező bankok által kikötött, javukra szóló jelzálog között, és ez tetten érhető e garancia betáblázását, telekkönyvi bejegyzését előíró alsóbb szintű jogszabályokban is. Ebben a tárgyban jelenleg az Országos Kataszteri és Ingatlan-nyilvántartási Ügynökség vezérigazgatójának 2006. évi, azóta már többször módosított 633. Rendelete van hatályban (a 2006. december 29-i 1049. Hivatalos Közlöny I. részében olvasható), amely

a kataszteri hivatalok, régi nevükön a telekkönyvi hivatalok szervezési és működési Szabályzata. Nem tartozik a legismertebb jogszabályok közé, amiért ennek több vonatkozó előírását ismertetem. A Szabályzat 101. szakaszának első bekezdése szerint, ha a jogügyletet rögzítő okiratból kitűnik, hogy a teljes vételárat nem fizették ki, az elmaradt összeg szavatolásáért, az eladó javára, az ingatlan és a vevő terhére hivatalból kell betáblázni a privilégiumot a még

hátrálékos vételár erejéig, kivéve azt az esetet vagy helyzetet, amikor erről a jogáról az eladó magában az okiratban kifejezetten és egyoldalúan lemondott. Mindezt úgy kell érteni, hogy a hitelesített adásvételi közokiratba ajánlottan bele kell foglalni a még kifizetendő vételár rész pontos összegét, amire az eladónak privilégiuma született. De ha erről, mármint a privilégiumról a közokirat nem is lenne említés,

a telekkönyvnek ez esetben is kötelessége (ennek nem csak felületes elolvasása után) a privilégium betáblázása. Ettől pedig csak abban az esetben tekinthetnek el, ha az eladó e jogáról a jogügyletet rögzítő közokiratban vagy egy külön, ajánlottan hitelesített nyilatkozatában kifejezetten lemondott.

A Szabályzat említett szakaszának 2. és 3. bekezdése is fontos. Itt olvashatjuk azt, hogy a privilégium törlésére akkor kerül sor, ha az

adásvételi szerződést érvénytelenítik, valamint azt is, hogy vételár-adósság fennforgása esetén a privilégium a csereszerződés alapján értékkülönbözetre jogosult felet, nemkülönben azt is megilleti, aki vagyonfelosztás nyomán részét pénzben kapja meg.

A Szabályzat 102. szakasza külön említi a vagyonfelosztásnak a felek egyező akaratán vagy perben hozott ítéletén alapuló esetét, amikor természetben csak az egyik társtulajdonosnak juttatják az ingatlant, őt egyben arra kötelezve, hogy az ingatlant nem kapott volt társának részét pénzben fizesse ki. Az ilyen felosztási közokiratban vagy a jogerős bírósági ítéletben szereplő összeg erejéig az „adós” és ingatlana terhére, a pénzbeni kielégítésre jogosult „hitelező” javára a privilégiumot hivatalból kell betáblázni, a telekkönyvvezető végzése alapján, amit amúgy a felekkel közölni kell, mert ellene jogorvoslatnak is helye van.

A privilégium törléséhez a hitelező elismerésére van szükség, arra tehát, hogy igazolja az adósság, a vételár átvételét. Ajánlott, hogy ezt a nyilatkozatot a hitelező foglaltassa közokiratba (közjegyző által hitelesítse azt), mert a telekkönyvi hivatalok a magánokirati formában tett nyilatkozatokat nem mindenhol és nem minden esetben fogadják el érvényesnek.

Egy máig lezáratlan kárpótlási ügy tanulságai

Deák Levente

Néhány napja L.F.alpestei lakosnak a magyarországi Központi Igazságügyi Hivatal levelet küldött, benne a 2006. december 29-án benyújtott kárpótlási kérelmének részben helyt adó, egyelőre nem jogerős határozatával. A határozatból és az igényjogosult elmondásából a következőket tartom érdeemesnek olvasóink elé tárni:

Édesapja, aki fiatal házasként Szatmár megyében élt, a II. világháború áldozataként 1945. augusztus elseje után szovjet hadifogságban hunyt 1946. április 19-én, aminek tényét a magyar Honvédelmi Minisztérium hadifogoly-nyilvántartásában időközben megtalálták. Az igényjogosultnak a magyarországi személyi kárpótlási törvényről évekig nem volt tudomása, és csak 2006-ban egy németországi ismerősétől tudta meg, hogy életvesztésért neki is jár az egyösszegű, 400 000 forintot

tárgyalni, amelynek döntése jogerős lesz. Eddig a tényállás. A következőkben összefoglalom – nem először – az ügy jogi hátterét, majd röviden a tanulságokat is. Lapunk 2006. március 29-i számában, a Törvénytárban kimerítő tájékoztatót jelentettünk meg a 2006. évi XLVII. magyar törvény végrehajtásával kapcsolatban. Ezzel a törvénnyel, majd ezt követően egy másikkal az életvesztésért és a munkaszolgálatért járó kárpótlás igénylésének határidejét 2006. december 31-ig meghosszabbították esetünkhöz kötve azoknak is, akiknek apja hadifogolyként a Szovjetunióban 1945. augusztus elseje után halálozott el. A szakhatóság akkori tájékoztatójában az áll, hogy kérelembenyújtási határidő ismételt megnyitására két okból is szükség volt. Egyrészt azért, mert a már korábban, bármilyen jogcímen kárpótlásban részesültek számára

tárgyalni, amelynek döntése jogerős lesz.

Eddig a tényállás. A következőkben összefoglalom – nem először – az ügy jogi hátterét, majd röviden a tanulságokat is.

Lapunk 2006. március 29-i számában, a Törvénytárban kimerítő tájékoztatót jelentettünk meg a 2006. évi XLVII. magyar törvény végrehajtásával kapcsolatban. Ezzel a törvénnyel, majd ezt követően egy másikkal az életvesztésért és a munkaszolgálatért járó kárpótlás igénylésének határidejét 2006. december 31-ig meghosszabbították esetünkhöz kötve azoknak is, akiknek apja hadifogolyként a Szovjetunióban 1945. augusztus elseje után halálozott el. A szakhatóság akkori tájékoztatójában az áll, hogy kérelembenyújtási határidő ismételt megnyitására két okból is szükség volt. Egyrészt azért, mert a már korábban, bármilyen jogcímen kárpótlásban részesültek számára

már biztosított volt ez a lehetőség, amiért ezt az esélyt az életvesztés nyomán kárpótlásra jogosultaknak is biztosítani kellett, másrészt azért is, mert az előző, 30 000 forintban meghatározott kárpótlás miatt nagyon sok igényjogosult elállt kérelme benyújtásától, vagy pedig nem tett eleget az iratpótlásra felszólító hivatali kérelemnek.

Az igényjogosultak körére visszatérve, az életvesztés bármelyik esetében, tehát az 1992. évi törvényben, majd az ezt módosító 1997. évi törvényben is a kárpótlásra az élő özvegy vagy ahogy még nevezzük, a túlélő házastárs, a sérelmet elszenvedő, azaz az elhunyt élő gyermeke, élő szülője, előbbiek hiányában, az összeg felére az élő testvér(ek) jogosultak. Több jogosult esetében a kárpótlás összegét az özvegy, a gyermekek, a szülők csoportonként, majd ezeken belül egyenlő arányban kapják. Ha a felsoroltak hiányában

a testvérek az igényjogosultak, ők a fele összegű kárpótlást igényelhetik vagy inkább igényelheték, és azt egyenlő arányban kapják, kaphatták meg.

Az ügynek ennyi év múlva is vannak máig ható tanulságai. Az egyik az, hogy mennyire fontos lett volna erről a törvényről, az igényjogosultság érvényesítésének lehetőségéről, magáról az eljárásról, a tennivalókról meg többet beszélni, írni, magyarázni, nem csak anyanyelvünkön. (Emlékszem, itt, Hunyad megyében a legtöbb igényjogosultat az a közlemény „hozta be” az eljárásban való segítségnyújtást felvállaló RMDSZ-szervezetbe, amelyet az egyik megyei román nyelvű lapban megjelentettünk.)

Aztán, aki a kérelmezőnek úgy segít, hogy értük és helyettük, mondjuk adatlapot tölt ki, kérvényt, fellebbezést stb. fogalmaz, annak nem szabad tévednie, feltűnően eljárnia, mert ellenke-

ző esetben a tévedések láncreakcióját indítja be, hosszú idejű pereskedést okoz. A jogi alapgagymakkal tisztában kell lenni, és nem csak a jogvégzeteknek. Az említett adatlapon azt kellett kitölteni, hogy 1997. június 7-én (ezt aláhúzza jelenítették meg) az igénylőn kívül a sérelmet szenvedettnek volt-e még más élő hozzátartozója, azaz özvegye, gyermeke, szülője vagy testvére. Ha a határozatban olvasható indoklás a ténny pontosan rögzítette, akkor ez esetben az történhetett, hogy a kitöltő bejelölte a gyermek rovatot, és nem vette észre, hogy ott, az adatlap 39. pontjában, az igénylőn kívülieket, köztük a többi gyermeket kérdezték. Esetünkben pedig az elhunytnak több gyermeke, az igényjogosultnak egyazon apáról testvére nincs, nem volt.

(Az ügyre, a jogerős bírósági döntés megszületése után még visszatérünk.)

SEMA: Izomautók és szivarok

Az idén is több tízezer gyűlték a tükörfényesre polírozott, extrémre festett vagy éppenséggel lecsupaszított autósodák köré a Las Vegas-i Convention Centerben, a világ legnagyobb autó-tuning kiállításán. Az immár negyvenhét éves múltú visszatekintő SEMA Show-ról pedig ezúttal sem

hiányzott a pompa, száz ország autógyárának átalakított modelljeit csodálhatta meg a nagydémű. Az Egyesült Államokban lévén megrendezve természetesen most is főszerepet kaptak az amerikai izomautók, a hot rodok, a luxusszedánok, a pick up-ok és SUV-ok, de felsorakoztatták például a

Honda tuningolt járműveit, no meg az új hibridjét, a sokak által kritizált CR-Z-t. Még az Audi is elutazott a tengerentúlra, amely a márka történetében most először vett részt a seregszemlén. Hat modellt állítottak ki, köztük a STaSiS Engineering által tuningolt R8 Spydert, amelyben egy 5,2 li-

teres V10-es, 710 lóerős TFSI motor „dobog”. De az idei SEMA Show-t fémjelezték a Chevy-standjának gyönyörű Camarói, vagy például a Spectre Performance „Bonneville Land Speed Racer” típusjelű szivarjarműve, amelynek 3500 lóerős, Cadillac-erőforrása 540 km/h-ás sebességet ért el a Bonneville-i gyorsulási futamon. A SEMA Show egyik vonzereje viszont az is, hogy a régi idők „kisminkelt” modelljeit is meg lehetett nézni, s lehet vitatkozni azon, hogy a modern kor vívmányai, vagy az átalakított veteránok a szebbek.

Az Év Autója Díj: az elitben a Dacia Duster

Nagy meglepetéssel szolgált az Év Autója Díj (Car of The Year 2011) zsűrije, hiszen miközben a német márkákat kiostálta, a Dacia Dusteret beválogatta az európai mezőny fináléjába. Az idén bemutatott, s az első körbe beválasztott negyvenegy négykerekűből csupán hét jutott tovább a végső elbírálásra, a Duster mellett az Alfa Romeo Giulietta, a Citroën C3/DS3, Ford C-Max, Nissan Leaf, Opel Meriva és a Volvo S60-as pályázik a rangos elismerésre. Ezek alapján tehát már az is elmondható, hogy a Renault csoport precíz munkája már is meghozta gyümölcsét, hiszen a finalisták mezőnyében a román terepjáró az

egyedüli a 4x4-es szabaddidőautók szegmensében.

Mostanáig ráadásul még egyetlen romániai brandnek sem sikerült ilyen előkelő szintre jutnia, a Logant és a Sanderót annak idején az el-

ső körben ejtették ki. A Dusterrel vélhetően rendkívüli népszerűsége miatt jutottak most tovább, hiszen a világ legolcsóbb terepjárójáért hat hónapos várakozási lista van, az év eleje óta több mint

nyolcvanezer megrendelés érkezett. Ugyanakkor az 59 tagú zsűri egyenként tesztelte minden egyes modellt, ráadásul még komoly összehasonlításokat is végeztek.

A folytatásban ugyan még nehezebb feladata lesz, de a november 29-ei végeredménytől függetlenül már történelmet írt, ráadásul egy díjat már bezsebelt: Romániában a Duster lett az év terepjárója. Ezt a haza szakírók és kiadók egyesülete (UZEAR) ítélte meg, 133 ponttal végzett a BMW X3-as és a Kia Sportage előtt. A huszonkét-tagú szakújságírókból álló zsűri csupán 63 pontot adott a németek klaszisanak, míg a Kia 62 ponttal lett bronzérmes.

Elő a téli abroncsokat!

Noha a téli abroncsok használatát végül csak egy év múlva teszik kötelezővé, az időjárás lassan megköveteli a nyári papucsok lecserélését. Mert bár napközben még kellemes a hőmérséklet, az éjszakai és hajnali lehűlés már csúszóssá teszi az aszfaltot. Ilyen körülmények között pedig a nyári gumi már nem tapad kellően, a téli abroncsokat – amelyek rugalmasabb, lágyabb keverékek és megfelelően recézettek – kimondottan azért fejlesztették ki, hogy például egy hídon áthaladva, vagy dombon, kanyarban segítse az autó aszfaltot tartását. A szakemberek pedig már hét fok alatti hőmérsékletben javasolják a használatukat; az úgynevezett négyévszakos kerekek pedig csak a mediterránabb vidékeken jelenthetnek opciót, ott ahol a hőmérséklet nem süllyed fagypontra alá. Téli gumi vásárlá-

sakor nagyon fontos, hogy a téli gumi ne legyen gyengébb teljesítményű mint az előírt és a gumi oldalán feltüntetett sebességindex. Azt is érdemes tudni, hogy az abroncsoknak van egy szavatossági ideje, a gyártástól számított három év után már nem tudják a gyári tapadási biztosítani. Természetesen a kopás is gyengíti a hatékonyságukat, így négy milliméternél kopottabb papucssal télen már nem érdemes kockáztatni. Téli gumi nélkül viszont még többet kockáztat a sofőr, ugyanis az idén már megbüntetik őket ha dugót okoznak (400–2000 lej közötti bírság), ráadásul még a forgalom helyreállításának költségeit is velük fizetetik meg. Mindezt tetézzve, még a biztosítók is hadat üzentek: ha téli gumi nélküli autó balesetet okoz, nem vállalják a kár megtérítését.

Programajánló

Zene Sepsiszentgyörgyön

A Park vendéglő Di Stefano bárjában ma 21 órától dzsesszkoncertet ad a temesvári Bega Blues Band, különleges meghívottjuk Pierre de Tregomain énekes Franciaországból.

Kiállítás Sepsiszentgyörgyön

A Gyárfás Jenő Képtárban ma 18 órakor Vécsei Nagy Zoltán művészettörténész megnyitja a *Jelek, 2010* szobrásztábor kiállítását.

A Guzsalyas Alapítvány ma 19 órakor a Míves Ház-

ban megnyitja a *Mesterkezek, alkotások* című, a szaktanfolyamok és az idei nyári táborok anyagából összeállított, eladással egybekötött népművészeti kiállítást.

A Kónya Ádám Művelődési Házban ma 17 órakor megnyílik a székelyudvarhelyi Sándor Nagy Tünde képzőművész *Tündikék* című grafikai kiállítása.

Műkedvelő színjátszók Erdőszentgyörgyön

November 19–20-án a Bodor Péter Művelődési Egyesület, a helyi művelődési otthon és a Hagyományos Kultúra és Művészeti Oktatás

Maros Megyei Központja közösen szervezi meg a műkedvelő színjátszók XVIII. találkozóját Erdőszentgyörgyön. Ma 15 órától a kiskolások mutatkoznak be, 19.30-tól a mezőkövesdiek lépnek színre Sinkó Ferenc *Boldogasszony legénye* című misztériumjátékával. Szombaton 9 órától kezdődnek az előadások.

Őszi hajrá Marosvásárhelyen

A Philothea Klub idén is megszervezi az Őszi hajrá az V–VII. osztályosoknak. Versenyekkel, játékokkal teli kalandos szombat számíthatnak a gyermekek november 20-án, szombaton délután 10 órától. A vetélkedőket eredményhirdetés, díjki-

osztás követi. Helyszín a Philothea Klub (Kossuth utca 2. szám).

A Búzavirág 30. születésnapja

November 20-án, szombaton 18 órától a pécskai Kultúrházban tartja a Búzavirág Egyesület a 30. születésnapja alkalmából szervezett előadást, amelyen fellépnek mind a jelenlegi, mind a korábbi tagok.

Hahota retró-kabaré Sepsiszentgyörgyön és Baróton

A marosvásárhelyi Hahota Színtársulat november 22-én, hétfőn, november 23-án, kedden és november 24-én, szerdán 19 órától a sepsi-

szentgyörgyi Szakszervezetek Művelődési Házában mutatja be a *Szenzációs bonyoldalmak* című retró kabaréját, november 25-én, csütörtök este 7 órától a baróti Művelődési Házban játszik.

Erdővidéki Közművelődési Napok

A pénteki program: Baróton 13 órától vajdahunyadi diákok bemutatják az *Érezd a hősök tekintetét* című történelmi játékot, 16 órától ürmösi hagyományörző gyermekek mesterségbemutatója, a kisbaconi Bodvaj Egyesület játéka, 19 órától a Kelekötya együttes koncertje (mindhárom rendezvény a városi művelődési házban), 22 órától könyves éjszaka beszélgetéssel, felolva-

sással, Tóth Szabolcs Barnabás *Egyesületi mozgalom Erdővidéken a 19. században* címmel tart előadást Erdővidék Múzeumának pincéjében; Erdőfűlén 19 órától *Székel asszonyok élete a 20. század elején* címmel Zakariás Erzsébet kolozsvári néprajzkutató tart előadást a kultúrotthonban; Középjártán 19 órától *Múltunkban a jövőnk, jövőnkben a múltunk* — Fancsal Zsolt magyarhermányi református lelkész könyvbemutatója, a középjártai egyházi dalárda és az ifjúság ünnepe előadása a kántori lakban; Vargason 19 órától dr. Téglás Gyula jogász, történész Bardocszék településének népesedése a 18. század végétől a 20. század elejéig címmel tart előadást a községi tanácsteremben.

Minden második ember hátfájásban szenved

A hátfájás mai világunkban egyik leggyakoribb fájdalom. Gyakorlatilag minden második ember valamikor az élete folyamán hosszabb-rövidebb ideig szenved ettől a népbetegségtől. A már kialakult hátfájdalomról – annak kezeléséről és arról, hogy milyen szakemberekhez fordulhatunk – lesz szó.

A hátfájdalmat okozhatja hirtelen megerőltetés, nem megfelelő testtartás és az ebből kialakult gerincferdülés, bokasüllyedés (lúdtalp), a csonttrikulás, reuma, gerinc-sérv, várandósság alatti többletsúly és a stressz. Leggyakrabban fordul elő a deréktájon, ami a lába is kisugározhat, és a nyakon, ami viszont a karba sugározhat ki.

A deréktáji fájdalmakat lumbágónak hívjuk. Ha meghúzódt a derekunk, mert hirtelen megerőltettük, akkor a leghatásosabb, ha jelgeljük (persze csak néhány percig, nehogy megfázzon a vesénk) a gyulladást, és utána finoman napjában többször gyulladáscsökkentő krémet masszírozunk a fájó testrészebe. Ha a fájdalom hirtelen lép fel, látszólag semmilyen nehezebb fizikai terhelés ellenére, és az kisugárzik valamelyik combba, esetleg egész a lábujjakig, akkor már lumboschialgiáról beszélünk. Forduljunk a házi orvosunkhoz, aki beutalót fog írni a reumatológus röntgenfelvételt csináltat, arról megállapítják mely csigolyák érintettek. Mozgásképtelenség esetén érzéstelenítő injekciót adnak. A legtöbb, amit ilyenkor tehetünk, hogy kemény, egyenes

fekvőfelületen hanyatt fekvésben a térd alá párnát helyezve maradunk és meleggel borogatjuk. Gyulladáscsökkentő krémet itt is használhatunk, de azt csak kenjük a fájó területre és ne masszírozzuk be, mert azzal csak fokozzuk a gyulladást.

A hát középső részén (főleg a lapockák között) kialakult fájdalom gyakran gerincferdülés, rossz tartás illetve bokasüllyedés miatt alakul ki. A gerincferdülésen segít a gyógytorna, amit a reumatológus vagy az ortopéd szakorvos is kiírhat. Kérhetjük egy gyógymasször segítségét is, aki kimaaszírozza a fájdalmas csomókat, izomgörcsöket.

Nyak és vállfájdalmak leggyakoribb kiváltó oka a csonttrikulás, a stressz és a mindenkinek ismerős „elaludtam a nyakam” szindróma. Ilyenkor a csuklyásizom merevedik meg, ami akár fejfájást is okozhat. Legeredményesebb, ha egy gyógymasször végzi el ezen területek feloldását és a nyak ki-mozgatását.

Fontos megemlíteni, mivel manapság sokan dolgoznak számítógéppel, hogy a monitort szemmagasságba állítsuk, a szék háttámlája tényleg tartsa a hátat, és ne csak a szék elején ülünk és

gömböcskék a monitor felé a hátunkat, illetve a széknek legyen karfája az egérrel dolgozó kéz alátámasztására.

Mivel a gerincoszlop stabilizálásához erős hátizmok szükségesek, ezért a hátfájás elkerülésének, illetve enyhítésének a legkézenfekvőbb módja az, hogy tartuk állandóan edzésben a hátizmot. Azok az izmok, amelyek nincsenek rendszeresen edzésben, megrövidülnek, elernyednek, fokozatosan elsorvadnak, és nem töltik be az eredeti – gerincoszlopot stabilizáló – funkciójukat. A gyenge hát-

izomzat rossz testtartáshoz vezet, ami nem csak a hátfájás, hanem egyéb betegségek kialakulásában is nagy szerepet játszik. Tehát mozgjunk, kocogjunk, tornázzunk, végezzünk rendszeresen gimnasztikai gyakorlatokat.

Ne terheljük egyoldalúan a gerincet. Tehát ha például táskákat cipelünk, akkor azokat két kézben osszuk meg. Ha csak lehet, használjunk hátizsákokat, vagy keresztes bőröndöt. Emeljünk hátbarát módon. Ez alatt az egyenes gerinccel történő emelés értendő, így a porc-

korongok sérülésének az esélye kisebb. A hátfájás elkerülésére, a fájdalom csillapítására próbáljunk megszabadulni esetleges túlsúlyunktól. Tartsuk meg jó erőnlétünket, ne fárasztuk agyon magunkat, ennek következménye is lehet a rossz testtartás.

A testünknek legalább 70 %-a víz. Ahhoz is szükségünk van rá, hogy ne legyünk merevek. A sok vízivástól megnő a porckorongok magassága, úgy tudják igazán jól ellátni a feladatukat, a csigolyák védelmét a rázkódástól, súrlódástól.

Az orvos válaszol

A kezemen elkezdett megjeleni egy nagy barna folt. Valószínűleg májfolt, az édesanyám bőrén is van ilyen. Lehet tenni valamit ellene?

A májfoltok, pigmentfoltok kialakulása genetikailag szinte mindig megalapozott. Megjelenésük nagy része napsugárzáshoz kötődik, amikor a bőr pigmentanyaga a melamin egy helyen nagy koncentrációban halmozódik fel. Gyakran terhes nőknél alakul ki, vagy hormonszintjeinktől. A májfolt általában eltűnik vagy elhalványul, ha a kiváltó okot megszüntetjük. Aki tudja magáról, hogy erre hajlamos, megelőzőképpen jól teszi ha UVA és UVB szűrős fényvédőkrémet használ. Ha már kialakult a májfolt, fehérítő krémmel lehet kozmetikázni. Ismerünk kiváló halványító hatással rendelkező gyümölcsöket, mint pl. az ananász, citrom, alma, ribizli. Ezeket pakolás-borogatás formájában használhatjuk. A növények közül helyileg a kövirózsa- és a gyermeklancfűhabkrém ajánlott. Hatékony kezelés a speciális lézeres kezelés is, a teljes eltűnéshez gyakran több kezelésre is szükség van. Valamikor a füstikefűves főzettel való lemosás volt a legelterjedtebb népi technika a szeplő és a májfoltok ellen. Májbetegségek kapcsán is jelenhetnek meg májfoltok, ilyenkor a laboratóriumi vizsgálatok kimutatják a máj rendellenes működését, anyagcserezavarát. Pitypang és nagybojtorján gyökerét, százsorszépét és búzavirágot egyenlően, feleannyi füstikefűvel és diólevéllel összekeverve olyan teát kapunk, aminek a kúrja erős májregeneráló és májfunkció-javító hatású. Egyes gyógyszerek mellékhatásként is fokozhatják a fényérzékenységet, ezáltal megnő a pigmentfoltok kialakulásának esélye.

Dr. Györi György

8			1			2	
		3					
1		7			4		
4				7			1
		6		5			7
			9				2
			5	9	1		8
						5	
7					6		3 9

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

8	4	6	1	9	7	3	5	2
1	2	5	6	3	8	4	9	7
3	9	7	2	4	5	6	1	8
9	5	4	8	2	3	7	6	1
6	1	8	5	7	9	2	3	4
7	3	2	4	1	6	5	8	9
4	8	1	3	6	2	9	7	5
5	6	9	7	8	4	1	2	3
2	7	3	9	5	1	8	4	6

Miss
December
www.missparty.ro
Jelentkezz!

www.missparty.ro

Még jelentkezhetsz a Miss December szépségversenyre!

Erdély majdminden területéről jelentkeztek már gyönyörű lányok, hogy részt vegyenek a Miss December szépségverseny döntőjén, melyre 2010. december 4-én a csíkszeredai Szakszervezetek Művelődési Házában kerül sor. A 19 órától kezdődő megmérettetés, több mint egy egyszerű szépségverseny, hisz show-műsor jellege van, fellép több erdélyi humorista, előadó, megtekinthető lesz több cég divatbemutatója, ugyanakkor a szervezők a közönség soraiban ülő hölgyekre is gondolva, body-building bemutatóval kedveskednek. A szépségversenyre 17 és 30 év közötti lányok jelentkezését várják november 30-ig, a verseny hivatalos honlapján a www.missparty.ro weboldalon. A királynőre és udvarhölgyeire értékes nyeremények várnak!

Népmesék óvodásoknak

A szárnyasok királyválasztása

A szárnyasok összegyűltek, hogy királyt válasszanak. A sas elgondolta, hogy majd ő lesz a király, de a többiek azt mondták, hogy az legyen a király, aki a legmagasabbra felszáll.

Az ökörszem a sas szárnya alá bújt. Mikor aztán a nagy madarak felszálltak annyira, hogy már nem bírtak feljebb szállni, akkor az ökörszem kiszállt a sas szárnya alól, és felszállt a legmagasabbra, ő lett a király.

Mikor megtudták a madarak, hogyan nyert az ökörszem, elkezdtek zavarni, hogy majd agyonütik a hamisságáért: szégyellték, hogy a legkisebb állat a király.

Addig kergették, amíg az ökörszem talált egy rózsabokrot. Amilyen kicsi volt, be tudott bújni a tövisek közé. Oda a többiek nem bírták követni. Azt mondták:

– Elég lesz, ha csak egy lesi. Ha meglátja, hogy kijön, fogja meg, vagy adjon hírt a többieknek!

Odaállították a legnagyobb szeműt, a baglyot.

A bagoly őrködött is egy jó darabig, de azután nagyokat pislantott, s elmerészkedett onnan. Mikor az ökörszem kiszállt, nem látta meg.

Most meg már a baglyot akarták megverni, mert elszalasztotta az ökörszemet. A bagoly elbújt, s azóta nem mer nappal járni, mert ha a többi madár meglátja, megveri.

Az ökörszem és a medve

Egyszer egy nyáron a farkas és a medve sétálni ment az erdőbe. A medve valami nagyon szép éneket hallott, és megkérdezte a farkast:

– Miféle madár az, amelyik olyan szépen énekel?

– Az a madarak királya – mondta a farkas, pedig az ökörszem volt.

– Na, jól van, de szeretném látni azt a királyi palotát, ahol az a király lakik.

– Az nem olyan könnyű – mondta a farkas. – Meg kell várjuk, amíg a királyné hazajön.

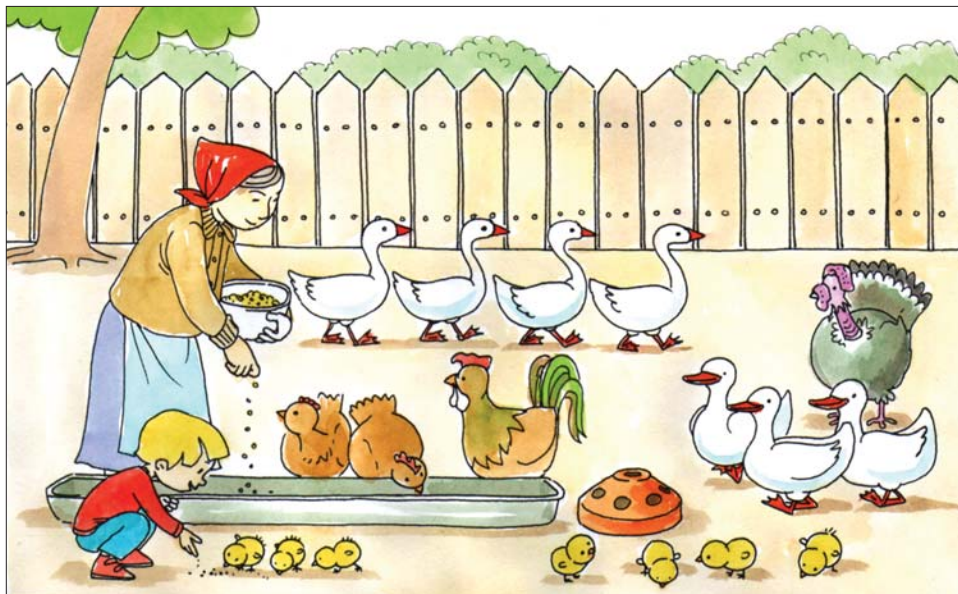
Nemsokára jött is a király és a királyné eledellel a csőrükben, hogy megetessék a fiókáikat. A medve szeretett volna rögtön odamenni, de a farkas visszatartotta.

– Várd meg, amíg megint elmennek.

Megjegyezték, hogy hol van a fészek, és továbbmentek. De a medvének nem volt nyugta, mindenképpen szeretne volna látni a kastélyt, s nemsokára megint odacamogott. A király és a királyné éppen akkor repültek ki. A medve bekukucskált a fészekbe, és vagy hat fiókát látott benne.

– Hát ez a királyi kastély? – kérdezte nagy mérgesen. – Hiszen ez egy nyomorúságos viskó! És ti királyi gyermekek vagytok? Közönséges kölykek!

Meghallották ezt az ökörszemfiókák, és rettenetesen kiabálni kezdtek:

– Mi nem vagyunk közönséges kölykek! Ezért meglakolsz, medve koma!

A medve megszeppent, és visszament a barlangjába.

Nemsokára hazajött megint a király és a királyné, eleséget hoztak a fiókáknak, de azok nem nyúltak az étel után. Azt mondták, hogy még csak egy légycombocskához sem nyúlnak, ha éhen halnak, akkor sem, amíg be nem bizonyítják a medvének, hogy ők nem közönséges kölykek. És elmondták, hogy mit mondott a medve nekik.

Azt mondta az édesanyjuk:

– Ne búsuljatok, fiókáim! Majd eligazítjuk mi a dolgot, és megtanítjuk móresre medve komát!

Elmentek a medve barlangja elé, és bekiabálták:

– Vén dörmögő, miért szidalmaztad a gyermekeinket? Ezért meglakolsz, véres háborút indítunk ellened!

És megizenték a medvének a háborút.

A medve azonnal hadba szólította az összes négy lábú állatot az ökröt, a szamarat, a nyulat, az őzet és mindent, ami a földön élt.

Az ökörszem pedig hadba szólította az összes repülő, nemcsak a madarakat, hanem minden bogarat, legyet, szúnyogot, méhet és darazsat.

Közöttük legravaszabb volt a szúnyog. Ide-oda surrogott az erdőben, s végül letelepedett egy fa levelére, ami alatt éppen a vezérkar tanácskozott.

A medve maga elé hívatta a rókat, és azt mondta:

– Mivel az állatok között te

vagy a legravaszabb, légy te a vezér, és vezess minket.

– Jól van – szolt a róka –, de milyen jelben állapodjunk meg?

Erre nem mondott senki semmit. Végre a róka azt mondta:

– Az én farkam jó hosszú, lompos. Mikor a farkamat magasra emelem, azt jelenti, hogy minden jól van, és akkor nyomuljatok előre. De ha behúzom, akkor baj van, szaladjatok, amerre láttok.

Ahogy a szúnyog ezt meghallotta, visszarepült, és mindent elmondott az ökörszemnek.

Mikor felvirradt a csata napja, a négy lábúak retentetes robajjal törtettek elő az erdőben, hogy a föld is rengett bele. Az ökörszem a sergével szembe repült velük, hogy csak úgy surrogott-

csattogott a levegő. Egymásnak rohant a két sereg. Az ökörszem elsőnek a darazsat küldte, hogy szálljon a róka farka alá, és jól szurkálja össze.

Úgy is történt. A róka az első szúrást vitézül tűrte, és még magasabba emelte a farkát, de a második szúrásnál megijedt, és egy kicsit lehúzta. A harmadik szúrás már nem bírta, üvöltöni kezdett, és a farkát a lába közé kapta.

Mikor az állatok ezt meglátták, azt hitték, hogy minden elveszett, és szaladni kezdtek, mindegyik a maga odújába. A madarak megnyerték a csatát.

Az ökörszem és a felesége hazarepültek, és már messziről kiabáltak a gyermekeiknek, hogy örüljenek, mert megnyerték a csatát. De a fiókák azt mondták, hogy ők addig nem örülnek, amíg a medve oda nem jön, és bocsánatot nem kér.

Az ökörszem erre a medve barlangjához repült, és bekiabált:

– Dirmegő-dörmögő vén mackó, gyere, és kérj bocsánatot a gyermekeimtől, mert különben összetörlek!

A medve szépen odacamogott, és nagy alázatosan bocsánatot kért. Most már az ökörszemfiókák is meg voltak elégedve. Vigan ettek-ittak, reggelig vigadoztak.

Így volt, vége volt, mese volt!

Icinke-picinke

Népmesék óvodásoknak
Szerkesztette: Kovács Ágnes

Tizenkét hónap a természetben

„Az ablakom a szürkületbe tárom s szemem kiálló hang után kutat, de pára-kendős égen nem találom az éjszakába szálló vadludat.”

Írja Aprily Lajos *Vadludak* című versében.

Minden ősszel a tundrákról, a tajgákról, Észak-Európából, kelnek útra a vadlibák, hogy a telet Közép-és Dél-

Európába töltsék. Novemberi esteiken, ha figyelmesek vagytok, kis szerencsével meghallhatjátok az átvonuló libák gágogó hangjait. Kis lilik, nagy lilik, vetési ludak repülnek V alakzatú sorokban. Az őszi vonulás szeptember végén kezdődik el és decemberig tart, majd tavasszal,

márciusban indulnak vissza sarkvidéki fészkelőterületeikre a vadludak. Napközben kukoricatarlókon legelésznek, az éjszakákat nagyobb kiterjedésű tavakon töltik. Behúzáskor, ahogy a madarászok nevezik mikor a V alakzatban érkező csapatok leereszkenek a vízre, ami

még naplemente előtt megkezdődik, felejthetetlen élményt nyújt a megfigyelőnek. Aki járt Magyarországon, Tatán és látta a tóhoz érkező ezernyi madársereget az biztos visszavágik oda, aki még nem járt, az ne hagyja ki a novemberi vadlúdsokadalmat. Addig is egy szép Aprily Lajos verset ajánlok a figyelmetekbe.

Vadlúd voltam

Valamikor vadlúd voltam, Vadludakkal vándoroltam. Nagy tavakért lelkesültem, Tengeren is átrepültem. Őszi fényben és homályban, Fel-feltámad régi vágyam: Társaimmal útra kelni, Fényt és felhőt úszva szelni.

Majd ha végem itt elérem, Vadlúd formám visszakerem. Jó barátok, ismerősök, Hogyha jönnek bíbor ősök, Nézzetek fel majd az égre, Égen úszó vadlúd-ékre, S ezt mondjátok eltűnődve: Újra vadlúd lett belőle, S most ott száll a V-seregben, Hangja szól a fellegekben.

Kelemen László,
Rara Avis
Madártani Egyesület

Hernyó törölközőből

Csavarj fel egy törölközőt, diszítsd ki, és máris kész ez a mókás hernyó. A színeknek, formáknak csak a fantáziád szab határt.

Szükséges eszközök: egy világosabb színű, nagy méretű törölköző, szemek, textilbevonat drót, gyöngyök, színes textildarabok, textiltömolyák, vagy bármilyen színesebb teheted, tű, cérna, olló.

Elkészítés: A törölközőt csavard fel hosszában, a vé-

geit varrd be, hogy ne csavarodjon ki. Ha kész van a hernyó teste, elkezdheted dekorálni. A fejétől hátrafele kezdjed. Először varrd fel a szemeket, majd a színes textillel bevont drótot csápnak. A orrnak varrd fel egy színes textiltömolyát. Ezután tessz szerint varrd fel a színes textildarabokat, textiltömolyákat, gyöngyöket, vagy bármilyen amit találtál a hernyó dekorálásához. Jó szórakozást!

Vadludak

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait
Orosz Anna szerkesztette